

INTERREG III A

Southern Finland Estonia

STRATEEG –
Developing Helsinki and Tallinn metropolitan regions

STRATEEG –
Helsinki ja Tallinna
metropoliregioonide arendamine

STRATEEG –
Helsingin ja Tallinnan
metropolialueen kehittäminen

ISBN 978-9949-15-822-5

© UUSIMAA REGIONAL COUNCIL, 2007

This publication has been funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and is a result of the Southern-Finland – Estonia Interreg III A programme.

© UUSIMAA OMAVALITSUSTE LIIT, 2007

Käesoleva publikatsiooni väljaandmist on rahastanud Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF) ja see valmis Lõuna-Soome – Eesti Interreg III A programmi raames.

© UUDENMAAN LIITTO, 2007

Hanke on saanud rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja se toteuttaa Etelä-Suomen – Viron Interreg III A ohjelmaa.

Producer/Teostaja/Toteuttaja: Konsultatsiooni- ja koolituskeskus GEOMEDIA
Rüütli 4, 51007 Tartu, Estonia
Tel +372 744 1672
www.geomedia.ee

Layout/Kujundus/Taitto: EMAJÕE DISAIN
Printer/Tükikoda/Paino: ECOPRINT
Green print/Roheline trükis/Vihreä paino

Printed on FSC certified paper.
The printing ink is produced from natural oils and resins.

STRATEEG –

Developing

Helsinki and Tallinn

metropolitan regions

ENG

Contents

1.	Introduction	4
2.	Possible fields of cooperation and their prioritisation	6
3.	Strategic planning in Helsinki metropolitan region	7
3.1	The development of Uusimaa Region	7
3.2	Baltic Sea programme	10
3.3	Helsinki master plan: vision for land-use	11
4	Strategic planning and spatial planning in Tallinn metropolitan region	12
4.1	County and local government development and planning documents within Estonia's system of development documents	12
4.2	Strategic development documents	12
4.3	Plans	14
4.4	The integration between the development documents of Tallinn metropolitan region and the fields for cooperation with Finland	15
5	Conclusions and the proposal for the priority fields of cooperation	16
5.1	Aspects of interest in Finnish strategies from Estonian perspective and vice versa	16
5.2	Differences in the content of the strategies and in the strategic approach between the metropolitan regions	17
5.3	Projects for the priority fields of cooperation	18
	Participants of the Strateeg project workshops	63

STRATEEG –

Helsingi ja Tallinna

metropoliregioonide arendamine

EST

Sisukord

1	Sissejuhatus	24
2	Võimalikud koostöövaldkonnad ja nende prioriseerimine	26
3	Helsingi metropoliregiooni strateegiline planeerimine	27
3.1	Uusimaa maakonna arendamine	27
3.2	Läänemere programm	30
3.3	Helsingi üldplaneering: maakasutuse arenguvision	31
4	Strateegiline ja ruumiline planeerimine Tallinna metropoliregionis	32
4.1	Maakondade ja kohaliku omavalitsuse üksuste arengu- ja planeering-dokumendid Eesti riigi arengudokumentide süsteemis	32
4.2	Strateegilised arengudokumendid	32
4.3	Planeeringud	34
4.4	Tallinna metropoliregiooni arengudokumentide omavaheline integreeritus ja Soomega koostöö suunad	35
5	Järeldused ja ettepanek olulisimate koostöövaldkondade kohta	36
5.1	Soome strateegiate huvitavamad rõhupunktid eestlaste vaatenurgast ja vastupidi	36
5.2	Strateegiate sisu ja strateegilise lähenemise erinevused linnapiirkondade vahel	37
5.3	Tähtsamad koostöövaldkonnad	38
	Projektis „Strateeg” seminaridel osalenute nimekiri	63

STRATEEG –

Helsingin ja Tallinnan

metropolialueen kehittäminen

FIN

Sisälly

1	Johdanto	44
2	Mahdolliset yhteistyöalueet ja niiden priorisoiminen	46
3	Helsingin metropolialueen strateginen suunnittelu	47
3.1	Uudenmaan maakunnan kehittäminen	47
3.2	Itämeri-ohjelma	50
3.3	Helsingin yleiskaavoitus: maankäytön kehityskuva	51
4	Strateginen toimintojen ja maankäytön suunnittelu Tallinnan metropolialueella	52
4.1	Kehittämisasiakirjojen laatimisen vaatimuksia, prosessia, luonnetta ja sisältöä Virossa säätelevät monet lait ja muut säännökset	52
4.2	Strategiset kehittämisasiakirjat	52
4.3	Kaavoitus	54
4.4	Tallinnan metropolialueen kehityisasiakirjojen keskinäinen integraatio ja yhteistyösuunnat Suomeen päin	55
5	Johtopäätökset ja ehdotus keskeisistä yhteistyöalueista	56
5.1	Suomalaisten strategioiden kiinnostavat painopisteet virolaisesta näkökulmasta ja toisinpäin	56
5.2	Strategioiden sisältöjen ja strategisen lähestymisen erot kaupunkiseutujen välillä	57
5.3	Ehdotus keskeisistä yhteistyöalueista	58
	Strateeg projektin työryhmiin osallistuneet	63

Contents

1. Introduction	4
2. Possible fields of cooperation and their prioritisation.	6
3. Strategic planning in Helsinki metropolitan region	7
3.1 The development of Uusimaa Region.	7
3.2 Baltic Sea programme.	10
3.3 Helsinki master plan: vision for land-use.	11
4. Strategic planning and spatial planning in Tallinn metropolitan region	12
4.1 County and local government development and planning documents within Estonia's system of development documents.	12
4.2 Strategic development documents	12
4.3 Plans	14
4.4 The integration between the development documents of Tallinn metropolitan region and the fields for cooperation with Finland.	15
5. Conclusions and the proposal for the priority fields of cooperation	16
5.1 Aspects of interest in Finnish strategies from Estonian perspective and vice versa.	16
5.2 Differences in the content of the strategies and in the strategic approach between the metropolitan regions.	17
5.3 Projects for the priority fields of cooperation	18
Participants of the Strateeg project workshops	63

Dear reader,

The development of Helsinki and Tallinn twin city has been modest despite great expectations. The capital city regions of the neighbouring countries have not formed a common working and dwelling region, which may have been hoped for. We live in one of the very few places in the European Union where metropolitan regions are so close, yet the cross border cooperation and the creation of common networks has not been as extensive and intensive as it could be, assumed by looking at a map. Why is it so?

At school we have learnt that differences in voltage create current. But why differences in prices, living standard and culture have not created strong enough cooperation energy? In a number of cases, the cooperation has remained on the level of festive speeches – it may have been a matter of skills or will, or maybe it was never really attempted to understand each other's goals – and the neighbours living side by side have both moved on with their own agenda. Also, 'the law of connected vessels' is known, whereby, connecting two vessels with different amounts of liquid makes the levels of liquid equal. Between Tallinn and Helsinki, this process is still in progress.

Nevertheless, it is crucial that Helsinki and Tallinn city regions invest more effort in common development of the metropolitan region, in order to adjust to greater challenges of the future, i.e. globalisation, climate change and the changes in population structure.

The common project *Strateeg* was initiated for gaining knowledge and getting acquainted with other side's long term strategies, development plans and their objectives.

The goals of the *Strateeg* project include analysing the development plans of the metropolitan regions of Helsinki and Tallinn and reaching an understanding of cooperation projects which could be initiated commonly in the future. Among the goals, there is also the creation of a cooperation network between the institutions and officials of the regions' local governments as well as the development of new cooperation models.

The experts worked together, sharing knowledge and experience and gaining a better understanding of each other's plans and development plans. Project partners on both sides got an overview of how the process of plan and development plan preparation looks like in the neighbouring country. The cooperation of such kind stimulated new contacts, skills and opportunities to develop better plans, development plans and projects.

It was not difficult for the partners in the *Strateeg* project to find topics that would be interesting and beneficial for both sides, and based on which the more concrete development projects could be developed. Four main fields of cooperation were defined: (1) increasing the global competitiveness of the cooperation region by common entrepreneurship policy and marketing, (2) developing a common labour market, (3) expanding educational opportunities, (4) sustainable environmental management.

Under the topic of common entrepreneurship policy, the preparation of educated skilled labour, the investments in Tallinn and Helsinki region and the common tourism marketing were regarded the most important, primarily in the fast growing regions of Asia. Also the cooperation between Estonia and Finland as the logistics centre of the Baltic Sea region was considered significant. The development of Rail Baltica got special attention.

The development of a common labour market lacks knowledge and information. Before initiating development projects, further research should be made into this field. The research into labour force mobility and its co-existing challenges were considered very important. Being multicultural was regarded as a necessary resource, but at the same time it was found crucial to preserve national identity. The changes in population structure force social infrastructure developers to think differently. Innovative ideas and solutions are needed in this field. This topic is also in the interest range of local governments and regions, and partly depend on their decisions.

In the field of education, common preparation of study programmes and their execution was discussed. Putting the basis for occupational requirements in place together allows mutual recognition of professional certificates and gives the learners better opportunities to succeed in the labour market.

Sustainable environmental development, coping with climate change, energy saving and the planning of urban and regional structure are closely connected to the development of the region and the land use planning. On local and regional level it is possible to influence energy consumption and CO₂ emission primarily via better spatial planning.

Several common goals as well as differences can be found in the development plans of Helsinki and Tallinn. Estonian and Finnish planning systems vary both in their historical and cultural development. Personal responsibility and entrepreneurship are currently important in the development of Estonian society. The role of public sector is only to set the boundaries. In Finland, the importance of plans and direct support by the state or local governments to the development of the society and entrepreneurship are emphasised more.

It was not a goal of the *Strateeg* project to unify the strategy, development or planning systems. The goal was to look for common development opportunities. The best practical solutions were sought for, to be used in common projects that are initiated in the future. At the end of the report, common proposals are made for the themes of projects during the next programming period of the European Union.

Juhan Savander, Heino Alaniit

Helsinki-Tallinn. December 6, 2007

1. Introduction

The objective of the Strateeg project was to map and analyse the strategic regional development plans, strategic plans and major projects in Helsinki and Tallinn metropolitan region. Based on these documents, fields of cooperation and project themes for the next Interreg programming period have been prioritised. A group of regional development and planning officials from Harju County, Uusimaa Regional Council, Rapla County and from the cities of Helsinki and Tallinn participated in the Strateeg project. The project was managed by Juhan Savander from Uusimaa Regional Council. The consultants engaged in the project include Sampo Ruoppila (Net Effect Oy Ltd), Rivo Noorkõiv (Geomedia OÜ Ltd) and Maarit Vuorela (Net Effect Oy Ltd). The work has been financed from the South-Finland - Estonia Interreg IIIA programme.

Regional development refers to functional development of a region (e.g. a county). Regional planning refers to land-use planning or land-use plans and their supporting strategic analyses and assessments.

The experience and feedback which was gathered from the previous South-Finland – Estonia Interreg IIIA programming period formed the background for the Strateeg project. One of the challenges which was identified was that the submitted projects had been standing alone and scattered, and did not support the regional development strategies and goals of Finland and/or Estonia enough. During the Strateeg project, preparatory activities for future cooperation have been carried out, and through that, the earlier mentioned challenge is sought to be solved.

For the following projects, the Strateeg project attempts to increase planning and development institutions' as well as funders' understanding and knowledge of the existing and planned documents on both sides of the border that affect regional planning in a strategic way. The desired outcome lies in the improvement of cross-border project cooperation and its results to such extent that the realised projects would support common development goals better. The project also supports the development of Helsinki and Tallinn regions as a cohesive metropolitan region, which would be ready to face future challenges better.

The officials and institutions that are responsible for regional development and planning of Helsinki and Tallinn metropolitan regions have been the target group of the project. The beneficiaries of the project include the participants of the projects of the next cooperation programme.

The Strateeg project comprised two complementary parts: on one hand, there was the analysis of strategic documents, and on the other hand, workshops were held with officials whose work is related to regional development and planning in Helsinki and Tallinn metropolitan region; during these workshops, possible fields of cooperation and project themes were identified and prioritised.

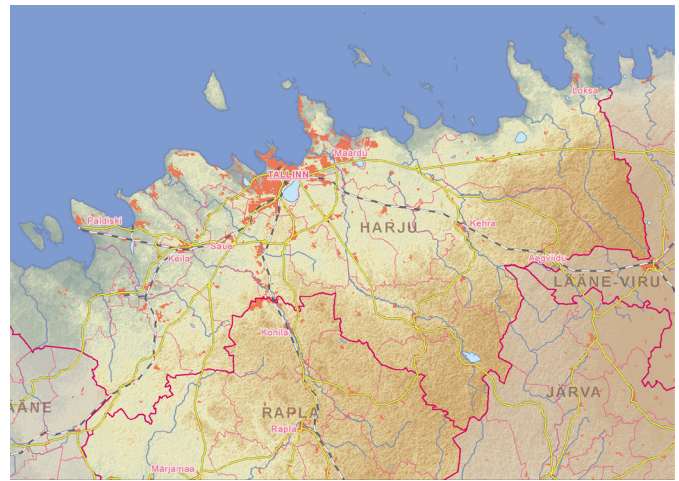
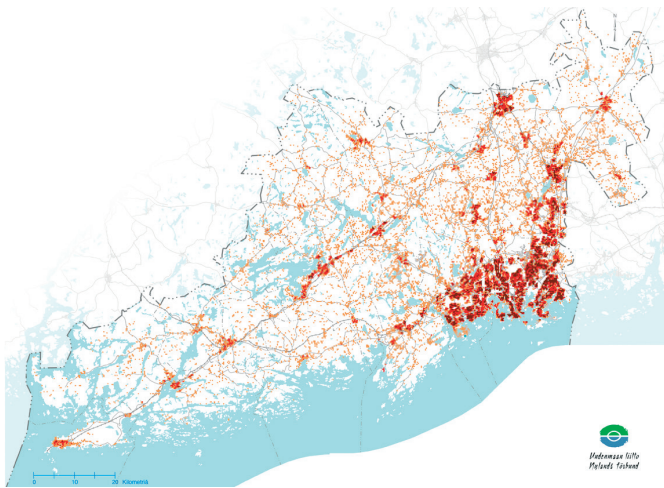
In both countries, the transition to strategic programme based regional development is increasingly spreading and gaining more and more confidence. The Strateeg project introduces the most important and central documents among them. In the chapter of Helsinki metropolitan region, Uusimaa regional land use plan, regional strategic plan and regional programme are introduced together with Uusimaa Baltic Sea Programme and the vision for land-use which is a part of Helsinki master plan.

An overview of Estonian legal acts that regulate county and local government planning and development was compiled by the Estonian project partners. In Tallinn metropolitan region, the focus of the analysis was placed on Tallinn's comprehensive plan, Tallinn 2025 strategy and Tallinn's development plan 2006-2021. In Harju and Rapla counties, county level development and planning documents were analysed – in total 15 plans, strategies and thematic development plans, including documents on education, public transportation, tourism and recreation.

Helsinki metropolitan region (Uusimaa) and Tallinn metropolitan region (Harju county and Rapla county) are roughly equal in their territories. However, in Helsinki metropolitan region, the number of population is 2,5 times higher and the population density is significantly bigger. In both regions, the population is increasing. Looking at the number of hinterland population, it is also higher in Helsinki metropolitan region. Whereas the population of Tallinn metropolitan region makes up 42% of the whole Estonian population (meaning: 58% of the population lives outside of it), only 26% of the Finnish population lives in Uusimaa metropolitan region. The hinterland population of Uusimaa metropolitan region is higher both in proportions and absolute numbers.

There is little difference between the two regions as to the share of population with vocational or higher academic education. In Helsinki metropolitan region it is 32,5 % and in Tallinn metropolitan region it is 34,3 %.

The comparison of gross domestic products demonstrates the vastest differences in the levels of development of the regions. Based on the exchange rates of 2005, the difference is more than threefold. If calculating purchase power parity, the gap becomes somewhat smaller, but still Helsinki metropolitan region is significantly better off: it is the capital of Finland, one of the richest countries of the European Union, whereas in this category Estonia together with its capital city region still belongs to the last quarter of the EU countries. Economic differences and the different phases of development of the metropolitan regions are indicated by the significantly lower unemployment rate in Tallinn metropolitan region, and despite the more modest living standards, the level of car usage is also higher on Tallinn's side.

Uusimaa (2006)

Territory: 6,365 km ²
Population: 1,359,150 growing trend (the number of population is increasing)
Share of population in Finland: 26 %
Share of population with vocational or higher academic education: 32.5 %
Number of households: 664,371
Housing production per 1,000 inhabitants: 7.6
GDP per capita (2005): 40 943 €
GDP per capita (2005), if EU 27 = 100 : 157.3
Unemployment rate: 7.6 %
“Job self-sufficiency” – the number of jobs versus labour force: 105,3 %, i.e. plenty of commuting Jobs according to fields of activity: primary production, processing, services - Helsinki 0.1%, 13.6%, 86.2% - Uusimaa 0.6%, 18.6%, 80.8%
Number of cars per 1,000 inhabitants: 401

Sources: Uusimaa in numbers 2006
(<http://www.uudenmaanliitto.fi/files/981/UusimaaLukuina.pdf>), Ministry of the Interior

Harju county and Rapla county (2007)

Territory: 7,312 km ²
Population: 559,961 small scale growing trend since 2005 (31.12.2007)
Share of population in Estonia: 42 %
Share of population with vocational or higher academic education: 34.3 %
Housing production per 1,000 inhabitants: 9.7
GDP per capita (2005): 12 045 €
GDP per capita (2005), if EU 27 = 100: 46.3
Unemployment rate: 3.4 %
Number of cars per 1,000 inhabitants: 445

Sources: www.stat.ee, www.ehr.ee, www.ark.ee

2. Possible fields of cooperation and their prioritisation

Identification of possible fields of cooperation and their prioritisation was carried out during the Strateeg project. During the first workshop of the Strateeg project, a 10-point list of possible fields of cooperation within the topic of regional development was consolidated separately for Estonia and Finland. Based on these, the project partners presented their fields of interest and reasoned their choices. During the second workshop, the list was prioritised. The fields of cooperation and their level of priority on a 5-point scale, as retrieved from the workshop, is presented below (Table 1).

Following the prioritisation, using the list of results of the projects from the previous Interreg programming period, also a more holistic matrix was compiled, associating the ten potential fields of cooperation with potential stakeholders (Table 2). The project partners discussed the content of the cooperation between stakeholders and their capacity.

Table 1. Possible fields of cooperation for Uusimaa and Tallinn metropolitan regions

1. **Environmental protection** (4,1)
 - oil combating
 - risks caused by climate change
 - energy cost / saving
2. **Developing common labour market** (4,0)
 - commuting, employment, labour force training
3. **Training** (3,6)
 - cooperation between universities and science institutions, science parks
4. **Common marketing and economic policy** for the whole region (3,5)
 - the objectives include new investments, economic development based on tourism etc
5. **Tourism ja recreation** (business activity related to free time) (3,4)
6. **Transportation** (3,4)
 - passenger and goods transportation
7. **Increasing welfare**; developing common welfare services (3,4)
 - SPAs, sanatoriums, health care, social services, labour market means
8. **Infrastructure financed by the state** (3,1)
 - ports, airports, gas pipe (and other energy supplies), roads, railway
9. **Housing policy** (2,9)
10. **Economic activity on the Baltic Sea** and its risk management and hedging (2,7)
 - activities related to logistics, gas pipe, electricity cables

Table 2. Cooperation matrix

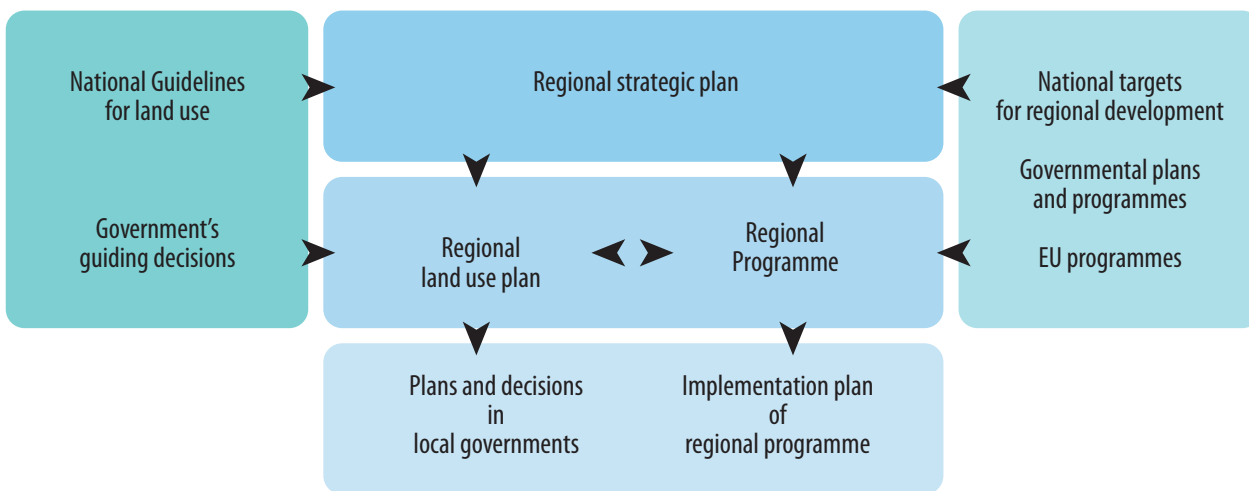
	Universities and vocational institutions of higher education	Educational institutions	Research and development centres	Cities and municipalities	Regional Councils	Other cooperation institutions between local authorities	Companies	Entrepreneurs and business organisations	Third sector NGO's	Congregations	State-owned companies, ministries, institutions
Environmental protection	X		X	X					X		X
Developing common labour market	X	X	X				X	X			X
Training	X	X	X	X	X			X			X
Common marketing and economic policy for the whole region	X		X	X	X			X			X
Tourism and recreation	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Transportation				X	X	X	X				X
Developing welfare services	X	X	X	X		X	X		X	X	X
Developing infrastructure financed by the state			X		X		X				X
Housing policy	X	X	X	X	X		X	X	X		X
Business related usage of the Baltic Sea and managing its related risks	X		X	X	X				X		X

3. Strategic planning in Helsinki metropolitan region

In this chapter, the most important documents related to the planning of Helsinki metropolitan region are introduced. At first, there are regional planning documents: Uusimaa *regional strategic plan* 2030: vision and strategy, Uusimaa *regional land use plan*, Uusimaa regional programme 2007-2010: aimed at Uusimaa welfare and competitiveness, and the *implementation plan* of Uusimaa *regional programme* for the years 2007-2008, which all comprise one whole. Additionally, there is a regional-level international cooperation programme called Uusimaa *Baltic Sea Programme* 2007-2013, and the central strategic document of Helsinki master plan – the *vision for Helsinki land-use*.

Uusimaa’s and especially Helsinki region’s (which is Uusimaa’s central area) strategic planning is carried out through voluntary cooperation to a great extent – in the framework of various regional and thematic cooperation projects. Among other calls for input, the directions and opportunities for the long term land-use plan for 14 local governments of Helsinki region were sought after at the international Greater Helsinki Vision idea competition in 2007. In 2007, also the metropolitan region’s plans outlining cooperation needs between local authorities in the fields of land-use, housing and transportation were completed according to the so called PARAS legal framework. Strategic planning on regional level is primarily aligning planning, taking into account a number of plans deriving from laws, voluntary sector and regional plans.

Graph 1: Regional Planning System

3.1 The development of Uusimaa Region

Regional strategic plan is a long-term strategic document that describes the desired development of a region and answers the questions of what should be done and why, in order to achieve the desired development. In long term perspective it indicates the wish of the central actors for the development of the region. The central actors are municipalities and local authority unions, regional institutions of the state, research and training companies and certain organisations and unions. The plan is prepared in in-depth cooperation with union’s member municipalities and other stakeholders. Regional strategic plan forms the basis for all other plans in the region. Its preparation is set by Building and Land-use Act. The strategic plan is prepared or renewed during the election period of the new council of the region, which means once in four years. The central tools for regional development in the Finnish system and the relations between them are described in Graph 1.

The latest regional strategic plan vision for 2030 states that “Uusimaa is an internationally competitive metropolitan region of people who are doing well economically”. There are four strategic priorities set in the regional strategic plan: housing, economy (fields of activity) and skills, welfare, and infrastructure and environment.

“Housing” refers to internationally competitive and attractive Uusimaa region where equal rights are ensured and the increasing labour force and other people who need housing have enough quality apartments with reasonable price, located nearby working places and services.

“Fields of activity (economy) and skills” encompass Uusimaa’s being globally competitive and attractive location with creative new innovations and high level of skills, being one of the most important business and logistics centres around the Baltic Sea. “Welfare” indicates the importance of welfare services to be provided innovatively and based on clients’ needs - so that the quality of life would be on top level internationally.

For “infrastructure and environment”, there are two important objectives. Firstly, deriving from aligning regional structure and opportunities for mobility, it has to be guaranteed that Uusimaa has a truly appealing environment and its

social infrastructure is well-working and ecologically sustainable. Secondly, Uusimaa is profiled as a region with active environmental policy nationally as well as internationally, having social infrastructure correspond to the principles of sustainable development. There is especially enthusiastic action for improving the quality of air and the Baltic Sea in the region, but also for developing water protection and waste management solutions.

In addition to the four priorities, internationalism, information society, safety and balanced development of Uusimaa are emphasised.

As to regional strategy, hereby we shall highlight the two priority fields of cooperation that were also focused on in the Strateeg project.

Firstly, the strategic objectives in the regional strategic plan concerning economy (fields of activity) and skills:

- promoting the initiation and implementation of new creative innovations, in order to transform them to new operation models to be used in business and in the creation of new work places;
- supporting continuous renewal of businesses, improving the preconditions for the transfer of new high technology and other top skills to businesses and encouraging networking between companies;
- strengthening the global competitiveness of Uusimaa by the development of key clusters and promoting cooperation between clusters;
- furthering the metropolitan position of Helsinki region as the region's strongest business and logistics centre based on entrepreneurial skills in the region, networking and logistics, making Helsinki region attractive to business, know-how and capital.

Strategic objectives in the regional strategic plan concerning infrastructure and environment:

- improving social infrastructure based on public transport, whereas respecting the cultural environment and the specific natural environmental conditions;
- developing national and international transport connections, telecommunication and their related services, focusing on new innovations;
- in the solutions for advancing the environment and infrastructure, taking into account their fragileness;
- improving the efficiency of energy use and diversifying its sources in order to fulfil the international climate convention;
- in cooperation, developing water protection and waste management solutions;
- by reviewing the flows of materials, guaranteeing the best solutions for environmental balance;
- furthering research, training and environmental related cooperation between companies.

Regional Land Use Plan

Regional Land Use Plan is a general plan of infrastructure and land-use of a region or a part of a region with 20-30 years' perspective that is in compliance with Building and Land-use Act. Regional land use plan executes the visions and strategies described in the *regional strategic plan* and creates land-use preconditions for the related measures that are foreseen in the *regional programme*. The plan consists of a map and an explanation letter, accompanied by an explanation which offers the rationale and background information about the solutions foreseen in the Regional Land Use Plan. Regional Land Use Plan may be prepared as a holistic regional plan for the region as a whole, or, as a so called thematic plan that pertains to a certain region or field. A thematic plan may supplement a regional land use plan and it is prepared based on needs. Regional plans are always adopted by the Ministry of the Environment. An adopted plan has the status of law.

Regional Programme

Regional programme is a holistic plan for regional development: it gathers and aligns all development programmes that are realised on the territory of a region. The objective of a regional programme is to direct the development activity in the following few years. It is used as a guideline for directing regional measures and distributing the allocations intended for regional development. Regional programme is an operational plan that answers the question of *how* the desired development should be achieved. It defines the measures that are necessary for regional cooperation. The financing of the measures comes from special programmes of the state as well as the funds of the EU programmes channeled to the region. As to the state financing, the need for allocations intended for regional development is specified in the implementation plan that is prepared each year. Regional Programme is prepared for four years.

Regional programme 2007-2010 focuses on six themes: economy (fields of activity), skills, welfare, housing, regional structure (improving infrastructure), environmental and infrastructure development. Additionally, the regional programme contains horizontal themes such as internationalism, innovation, safety, balanced development of the region, sustainable development and equal rights.

Similarly to regional strategic plan, hereby we shall highlight the strategic objectives in the regional programme that are among the priority fields of cooperation in the Strateeg project.

Also for the regional programme, we shall hereby highlight the strategic objectives concerning the prioritised fields of cooperation in the framework of the Strateeg project.

The strategic objectives for the regional programme concerning economic development:

- furthering the emergence and commercialisation of new innovations, in order to ensure growth in business activity and entrepreneurship in Uusimaa;
- ensuring the growth of Uusimaa's key clusters and the cooperation between clusters. Supporting skills' improvement of small and medium sized companies, assuring their improvement and internationalisation via regional network that provides services to companies (enterprise centres);
- developing the competitiveness of Helsinki region as a business, skills and logistics centre in the Baltic Sea region.

Strategic objectives in the regional programme concerning the development of skills:

- strong chains of know-how (the quality of work and new product development);
- availability of skilled labour force;
- ensuring studies are completed;
- the citizens with foreign background become members of Uusimaa labour force.

Strategic objectives of the regional programme concerning environment and infrastructure:

- ensuring water supply and sewerage;
- healing water bodies and improving their condition;
- climate change and quality of air;
- diversity of nature and its sustainable use;
- the quality of natural landscapes and of the constructed environment;
- the solutions for Uusimaa waste management.

Additionally, in this context, improving infrastructure should be mentioned as a strategic objective as it is connected with regional structure development and minimising harmful effects of transportation, in particular – lessening the risks of oil transportation and being prepared for potential risks, which form a part of transport related strategic objectives.

The implementation plan of a regional programme is a region's proposal for the most important allocations that are necessary for region's development – in other words, it is the region's draft budget. Such implementation plan contains the most important development measures that will be realised or initiated during the years, categorised by priorities and areas of administration, and the necessary allocations that are required for their implementation. An implementation plan is prepared on a yearly basis for two years, whereby the needs for the first year can be checked and revised. An implementation plan is adopted by regional government and is reviewed by a regional team consisting of representatives from different areas and topics.

3.2 Baltic Sea programme

Uusimaa's Baltic Sea Programme 2007-2013 has been prepared in order to respond to the opportunities and challenges of the Baltic Sea region. The Baltic Sea Programme brings the Baltic Sea dimension to Uusimaa regional development plan, complementing the priorities of international action that have been described in the Regional Programme. In other words, the programme aims to clarify the needs for cooperation around the Baltic Sea region from Uusimaa perspective. The programme has four themes. *Healthy Baltic Sea* – the objective of this theme is the improvement of the environmental condition of the Baltic Sea. *The New Hansa of the Baltic Sea* – this theme refers to improving the economic (entrepreneurial) environment, intensifying the cooperation between metropolitan regions, improving accessibility to Uusimaa and strengthening the competitive position in logistics. *Skilled and Knowing Baltic Sea* – the theme indicates the development of know-how based "Baltic Sea clusters". *Wealthy (with high living standard) Baltic Sea region* – this theme is about creating the welfare region.

Baltic Sea Programme's proposals for measures are divided into six categories as follows:

1. Improving the environmental condition of the Baltic Sea:
 - decreasing diffuse pollution by improving technology and adding awareness-raising activities;
 - managing climate change:
 - technology projects, incl. collecting and storing CO₂ and adding CHP-technology (combining heat and energy production, combi stations);
 - energy saving projects;
 - flood fighting projects;
 - furthering local readiness to fight floods and large-scale oil pollution.
2. Improving business environment:
 - promoting labour force mobility in the Baltic Sea region;
 - developing entrepreneurship in Baltic Sea region;
 - tourism as the trump-card of the Baltic Sea region.
3. Intensifying cooperation between metropolitan regions
 - cooperation for strengthening the Baltic Sea brand;
 - establishing Finnish Centre in St. Petersburg;
 - increasing cooperation between Helsinki-Tallinn twin cities.
4. Increasing Uusimaa's accessibility and strengthening its competitive position in logistics:
 - opening rapid train connection with St. Petersburg;
 - developing Uusimaa for it to become an important connection point of the transportation line (air and rail transportation) to Asia.
5. Developing know-how based "Baltic Sea clusters":
 - strengthening the Baltic Sea dimension in cooperation between clusters:
 - KIBS (knowledge intensive business services), creative regions, housing and bio energy;
 - strengthening networks between universities;
 - efficient cooperation between innovation and technology parks.
6. Creating welfare region (region with high living standard):
 - practical application of e-administration;
 - the new roles of public and private sectors as service producers;
 - Organising services to elderly people in the Baltic Sea region.

3.3 Helsinki master plan: vision for land-use

The vision for land-use is a central strategic document that directs Helsinki’s land-use. In the vision, the future of the city, its development needs, and the development impulses that affect different regions are looked at. In the document, the vision for city’s land-use is presented together with the principles for land-use and transportation development. This document is a part of Helsinki development strategy, but it is unlike the master plan where lands’ and plots’ reservations are accurately indicated. The vision for land-use provides the basis, deriving from which the discussions over Helsinki’s land-use may be initiated; also, it is a working tool for proactive land-use development. According to Helsinki’s planning system, the vision for land-use is prepared once during the working period of a council, meaning once every four years.

The latest vision for land-use, “Kaupungista seutu ja seudusta kaupunki (From city to region and from region to city)” (2007), contains altogether 76 strategic theses and principles for action. These theses are introduced in Table 3. They frame and initiate Helsinki’s new vision for land-use. Via principles for action, the influences of physical, economic, social and landscape related aspects on land-use and city region development are analysed. Principles for action are visualised on four maps (United metropol, Expanding centre and different clusters, Diversified city housing, Lively city landscape), which illustrate regionally attractive factors. These all together realise the land-use vision for Helsinki. The four maps of vision for land-use determine the strategically important and attractive aspects for Helsinki spatial development, on which Helsinki will be developed.

Table 3: The subjects of the theses in Helsinki vision for land-use

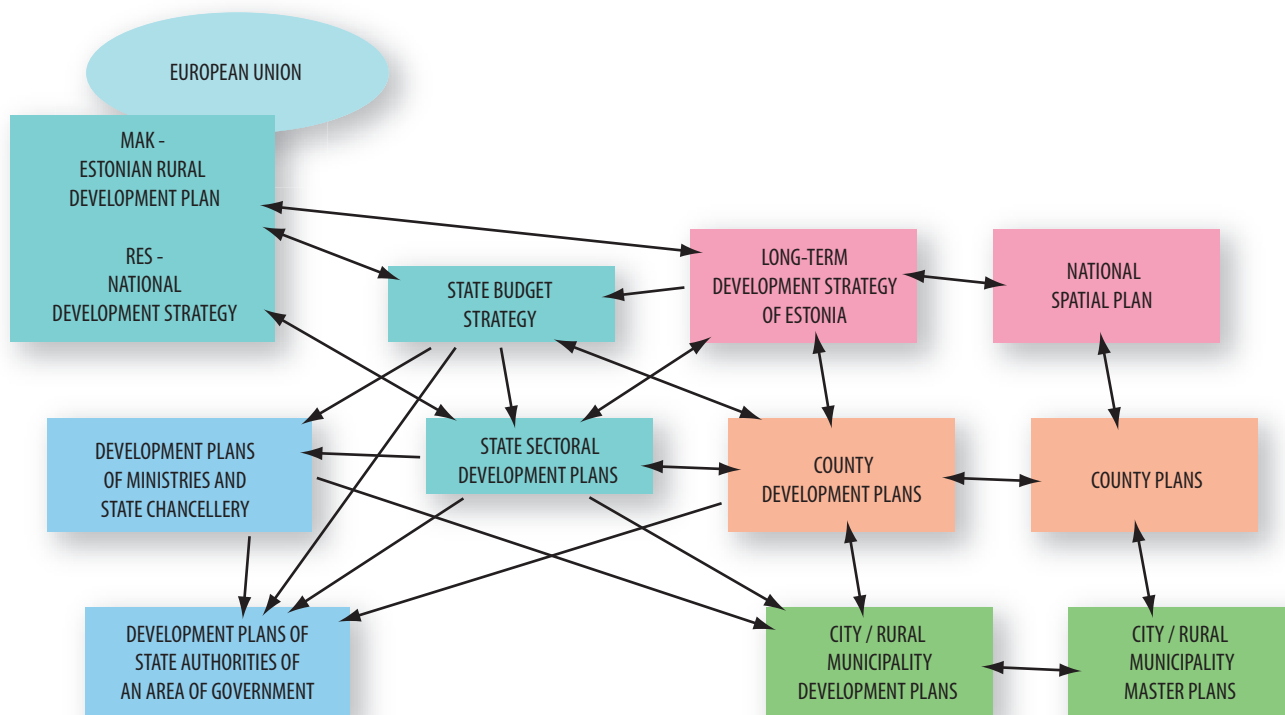
Towards planning a metropol	Successful fields of activity
<ul style="list-style-type: none"> • European integration and globalisation • From national culture to multi-culture • Well-functioning society • European-like city-identity • Helsinki region as a notable international actor • Climate change • The development of the city does not stop • Managing growth • Impeding urban sprawl • “City-state” • Corner stones of spatial infrastructure • A big city is a city of alternatives • Radial and circle-shaped structure • Towards a city region with several centres • City development along the banks of the Gulf of Finland • Vitality of the main centre • International airport, passenger ports and tourism • United metropol 	<ul style="list-style-type: none"> • Increase in economy and industries • Central part of Helsinki • Labour force • Main centre • Transport connections • Responsible regional planning and market force • Technology development • Work, jobs • Expanding main centre and various clusters
Attractive apartment in the city	Changing city environment
<ul style="list-style-type: none"> • Quality factors of housing • Services • Free time, opportunities for hobbies, cultural events • The heritage of buildings and layers of the city • Additional construction of built-up area • Planning that emphasises social perspectives • Safety in the city • Nature • “Daughter of the Baltic Sea”, sea • Diversified city housing • Renaissance areas (renewing old housing areas) 	<ul style="list-style-type: none"> • City landscape • Structure of green areas • Changing land-use of built-up areas in old districts • Transportation • Lively city landscape • The quality of green areas’ network increases

4 Strategic planning and spatial planning in Tallinn metropolitan region

4.1 County and local government development and planning documents within Estonia’s system of development documents.

Several laws and other legal acts regulate the requirements, the nature of processes and the content of development documents. Also, on several occasions the laws have provided the relations between planning documents. By generalising, it may be said that in Estonia the laws primarily regulate the national and the local government level of the system of planning documents, whereas the regulations concerning county level are notably more modest (Graph 2). If looking at planning documents by type, spatial plans and on national level also the documents concerning budget strategy are provided by laws in the most systematic way.

Graph 2. The system of development documents in Estonia

4.2 Strategic development documents

The requirement of the preparation of county strategic development plan is missing from the *Government of the Republic Act* that regulates the action of county governors. County strategic development plans are only referred to in some specific laws, in Waste Act and Public Transport Act in particular. Therefore, in general, county strategic development plans are development documents the preparation and content of which is not regulated by laws.

Rapla county development strategy 2010 sets 4 main objectives for the county’s development:

- creating a people-friendly living environment for the current and potential future citizens of the county, ensuring the ecological quality of life;
- creating and preserving the entrepreneurial climate that favours the development of SMEs, especially in the countryside;
- ensuring citizens’ ability to cope – by promoting the creation of new profitable workplaces as well as by enabling the people in Rapla county acquire competitive education and by supporting their activeness, initiative and spirit;
- carrying out and preserving the cultural continuity and the traditions of the region, increasing the awareness of home county and people’s roots, valuing and promoting it.

Separate strategic development documents have been prepared for sports and tourism and recreation.

In **Harju county**, the most general strategic standpoints are included Harju county plan. Important strategic decisions are communicated in the **List of investment needs of Harju county local governments till 2015**, which also states a more general goal for the investments: Harju county as “a county that develops in a way that is holistic and balanced, is integrated to international cooperation and is aligned with the requirements of the European Union”. Also, in four central areas of development, the lists of the main objectives are included:

The main objectives for the development of social infrastructure:

- citizens who are educated and competitive in the labour market. Citizens who know and value national cultural traditions, history and cultural heritage;
- Harju county that supports youth initiative, positive attitude towards life and cooperation;
- citizens who are socially protected, who have healthy lifestyle and good health (prevention of illnesses, health promotion, medical assistance of high quality that is effective and accessible). The county with a living environment that ensures community safety.

The main objectives for the development of technical infrastructure:

- up-to-date info system that covers the whole county. Accurate information that is accessible to all;
- the technical infrastructure that meets today’s needs and is implemented efficiently, and the transportation system that covers the whole county, is well-working and environmentally friendly;
- the settlements that are provided with economical electrical and heating energy based on economically reasoned costs and economically used resources;
- every settlement in the county has fast accessibility to electronic and traditional mail communication.

The main objectives for economic development:

- healthy living environment and the settlement that develops sustainably;
- favourable environment for entrepreneurship and the increase in added value that is created;
- optimal usage of forest and field lands, to preserve landscapes and countryside life as a lifestyle that are characteristic to Estonia;
- developing a variety of tourism and recreation categories.

The main objectives related to environment:

- water management that meets environmental requirements;
- waste management that meets environmental requirements and the principles of sustainable development;
- clean and pure natural environment and environmentally friendly facilities for recreation;
- economy that is based on rational and sustainable usage of natural resources.

The vision of **Harju tourism development strategy** states that “in 2015, Harju county together with Tallinn is known in Europe and recognised in the Baltic Sea region, being an attractive all-year-round health, heritage and nature tourism destination and a spot for active recreation”. In the strategic objectives of Harju county tourism, Harju county is approached as a part of Greater-Tallinn tourism destination, which should be/become a well-known tourism destination, being more attractive in new markets. Additionally to tourism development strategy, Harju county also has public transport development strategy and the county school network development strategy.

The requirement of the preparation of the **development plan of Tallinn** as a local government unit is provided in the Local Government Organisation Act. Adopting and making amendments to the development plan is within the limits of the competence of the local council. Local Government Organisation Act and the Rural Municipality and City Budgets Act also provide that a development plan is the basis for preparing local budget. Tallinn city has prepared strategic documents of two levels of generalisation.

Strategy “Tallinn 2025” provides 6 sub-strategies that include more detailed directions for action and steps that need to be undertaken. These sub-strategies are:

- the strategy for the development of entrepreneurship and entrepreneurship environment in Tallinn;
- the strategy for culture and tourism of Tallinn;
- the strategy for education and youth work in Tallinn;
- the strategy for social welfare in Tallinn;
- the strategy for the development of living environment in Tallinn: urban planning, construction and architecture, housing and public (municipal) services;
- the strategy for Tallinn’s city government/management and finance.

Every sub-strategy contains one or more areas. As a rule, these areas do not have concrete objectives, there are directions for action and actions (steps).

Tallinn development plan 2006-2021 contains six main objectives that are aligned with the sub-strategies of Strategy “Tallinn 2025”:

- the economic environment that favours entrepreneurship, attracts investments and supports the modernisation of the structure of the economy;
- wide and high-quality range of culture services both for the citizens of Tallinn and tourists;
- optimal network of education and high-quality education; living environment that is more children and youth friendly;
- all citizens of Tallinn are provided the opportunity to live dignifying and safe life;
- the surrounding living environment is acceptable for the citizens, assists them in their lives and brings out positive emotions;
- efficient city institutions with high-quality service culture

Every main objective is further specified with sub-objectives that help to execute the strategy.

4.3 Plans

Spatial planning on all administrative-territorial levels is regulated by the holistic Planning Act.

According to the law, for every county a county plan is prepared “with the aim of defining the prospective development of the territory of a county in a generalised manner and determining the conditions for the development of settlement systems and the location of the principal infrastructure facilities” (§2, 2). The main objectives of a county plan are to:

- define the principles for and directions in the spatial development of the county;
- balance state and local needs and interests with regard to spatial development;
- create the bases for sustainable and balanced development and involve them in spatial development, taking balanced account of the needs for development of the economic, social, cultural and natural environment in the preparation of the plan;
- direct the development of settlement systems.

§4 of the Act provides that the administration and supervision of planning activities in a county is within the competence of the county government.

Harju county plan contains the most general strategic standpoints regarding the development of Harju county. In the county plan, two goals are set – for Harju county to become:

- a county that is integrated to international cooperation and is aligned with the requirements of the EU;
- a county that develops in a way that is holistic and balanced.

The sub-objectives are divided into 4 bigger areas: social infrastructure, technical infrastructure, economy and environment.

The strategic part of **Rapla county plan** is covering the same positions that have been agreed on in Rapla county development plan 2010. In the county plan, at the 4 main objectives, also the main objectives of the sub-functions and necessary actions have been indicated.

Based on the Planning Act, **Tallinn city government** has the obligation to prepare a master plan “with the aim of determining the general directions in and conditions for the development of the territory of a rural municipality or city, and of setting out the bases for the preparation of detailed plans for areas and in the cases where detailed planning is mandatory and for the establishment of land use provisions and building provisions for areas where detailed planning is not mandatory” (§2, 2). Administration and supervision of planning activities within the administrative territory of a rural municipality or city is within the competence of the local government. The local government shall:

- ensure that there are plans which serve as the basis for land use and building;
- ensure, as a prerequisite for adoption of a plan, that the interests of interested persons are taken into consideration in a balanced manner;
- ensure that adopted plans are adhered to.

In **Tallinn master plan**, the general objective of the development is stated to be “the creation of favourable pre-conditions for Tallinn’s holistic social and economic development in way that preserves cultural heritage and natural environment”. The objective of the city’s spatial development is to “favour the creation of healthy and safe living environment that enables satisfying the social needs of the citizens via reasoned and public interest oriented land-use provisions and restrictions”. The following more precise directions have been planned – in order to specify the main objective:

- economical usage of the environment presumes densifying urban space;
- Tallinn remains a unique historical sea city;
- decreasing the traffic pressure in the central town;
- connecting vegetations into green network;
- developing a balanced network of centres;
- diversifying the opportunities for housing construction;
- ensuring the space for development for entrepreneurship and the choice for location;
- balanced location of social infrastructure;
- favouring the development of ports, railway and airport in the conditions of environmental economy;
- protection of cultural and natural heritage.

4.4 The integration between the development documents of Tallinn metropolitan region and the fields for cooperation with Finland

The development of Tallinn metropolitan region is predominantly planned by specific areas, not being intragrated. It is possible to trace back its reasoning: it is easier to plan the future in one narrow field than in wide proactive cooperation, where the representatives of several areas contribute. It is rather typical that a development document does not describe the impact of the area that it focuses on, on the development of other areas. Also, as a rule, the development documents follow the administrative borders very rigidly – something that may become a limiting factor for development planning.

The documents seldom contain references to the development documents of other counties or local governments (however, there are occasional references in Tallinn and Harju development documents) that could be related to the development of the subject that is in focus. Also, there are rarely any links made to national development documents (the references were present in Rapla county tourism development strategy), even though the standpoints presented in them are often of very significant importance. More often the references are made to the development documents that have been prepared within the local government or county (the links between Tallinn development plan 2006-2021 and Tallinn 2025, also between Rapla county development strategy and county plan).

In the development documents of Tallinn, Harju county and Rapla county, tourism has been mentioned as the only concrete direction for cross-border cooperation with Finland. The documents of Tallinn and Harju county both emphasise sea tourism, nature tourism and spa-tourism. Additionally, the development documents of Tallinn also point out cooperation opportunities and needs in the fields of transport connections, education, culture and sports, common labour market, entrepreneurship and science. In the development plan of Harju county, the strengthening of transport connections (boat connection, railway tunnel) with Helsinki has been regarded important, together with boat traffic between other cities in Harju county and Finland (Paldiski – Hanko, Loksa – Kotka) and the cooperation related to guest ports. In Harju county and Rapla county, also the common projects as such within the Baltic Sea programme have been mentioned as the directions for cooperation.

5 Conclusions and the proposal for the priority fields of cooperation

5.1 Aspects of interest in Finnish strategies from Estonian perspective and vice versa

Based on the materials described above, during the third workshop the potential fields of cooperation were approached from the perspective of the strategies of both counterparts.

The participants were divided into two groups: the Estonians and the Finns. They were distributed a summary of strategic objectives of the city region and county level. The task was to discuss the fields of cooperation based on the other city region's objectives (meaning: the Finnish team was focusing on Tallinn and the Estonian team on Helsinki), so that it would be possible to further the objectives set by the other party as well as one's own strategic objectives. The focus of the cooperation was set on the earlier chosen fields (environmental protection, developing a common labour market, training, common marketing and economic policy of the region).

The group work resulted in both sides' getting to recognise interesting and useful fields of cooperation in each other's strategies from both perspectives. An understanding was formed about the problems and points of common interest that could be addressed in cooperation. In other words, the discussion was about the future Interreg or other cooperation projects – the common problems that they should be solving, based on the current development documents.

The Estonian working group started its discussion based on the strategic planning objectives of Helsinki metropolitan region indicated in the regional strategic plan, Regional Programme, the Baltic Sea Programme and the Helsinki vision for land-use (in the first two, the emphasis was put according to the priorities set in the Strateeg project). As a result of the discussion, the following fields of cooperation were highlighted:

- developing common economic policy (as to economic activity and innovation, clusters and labour market);
- management of logistics between Finland and Estonia and Finnish-Estonian cooperation as the logistical support area of the Baltic Sea;
- developing high quality city space and avoiding the scattering of spatial structure;
- developing services, especially e-services (the care for the elderly);
- avoiding environmental risks.

The Finnish working group's discussion was based on Harju Regional Strategic Plan (till 2010), Tallinn development plan (2006-2021), Tallinn comprehensive plan (2000) and the objectives of Rapla county development strategy (till 2010). The following strategic objectives and/or fields of cooperation were highlighted in the discussion:

- reducing energy consumption, energy efficiency (also the relationship with infrastructure development);
- trained and competitive citizens in the labour market; attracting investments to the areas with quality labour force;
- training;
- tourism development;
- offering wide range of quality cultural services.

Several potential fields of cooperation were identified. In addition to the ones mentioned earlier, also the appreciation of cultural heritage, heritage landscapes and the environment, environmental protection, transport connections and logistics, young people's independence and initiative and positive attitude towards life, accessibility and port services for tourists were discussed.

5.2 Differences in the content of the strategies and in the strategic approach between the metropolitan regions

Even though it may be rather easy to recognise and identify the fields and projects of cooperation that are aligned with both city regions' strategic objectives, some significant differences should be highlighted here in the content of the strategies as well as the approaches.

The analysis of the content of the strategies indicates that in the strategies concerning Helsinki metropolitan region, there are two thematic areas which have been emphasised, but which practically are not there at all in Estonian strategies. Firstly, Estonian strategies do not reflect climate change. Whereas limiting climate change and the strategies for adjusting to it are horizontal themes in Finland, it hasn't yet become a central topic in Estonia. Also, the urban sprawl, which is happening in Tallinn region, hasn't been approached as a problem from this perspective – although exactly here lies the way through which local governments or counties could influence CO₂ emissions. Secondly, in Helsinki metropolitan region, the theme of know-how and skilled people has been emphasised, however in Tallinn metropolitan region, it is only referred to indirectly – from the aspect of creating economic environment for entrepreneurship (including, among others, the activity of incubators). In another indirectly important field, namely training, Estonian strategies focus only children and youth. In addition, the strategic documents of Tallinn metropolitan region differ from Finnish documents by setting individual responsibility and a company to the centermost position.

The main difference in strategic approach is that in strategies for Helsinki metropolitan region, the role of public policy is significantly more proactive: the strategies are more contentful and the goals are more detailed. In comparison with Tallinn metropolitan region, they are “one step ahead”. Whereas in Finland, state intervention is targeted to achieve certain results, in Estonia the focus is only on creating the environment for action for individuals and companies. In Finland, the latter is taken for granted. To conclude, in Finland, the field of state interventions is significantly wider. Also, the resources of the public sector for developing Helsinki metropolitan region are several times bigger compared to Tallinn metropolitan region.

The strategies of Helsinki and Tallinn metropolitan regions that have been analysed are also different from each other as sets of documents. In Helsinki metropolitan region, the most important strategic objectives of the region and the capital city development are aligned. Regional development documents form a systematic whole (vision, strategy, programme, action plan). Also, the vision for Helsinki land-use has its continuing and renewed role in the spatial development of Helsinki.

The development documents of Tallinn metropolitan region that have been analysed in the framework of the project form a rather scattered set that is aligned neither in terminology nor content. No references are given to other documents of the same direction, some of which have become outdated already in the fast changing context of Estonia. Even in true regional issues, the documents are too much tied to the administrative boundaries. Moreover, the strategies often miss a concrete implementation plan or implementation monitoring.¹

Finally, there are differences in planning systems. There is less regional planning in Estonia and it holds a weaker position than in Finland. Also, Tallinn City Planning Department does not engage in strategic planning as much as their partners in Helsinki, and they do not have as much power or resources. In Tallinn, the master plan is a land-use plan of a rather general level, and private real estate developers and land owners hold a significantly stronger position in directing the development of the city than in Helsinki.²

At this point, it should be reminded that the objective of the *Strateeg* project was not to align or integrate the planning systems, but to develop cross-border project cooperation in such a way that the projects and their results would support joint development objectives better. It is clear that the metropolitan regions have several joint challenges, and it would be useful to look for solutions together. Despite the differences in the planning systems, it is easy to recognise these cooperation opportunities.

1 Noorkõiv, R. (2007) Tallinna linna, Harju- ja Rapla maakondade arengudokumentide võrdlev analüüs (Comparative analysis of the development documents of the city of Tallinn and Harju and Rapla counties). Interim Report. Geomedia.

2 Ruoppila, S. (to be published) Kaksi kaupunkia – kaksi mallia: kaupunkisuunnittelu Tallinnassa ja Helsingissä. Helsinki: Kiinteistöalan koulutussäätiö. (Published in Finnish and Estonian)

5.3 Projects for the priority fields of cooperation

At the end of the last workshop of the Strateeg project, an exercise was initiated with the objective to prioritise the most important cooperation needs and opportunities for Helsinki and Tallinn metropolitan regions for the future. The participants were divided into pairs. Using all the materials created during the project, two most important themes for cooperation were to be identified, based on the four thematic priority fields. The priority fields included environmental protection, development of a common labour market, training and know-how and a common marketing and economic policy. The proposals were presented. After that, each seminar participant voted for three proposals they thought were the most important. During the discussion that was facilitated by a consultant, the proposals with most votes were categorised. At the same time, potential participants from both Helsinki and Tallinn metropolitan regions were identified for future projects according to the themes.

The list that will be found below is a proposal of the most important needs for cooperation in the future, created as a result of the group work of the representatives of regional development and planning related departments who participated in the Strateeg project. The proposals are divided into four thematic groups and their sub-themes (Table 4). The thematic groups are the same as the priority fields of cooperation that were identified during the project: 1) Environmental protection and sustainable development, 2) Development of a common labour market, 3) Training and know-how, and 4) Marketing and economic policy of the region.

In environmental protection, or in sustainable development if thinking in broader terms, climate change, energy saving, the preservation of the heritage of buildings and aligning old and new city structure were considered the most important sub-themes. Thematic specifications emphasise the connection between urban planning, regional development and the development of spatial structure.

In the development of a common labour market, the labour market survey of Helsinki and Tallinn metropolitan regions and research into labour force's commuting between the regions were determined to be the central sub-themes, together with mapping out the legal background for common labour market and for the creation of work exchange. It is a fact that especially in certain fields of activity, e.g. construction, there is already a developed common market for work in Helsinki and Tallinn metropolitan regions, where the "home market" for companies as well as employees has smoothly crossed the state borders. On one hand, the sub-themes touch upon better accessibility to information about the current reality, and, on the other hand, the fluency of integration. For the development of labour market, it has also been considered important that training-related cooperation would become more intensive. In this context, the thought of common marketing was proposed as well, in order to attract highly skilled labour to Helsinki-Tallinn region.

In the section of furthering training and know-how, common standards and norms for diplomas was identified as an important sub-theme, but even more importantly, the sharing of models and experience in vocational training was emphasised. Aligning the standards and norms for trainings that lead to qualification certification document would simplify the cooperation within training sector, allocation of work, as well as the development of common labour market.

New cooperation potential was primarily seen in applied education, especially in vocational education, where certain allocation of work between the metropolitan regions and the alignment of study programmes could be an effective solution from costs' point of view. Even though the question of harmonising education systems is actually a question of the European Union level, Helsinki-Tallinn region could be an initiator and pioneer in this matter, by piloting common study programmes for example.

In marketing and economic policy of the region, common marketing as well as the development of common cultural services and Rail Baltica were proposed as central sub-themes. For regions' marketing purposes, putting the forces together and doing common profiling for these two rather small metropolitan regions for the third countries, e.g. Asian countries, was discussed. The marketing could be targeted at attracting tourism, direct investment and high skilled labour to the region. With regards to current citizens and tourists, developing the sphere of cultural services in Helsinki-Tallinn axis would be a more concrete sub-theme. The third sub-theme – Rail Baltica, i.e. the train traffic from Finland to Estonia by boat or by tunnel, and then via Baltic countries to Central Europe was considered a useful and necessary project also by Helsinki metropolitan region, but from Finnish perspective, it will become a more active topic only after the connection from Estonia to the south becomes well-working.

Table 4. **Thematic fields for cooperation between Helsinki and Tallinn metropolitan regions and potential participants**

Thematic field 1: **Environmental protection and sustainable development**

Commonly prioritised themes	Potential lead partners Finland	Potential lead partners Estonia
<p>Climate change</p> <ul style="list-style-type: none"> • Common readiness for changes in natural environment and ecological catastrophes • Connection with urban planning 	<p>Collecting information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Research institutions and universities, e.g. University of Helsinki <p>Implementation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helsinki city • Uusimaa Regional Environment Centre • Uusimaa Regional Council 	<p>Collecting information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Research institutions and universities, e.g. Estonian Meteorological and Hydrological Institute, Tallinn Technical University, University of Tartu (Institute of Geography), Stockholm Environment Institute Tallinn <p>Implementation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinn city government • Municipalities of Harju county • County governments • Environment Department • Environmental Inspectorate • Estonian Environmental Research Centre • Ministry of the Environment • Environmental services of Harju County • Tallinn City Planning Department • Environmental services of Rapla county
<p>Energy saving³</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducing energy consumption by the means of planning • Energy efficient regional development (energy saving in relation to regional development) 	<p>Collecting information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Research institutions and universities (Helsinki University of Technology, Research and Training Centre for Spatial Planning (Helsinki University of Technology), Institute of Geography (University of Helsinki)) <p>Implementation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uusimaa Regional Environment Centre • Uusimaa municipalities • Uusimaa Regional Council • Local, regional energy companies • MOTIVA Oy 	<p>Collecting information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stockholm Environment Institute Tallinn • Environmental Inspectorate • Tallinn Technical University • University of Tartu • Energy Saving Bureau • Ministry of Economic Affairs and Communications <p>Implementation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinn city government • Municipalities of Harju county • Harju county government • Rapla county government • Local and regional energy companies • FORTUM • Ministry of Economic Affairs and Communications
<p>Preserving the heritage of buildings and aligning old and new city structure</p>	<ul style="list-style-type: none"> • National Heritage Board • City planning departments 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallinn Cultural Heritage Department • Tallinn Heritage Board • Tallinn City Planning Department • Building design companies and architectural bureaus • The Union of Estonian Architects, Tallinn University Institute of History, The Union of Estonian Planners

³ As for energy saving, the common projects that have been carried out already should be taken into account: “E4-portal” (<http://e3portal.vtt.fi>) and “Energy saving network” (<http://www.esprojects.net/>). The linked pages provide information in Estonian, Finnish and English.

Thematic field 2: **Development of common labour market**

Commonly prioritised themes	Potential lead partners Finland	Potential lead partners Estonia
Common labour market survey <ul style="list-style-type: none"> in Helsinki-Tallinn region 	<ul style="list-style-type: none"> Labour market institutions Regional Centre of Employment and Economy 	<ul style="list-style-type: none"> Labour market institutions Vocational education institutions Universities Social Insurance Board Helsinki-Tallinn Euregio Tallinn City Enterprises Department Harju Economic Development Centre Rapla Economic Development Centre Ministry of Social Affairs
Research into work-related mobility <ul style="list-style-type: none"> commuting 	<ul style="list-style-type: none"> Helsinki Information Centre Statistics Finland Laboratory of Transportation Engineering 	<ul style="list-style-type: none"> Statistics Estonia Tallinn Technical University University of Tartu, Institute of Geography Engineering Bureau Stratum
Legal background for common labour market <ul style="list-style-type: none"> trainings for employers common directions and provisions 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Labour Employers' unions Labour market organisations 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Social Affairs Employers' unions Estonian Labour Market Board Citizenship and Migration Board Ministry of Economic Affairs and Communications
Work exchange <ul style="list-style-type: none"> information about work places information and support systems for employees 	<ul style="list-style-type: none"> Regional Centre of Employment and Economy Uusimaa Labour Protection District 	<ul style="list-style-type: none"> Estonian Labour Market Board Estonian Employers' Confederation Ministry of Social Affairs

 Thematic field 3: **Training and know-how**

Commonly prioritised themes	Potential lead partners Finland	Potential lead partners Estonia
Common standards and norms <ul style="list-style-type: none"> Common standards for training Common study programmes Opportunity to unite study programmes Recognising qualifications 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Education Vocational schools Institutions of professional higher education (e.g. Laurea, Stadia, Omnia) Universities 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Education and Research Vocational schools Institutions of professional higher education Universities Ministry of Social Affairs Tallinn Education Department Harju county government
Sharing of models and experience in vocational training <ul style="list-style-type: none"> Common training systems, integration of training systems Common standards for the whole system 	<ul style="list-style-type: none"> Vocational schools Institutions of professional higher education Local governments' unions related to vocational education 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Education and Research Tallinn Education Department Vocational schools Institutions of professional higher education Regional vocational education centres

Thematic field 4: **Marketing and economic (entrepreneurship) policy of the region**

Commonly prioritised themes	Potential lead partners Finland	Potential lead partners Estonia
Common marketing of the region	<ul style="list-style-type: none"> Greater Helsinki Promotion (publicly funded organisation, supported by Helsinki, Espoo and Vantaa cities and Uusimaa Regional Council) Helsinki–Tallinn Euregio 	<ul style="list-style-type: none"> Tallinn City Enterprises Department Helsinki–Tallinn Euregio Harju Economic Development Centre Rapla Economic Development Centre North Estonia Tourism Foundation
Developing a common region of cultural services	<ul style="list-style-type: none"> City of Helsinki Cultural Office Enterprise Helsinki Travel agencies Cultural institutions, culture activists Companies (e.g. ticket sellers) 	<ul style="list-style-type: none"> Tallinn City Enterprises Department Travel agencies Tallinn Cultural Heritage Department Harju County Culture and Sports Department Enterprise Estonia The unions of culture makers (e.g. Estonian Theatre Agency and Estonian Film Makers Union) Companies Ministry of Culture
Rail Baltica	<ul style="list-style-type: none"> VR (Finish State Railway) Ministry of Transport and Communications Helsinki city government Uusimaa Regional Council <p>The project is useful and necessary also from Finnish perspective, but it will become a more active topic only after the connection from Estonia to the south becomes well-working.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Economic Affairs and Communications Railway Administration Tallinn city government Harju county government Rapla county government

STRATEEG –

Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide arendamine

Sisukord

1	Sissejuhatus	24
2	Võimalikud koostöövaldkonnad ja nende prioritseerimine	26
3	Helsingi metropoliregiooni strateegiline planeerimine	27
3.1	Uusimaa maakonna arendamine	27
3.2	Läänemere programm	30
3.3	Helsingi üldplaneering: maakasutuse arenguvision	31
4	Strateegiline ja ruumiline planeerimine Tallinna metropoliregioonis	32
4.1	Maakondade ja kohaliku omavalitsuse üksuste arengu- ja planeering-dokumendid Eesti riigi arengudokumentide süsteemis	32
4.2	Strateegilised arengudokumendid	32
4.3	Planeeringud	34
4.4	Tallinna metropoliregiooni arengudokumentide omavaheline integreeritus ja Soomega koostöö suunad	35
5	Järeldused ja ettepanek olulisimate koostöövaldkondade kohta	36
5.1	Soome strateegiate huvitavamad rõhupunktid eestlaste vaatenurgast ja vastupidi	36
5.2	Strateegiate sisu ja strateegilise lähenemise erinevused linnapiirkondade vahel	37
5.3	Tähtsamad koostöövaldkonnad	38
	Projektis „Strateeg” seminaridel osalenute nimekiri	63

Hea lugeja,

Helsingi ja Tallinna kaksikliinna ühine arendamine on olnud tagasihoidlik suurtest ootustest hoolimata. Naabermaade metropoliregioonidest ei ole moodustunud ühtset töö- ja elupiirkonda, mida kunagi ehk loodeti saavutada. Elame ühes vähestest kohtadest, kus Euroopa Liidu metropoliregioonid asuvad teineteisele nii lähedal, kuid ometi pole nende regioonide piiriülene koostöö ning ühiste võrgustike loomine nii lai ja intensiivne, kui võiks loota kaardile vaadates. Miks on see nii?

Oleme koolis õppinud, et pinge erinevused tekitavad voolu. Miks siis Tallinna ja Helsingi regioonide vahelised hinna-, elatustaseme- ja kultuurierinevused pole loonud piisavalt tugevat koostööenergiat? Koostöö on paljuski jäänud pidukõnede tasemele, sest pole osatud, tahetud või püütudki mõista teise poole eesmärke ning külg külje kõrval elavad naabrid on jäänud tegelema oma asjadega. Samuti on tuntud ühendatud anumate seadus. Kui ühendada kaks anumad, milles oleva vedeliku pind on erineval tasandil, ühtlustub vedelike tase. Tallinna ja Helsingi vahel on seegi protsess veel pooleli.

Siiski on hädavajalik, et Helsingi ja Tallinna metropoliregioonid arendaksid senisest rohkem ühist metropoliregiooni, et kohaneda suurte tuleviku probleemidega, nagu on üleilmastumine, kliima soojenemine ja rahvastiku struktuuri muutused.

Ühisprojekt "Strateeg" sai alguse sellest, et tekkis soov tutvuda teise poole pikaajaliste strateegiate ja arengukavadega ning saada teadmisi nendes kirjapandud eesmärkide kohta.

Projekti „Strateeg” eesmärk oli uurida ja analüüsida Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide arengukavasid ning kujundada ühine arusaam sellest, milliseid koostööprojekte oleks võimalik tulevikus koos teha. Samuti taheti süvendada koostööd regioonide kohalike omavalitsuste ametite ja ametnike vahel ning arendada uusi koostöömudeleid.

Mõlema riigi asjatundjad töötasid koos, vahetades teadmisi ja kogemusi, ning õppisid paremini aru saama teineteise planeeringutest ja arengukavadest. Projekti partnerid said ülevaate sellest, kuidas toimub arengukavade ja planeeringute koostamine naaberriigis. Koostöö pakkus mõlemale poolele uusi kontakte ning oskusi ja võimalusi luua paremaid plaane, arengukavasid ning projekte.

Projekti „Strateeg” partneritel ei olnud keeruline leida teineteise strateegiatest huvipakkuvaid ja kasulikke ühisteemasid, mille põhjal tulevikus koostada konkreetsemaid arendusprojekte. Välja valiti neli teemat: 1) koostööregiooni globaalse konkurentsivõime tõstmine ühise ettevõtluspoliitika ning turundamise abil, 2) ühise tööturu arendamine, 3) haridusvõimaluste laiendamine ja 4) looduskeskkonna jätkusuutlik majandamine.

Ühise ettevõtluspoliitika ja turundamise teema all peeti tähtsaks haritud oskustöölise ettevalmistamist, investeringuid Tallinna ja Helsingi regiooni ning ühist turismi turundamist, ennekõike Aasia kiiresti kasvavates piirkondades. Oluline on Eesti ja Soome koostöö Läänemere regiooni logistikakeskusena, eraldi mainiti ka Rail Baltica arendamist.

Ühise tööturu arendamise puhul jääb puudu teadmistest ja infost. Enne arendusprojektide käivitamist tuleks selles valdkonnas teha asjakohased uuringud. Tööjõu liikumise ja sellega kaasnevate probleemide lahendamise uurimist peeti väga vajalikuks. Mitmekultuurilisust nähti küll vajaliku ressursina, aga sama ajal soovitati säilitada oma rahva identiteet. Rahvastiku struktuuri muutused sunnivad tulevikus sotsiaalse infrastruktuuri arendajaid teisiti mõtlema. Selles valdkonnas vajatakse uuenduslikke ideid ja lahendusi. See teema on omavalitsuste ja regioonide huviorbiidis ning osaliselt ka nende otsustada.

Hariduse valdkonnas arutati ühiste õppekavade koostamist ja ühisõpet. Kutsenõuete aluste ühine kujundamine võimaldab kutsetunnistuste vastastikust tunnustamist ja annab õppijatele paremaid võimalusi tööturul edukaks toimimiseks.

Keskkonna jätkusuutlik areng, kliimamuutusega toimetulek, energiasääst ning linna ja regiooni struktuuri kujundamine käivad tihedalt koos regiooni arendamise ja maakasutuse planeerimisega. Kohalikul ja regiooni tasandil on võimalik mõjutada energia tarbimist ja süsihappegaasi õhku paiskamist eelkõige parema ruumilise planeerimise kaudu.

Helsingi ja Tallinna arengukavadest võib leida palju ühiseid eesmärke, aga ka erinevusi. Soome ja Eesti planeerimissüsteemid on erinevad nii ajaloolise kui ka kultuurilise arengu tõttu. Praegu on Eesti ühiskonna arengus tähtsal kohal indiviidi oma vastutus ja ettevõtlus. Avaliku sektori tegevuseks jääb ainult piirid paika panna. Soomes rõhutatakse rohkem planeeringute tähtsust ning ühiskonna arengu ja ettevõtluse otsust toetamist riigi või kohalike omavalitsuste poolt.

Projekti „Strateeg” eesmärk ei olnud strateegiate ning arendus- ja planeerimissüsteemide sarnaseks tegemine, vaid ühiste võimaluste väljatoomine. Soome ja Eesti regioonidest otsiti ja leiti kõige paremaid praktilisi lahendusi, mida saaks kasutada tulevikus käivitavates ühisprojektides. Raporti lõpus on tehtud ühised ettepanekud projekti teemade kohta järgmisel Euroopa Liidu programmiperioodil.

*Juhan Savander
Heino Alaniit*

Helsingi-Tallinn
6. detsember 2007

1 Sissejuhatus

Projekti „Strateeg” eesmärk oli Helsingi ja Tallinna metropolipiirkondade strateegilise regionaalse arengu ja strateegilise planeerimise kavade ning tähtsate projektide kaardistamine ja analüüs. Saadud tulemuste põhjal on püütud prioriseerida koostöövaldkondi ja projekti teemasid järgneva Interregi programmiperioodiks. Projektis „Strateeg” on osalenud regionaalse arengu ja planeerimise ametkonnad Harjumaalt, Uusimaa Liidust, Raplamaalt ning Helsingi ja Tallinna linnast. Vastutav projektijuht oli Juhan Savander Uusimaa Liidust. Projekti on nõustanud konsultandid Sampo Ruoppila (Net Effect Oy Ltd), Rivo Noorkõiv (Geomedia OÜ) ja Maarit Vuorela (Net Effect Oy Ltd). Projekt on rahastatud Lõuna-Soome–Eesti Interregi IIIA programmist.

Regionaalse arendamise all mõeldakse piirkonna (näit maakonna) funktsionaalset arendamist. Regionaalse planeerimisega viidatakse maakasutuse kavandamisele ehk planeeringutele ning neid toetavatele strateegilistele analüüsidele ja hindamistele.

Projekti taustaks on eelmise Lõuna-Soome–Eesti Interregi IIIA programmiperioodi jooksul saadud kogemused ja tagasiside. Probleemiks on peetud seda, et esitatud projektid on olnud üksikud, eraldiseisvad ja hajutatud ning pole piisavalt toetanud Soome ja/või Eesti regionaalseid arengustrateegiaid ja -eesmärke. Projekti „Strateeg” raames on toimunud tulevast koostööd ettevalmistav tegevus, millega mainitud probleemi on üritatud lahendada.

Projekt „Strateeg” püüab suurendada edaspidistes töodes osalejate, kohalike ja regionaalsete planeerimis- ja arendusüksuste ning rahastajate arusaamist ja teadmisi kummalgi pool piiri olemasolevatest ja kavandatavatest regionaalset arengut strateegiliselt mõjutavatest dokumentidest. Taotletud lõpptulemus on piiriülese projektikoostöö ja selle tulemuste paranemine nii, et realiseeritavad projektid hakkaksid paremini ühiseid arengueesmärke toetama. Projekt toetab ka Helsingi ja Tallinna piirkondade arengut ühtse metropoliregioonina, mis vastaks paremini tuleviku ülesannetele.

Projekti sihtgrupp on Helsingi ja Tallinna metropolipiirkondade regionaalse arengu ja planeerimise eest vastutavad ametkonnad ja ametnikud. Kasusaajateks on järgmise koostööprogrammi projektides osalejad.

Projekt koosnes kahest teineteist täiendavast osast: ühelt poolt strateegiliste dokumentide analüüsist ning teiselt poolt Helsingi ja Tallinna metropolipiirkondade regionaalse arengu ja planeerimise valdkonna ametkondade töötubadest, kus valiti välja ja prioriseeriti võimalikud koostöövaldkonnad ja projekti teemad.

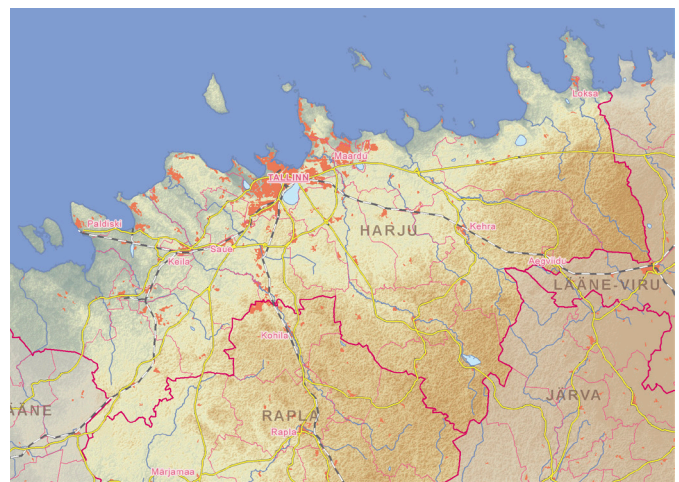
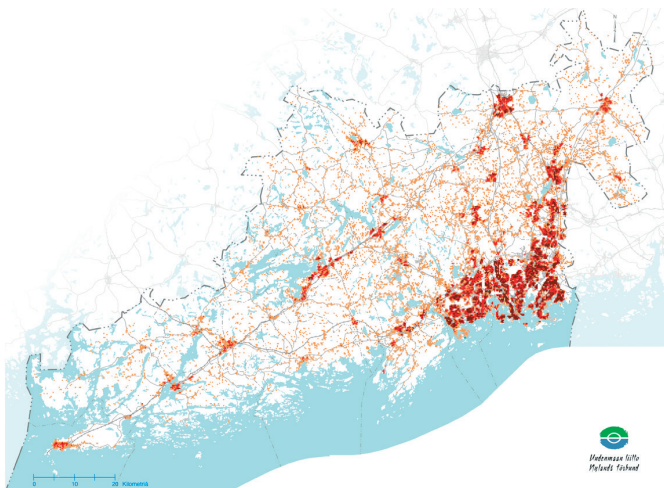
Soomes ja Eestis ollakse üha enam ja kindlamalt üle minemas strateegilisele programmipõhisele regionaalsele arendamisele. Projekt „Strateeg” tutvustab kõige olulisemaid ja keskmisemaid arengudokumente. Helsingi linnaregiooni puhul tutvustatakse Uusimaa maakonnaplaneeringut, maakonna arengustrateegiat ja -kava, Uusimaa Läänemere programmi ning Helsingi üldplaneeringusse kuuluvat maakasutuse arenguvisioni.

Eesti poolel koostati lühiülevaade Eesti riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse kohta käivatest õigusaktidest, mis reguleerivad arengudokumentide ja planeeringute koostamist. Tallinna linnaregioonis võeti analüüsi keskmisse Tallinna üldplaneering, strateegia „Tallinn 2025” ja Tallinna arengukava aastateks 2006–2021. Harjumaal ja Raplamaal analüüsiti maakondliku tasandi arengu- ja planeeringudokumente, kokku oli arutlusel 15 planeeringut, strateegiat ja temaatilist arengukava. Nende hulgas ka dokumendid, mis käsitlesid haridust, ühistransporti, turismi ja puhkemajandust.

Helsingi metropoliregioon (Uusimaa) ja Tallinna metropoliregioon (Harjumaal ja Raplamaal) on pindalalt peaaegu võrdsed territooriumid, kuid Helsingi metropoliregioonis elab üle 2,5 korra rohkem inimesi. Seetõttu on elanike tihedus seal oluliselt suurem kui Tallinna metropoliregioonis. Mõlemas metropoliregioonis elanike arv kasvab, kusjuures Tallinna regioonis on see üsna hiljutine trendimuutus ning kasv ei ole suur. Üks põhjusi on metropoliregioonide riigisisese tagamaa rahvastiku arvu veelgi suurem erinevus Helsingi kasuks. Tallinna metropoliregiooni rahvastik moodustab 42% kogu riigi rahvastikust (ehk siis väljaspool elab 58%). Uusimaa rahvastik on vaid 26% Soome rahvastikust ning proportsionaalselt suurem on ka tagamaa rahvastik.

Regioonide elanikkonna haridustase on võrdlemisi sarnane. Helsingi metropoliregioonis on rakendus- või akadeemilise kõrgharidusega elanikkonna osakaal 32,5%, Tallinna metropoliregioonis 34,3%.

Sisemajanduse koguprodukti võrdlus näitab kõige suuremat erinevust regioonide arengutasemes, mis ametlike kursside alusel oli 2005. aastal enam kui kolmekordne. Ostujõu pariteedi alusel see vahe küll väheneb mõnevõrra, kuid jääb ikkagi ülekaalukalt Helsingi metropoliregiooni kasuks. Helsingi on Euroopa Liidu ühe jõukama riigi Soome pealinn, samal ajal kuulub Eesti koos oma metropoliregiooniga jätkuvalt Euroopa Liidu viimase veerandi hulka. Metropoliregioonide majanduste erisusi ja paiknemist arengu eri faasides näitavad töötuse oluliselt madalam tase Tallinna metropoliregioonis ning hoolimata elanike tagasihoidlikumast elatustasemest autostumise kõrgem tase.

Uusimaa (2006)

Pindala: 6365,6 km²

Elanikke: 1,359,150, kasvtrend (elanike arv tõuseb)

Elanike osakaal Soome rahvastikust: 26 %

Rakendus- või akadeemilise kõrgharidusega: 32,5 %
(kutsekõrgkooli või ülikooli lõpetanute osakaal)

Leibkondi: 664,371

Eluasemeid 1 000 elaniku kohta: 7,6

SKP elaniku kohta (2005): 40,943 €

SKP elaniku kohta (2005), kui EU 27 = 100: 157,3

Töötuse protsent: 7,6 %

Töökohtade ja tööealise elanikkonna suhe: 105,3 %

Töökohad tegevusalade kaupa: esmatoodang, töötlemine, teenused

- Helsingi 0,1%, 13,6%, 86,2%

- Uusimaa 0,6%, 18,6%, 80,8%

Sõiduautosid 1 000 elaniku kohta: 401

Allikad: Uusimaa arvudes 2006

(<http://www.uudenmaanliitto.fi/files/981/UusimaaLukuina.pdf>), Soome siseministerium

Harjumaa ja Raplammaa (2007)

Pindala: 7312,8 km²

Elanikke: 559,961, nõrk kasvtrend alates 2005 (31.12.2007)

Elanike osakaal Eesti rahvastikust: 42 %

Rakendus- või akadeemilise kõrgharidusega: 34,3 %

Uusi eluasemeid 1 000 elaniku kohta: 9,7

SKP elaniku kohta (2005): 12 045 €

SKP elaniku kohta (2005), kui EU 27 = 100: 46,3

Töötuse protsent: 3,4 %

Sõiduautosid 1 000 elaniku kohta: 445

Allikad: www.stat.ee; www.ehr.ee; www.ark.ee

2 Võimalikud koostöövaldkonnad ja nende prioriseerimine

Projekti „Strateeg” raames selgitati mitmel tööseminaril Eestis ja Soomes välja võimalikud koostöövaldkonnad ja nende prioriteetsus. Esimesel tööseminaril koostati 10-punktiline loetelu võimalikest regionaalse arengu koostöövaldkondadest eraldi Soome ja Eesti kohta. Nende põhjal tutvustasid projektipartnerid oma huvide valdkondi ning põhjendasid valikuid. Teisel tööseminaril oli lähtekohaks koostöövaldkondade prioriseerimine. Tabelis 1 on esitatud tööseminaride tulemusena loetletud koostöövaldkonnad ja nende prioriteetsuse aste viie punkti skaalast lähtuvalt. Kasutades eelmisel Interregi programmiperioodi projektides saadud tulemuste loetelu, koostati katvam maatriks kümne koostöövaldkonna kohta (tabel 2). Maatriksis on koostöövaldkonnad seostatud võimalike huvirühmadega.

Järgnevalt koostati maatriks, milles koostöövaldkondi seostati võimalike huvirühmadega (tabel 2). Projektipartneritega arutati võimalike asjaliste koostöö sisu ja võimekust.

Tabel 1. Uusimaa ja Tallinna metropoliregioonide koostöövaldkonnad

1. **Keskkonnakaitse** (4,1)
 - õlitõrje, kliimamuutusest põhjustatud riskid, energiakulu ja/või kokkuhoid
2. **Ühine tööturg** (4,0)
 - pendelränne, hõivatus, tööjõu koolitus
3. **Koolitus** (3,6)
 - kõrgkoolide ja teadusasutuste koostöö, teaduspargid
4. **Kogu piirkonna ühine turundus ja majanduspoliitika** (3,5)
 - uued investeringud, majandusareng
5. **Turism ja rekreatsioon** (vaba ajaga seonduv äritegevus) (3,4)
6. **Transport** (3,4)
 - reisijate- ja kaubavedu
7. **Heaolu suurendamine**; ühiste heaoluteenuste arendamine (3,4)
 - SPA-d, sanatooriumid, tervishoid, sotsiaalteenused, tööturumeetmed
8. **Riigi rahastatavad infrastruktuurid** (3,1)
 - sadamad, lennuväljad, gaasitoru ja muu energiavarustus, teed, raudteed
9. **Elamupoliitika** (2,9)
10. **Majandustegevus Läänemeresel** ja sellest tulenevate riskide haldamine (2,7)
 - logistilised tegevused, gaasitorud, elektri kaablid

Tabel 2. Koostöö maatriks

	Ülikoolid ja rakendusülikoolid	Õppeasutused	Uurimis- ja arendusüksused /keskused	Linnad ja vallad	Maakondade liidud	Teised omavalitsustevahelised koostööorganid	Ettevõtted	Ettevõtjad ja ettevõtlusorganisatsioonid	Kolmas sektor	Kogudused	Riigiettevõtted, ministeeriumid, ametid
Keskkonnakaitse	X		X	X					X		X
Ühinetööturg	X	X	X				X	X			X
Koolitus	X	X	X	X	X			X			X
Kogu piirkonna ühine turundus ja majanduspoliitika	X		X	X	X			X			X
Turism ja rekreatsioon	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Transport				X	X	X	X				X
Heaoluteenuste arendamine	X	X	X	X		X	X		X	X	X
Riigi poolt rahastatavad infrastruktuurid			X		X		X				X
Elamupoliitika	X	X	X	X	X		X	X	X		X
Läänemere majanduslik kasutamine ja sellest tulenevate riskide haldamine	X		X	X	X				X		X

3 Helsingi metropoliregiooni strateegiline planeerimine

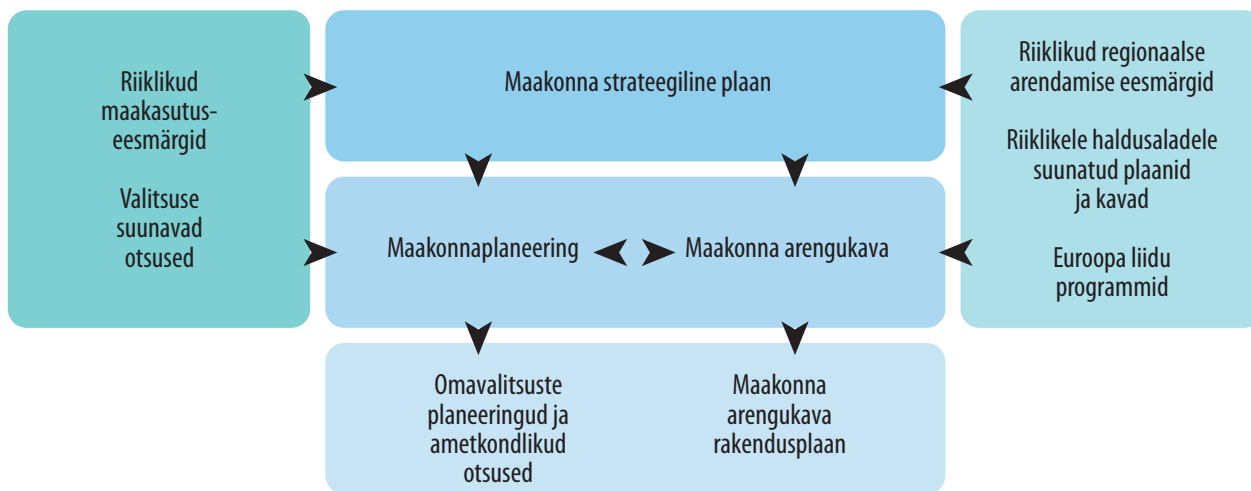
Peatükis tutvustatakse peamisi Helsingi metropoliregiooni planeerimist puudutavaid dokumente. Kõigepealt maakonna arendamisdokumendid: Uusimaa *maakonna strateegiline plaan aastani 2030: visioon ja strateegia*, Uusimaa *maakonnaplaneering*, Uusimaa *maakonna arengukava aastateks 2007–2010*: eesmärgiks Uusimaa heolu ja konkurentsivõime ning *Uusimaa maakonna arengukava rakendusplaan aastateks 2007–2008*, mis moodustavad ühtse terviku. Lisaks maakondliku tasandi rahvusvahelise koostöö programm ehk *Uusimaa Läänemere programm aastateks 2007–2013* ja Helsingi üldplaneeringu keskseim strateegiadokument *Helsingi maakasutuse arenguvisioni kavand*.

Uusimaa ja eriti selle keskse ala Helsingi piirkonna strateegilist planeerimist tehakse palju ka vabatahtliku koostöö alusel, erinevate regionaalsete ja temaatiliste koostööprojektide raames. Maakasutuse pikaajalise arengu suundi ja võimalusi Helsingi piirkonna 14 kohaliku omavalitsuse territooriumil otsiti muu hulgas 2007. aastal rahvusvahelisel ideekonkursil „Greater Helsinki Vision”. Samal aastal said valmis ka nn PARAS-raamseadusele vastavad metropoliregiooni plaanid, mis käsitlevad kohalike omavalitsuste vahelise koostöö vajadust maakasutuse, elamise ja transpordi vallas. Strateegiline planeerimine maakonna tasandil on eeskätt kokkusobitav planeerimine, kus arvestatakse suure hulga seadusjärgsete ning vabatahtlike sektori- ja regioonikohaste plaanidega.

3.1 Uusimaa maakonna arendamine

Maakonna strateegiline plaan on pikaajaline strateegiline dokument, mis näitab ära taotletava arengu maakonnas ning vastab küsimustele, *mida* tuleks teha ja *miks*, et soovitud arengut oleks võimalik saavutada. Pikemas perspektiivis on see maakonna kesksete tegutsejate tahe maakonda arendada. Keskised tegutsejad on omavalitsused ja omavalitsusliidud, tootmisettevõtted, riigi regionaalsed ametkonnad, uurimis- ja koolitusettevõtted ning teatud organisatsioonid ja ühendused. Plaan koostatakse ulatuslikus koostöös liidu liikmesomavalitsuste ja erinevate sidusrühmadega. Maakonna strateegiline plaan on kõigi maakonnas kavandatavate tegevuste alus. Strateegilise plaani koostamine põhineb regionaalse arengu seadusel ning maakasutus- ja ehitusseadusel. Seda plaani koostatakse või uuendatakse maakonna uue volikogu valimisperiodil ehk kord nelja aasta jooksul. Maakonna arendamise keskseid dokumente Soome süsteemis ja nende omavahelist suhet on kirjeldatud joonisel 1.

Joonis 1: Maakonna arendamise mudel

Maakonna strateegilise plaani visioon on: *”Uusimaa on majanduslikult heal järjel olevate inimeste rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline metropoliregioon.”* Maakonna strateegilise plaani neli strateegilist prioriteeti on: 1) elamine, 2) majandus (tegevusalad) ja oskused, 3) heolu ning 4) infrastruktuur ja keskkond.

Elamisega viidatakse rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele, võrdõiguslikule ja ahvatlevale Uusimaa regioonile, kus arvuliselt kasvavale töötajaskonnale ja teistele eluaset vajavatele inimestele on pakkuda mõõduka hinnaga kvaliteetseid kortereid, mis paiknevad töökohtade ja teenuste läheduses.

Majanduse (tegevusalade) ja oskuste all mõeldakse seda, et Uusimaa on globaalselt konkurentsivõimeline, ahvatlev, loovate uuenduste ja kõrge oskustasemega tegevuskeskkond ning Läänemere piirkonna üks olulisemaid äri- ja logistikakeskusi.

Heolu puhul on oluline, et Uusimaa healolteenuseid toodetakse innovatiivselt ja kliendist lähtuvalt nii, et inimeste elukvaliteet oleks rahvusvahelisel tiptasemel.

Infrastruktuuri ja keskkonna seisukohalt määratakse kaks tähtsat eesmärki. Kõigepealt antakse regionaalse struktuuri ja liikumisvõimaluste kokkusobitamise tulemusena kindlus selles, et keskkond on Uusimaal tööpoolest meeldiv ja ökoloogiliselt

jätksuutlik ning sotsiaalne infrastruktuur toimiv. Teiseks eristub Uusimaa nii rahvuslikult kui ka rahvusvaheliselt aktiivse keskkonnapoliitikaga maakonnana, kelle sotsiaalne infrastruktuur vastab säästliku arengu põhimõtetele. Regioonis tegutsetakse aktiivselt eriti just õhu kvaliteedi ja Läänemere seisundi parandamiseks ning veekaitse ja jäätmehoolduse lahenduste arendamiseks.

Lisaks neljale prioriteetsele valdkonnale on esile tõstetud rahvusvahelisus, infoühiskond, turvalisus ja tasakaalustatud areng.

Maakonna strateegilises plaanis võib esile tõsta kahe projektis „Strateeg” prioriseeritud koostöövaldkonna strateegilisi eesmärgi.

Esiteks maakonna strateegilise plaani peaesmärgid, mis on seotud majanduse (tegevusalade) ja oskustega:

- edendada loovate uuenduste sünni ja rakendamist, et saada uusi tegevusmudeleid, mida kasutada äritegevuses ja uute töökohtade loomisel;
- aidata kaasa olemasoleva ettevõtluse pidevale uuenemisele, parandades eeldusi uue kõrgtehnoloogia ja tipposkuste ettevõtetesse ülekandmiseks ning hoogustades ettevõtetevahelist koostööd;
- tugevdada Uusimaa globaalset konkurentsivõimet, arendades võtmeklastreid ja nende tegevuskeskkondi ning edendades klastritevahelist koostööd;
- arendada Helsingi piirkonna kui Soome kõige tugevama äri- ja logistikakeskuse metropolipositsiooni, mis põhineb piirkonna ettevõtlusoskustel, võrgustumisel ja logistikal ning muudab piirkonna ahvatlevaks ettevõtetele, oskusteabele ja kapitalile.

Teiseks maakonna strateegilise plaani peaesmärgid, mis on seotud infrastruktuuri ja keskkonnaga:

- ühiskondlikule transpordile toetudes parandada sotsiaalset infrastruktuuri, tehes seda kultuurikeskkonna väärtusi ja looduse poolt seatud eritingimusi austades;
- arendada rahvuslikke ja rahvusvahelisi transpordiühendusi ja telekommunikatsiooni ning nendega seonduvaid teenuseid, panustades uuendustele;
- keskkonna ja infrastruktuuri arendamist puudutavates lahendustes arvestada nende haavatavusega;
- tõhustada energia kasutamist ja mitmekesistada selle tootmist rahvusvahelise kliimakonventsiooni täitmiseks;
- koostöös arendada veekaitse ja jäätmehoolduse lahendusi;
- materjalivoogude üldvaatlustega tagada keskkonnabilansi poolest paremad lahendused;
- arendada uuringuid, koolitust ja ettevõtete keskkonnaalast koostööd.

Maakonnaplaneering on maakasutus- ja ehitusseadusele vastav üldjooneline plaan maakonna või selle osa infrastruktuuri ja alade kasutamise kohta 20–30 aastase perspektiiviga. Maakonnaplaneering viib ellu *maakonna strateegilise plaani* visioone ja strateegiad ning loob maakasutuslikud eeldused *maakonna arengukavale* vastavatele meetmetele. Planeering koosneb kaardist ja seletuskirjast ning selle juurde kuulub selgitus, kus esitatakse ja põhjendatakse taustteavet planeeringu lahendustest. Maakonnaplaneering võidakse koostada kogu regiooni tervikliku planeeringuna või teatud piirkonda või valdkonda käsitleva nn teemaplaneeringuna. Teemaplaneering võib maakonnaplaneeringut täiendada ja see koostatakse vastavalt vajadusele. Maakonnaplaneeringu kinnitab alati keskkonnaministeerium. Heakskiidetud maakonnaplaneeringul on seaduse jõud.

Maakonna arengukava on regionaalse arendamise tervikplaan: see koondab ja sobitab kokku kõik maakonna territooriumil realiseeritavad arengukavad. Maakonna arengukava eesmärk on suunata lähiaastate arendustegevust. Seda kasutatakse juhtnõarina regionaalsete meetmete suunamisel ja regionaalseks arenguks määratud sihtotstarbeliste eraldiste jaotamisel. Maakonna arengukava on operatiivne plaan, mis vastab küsimusele, *kuidas* soovitud arengut võiks saavutada. Selles määratakse kindlaks regionaalse koostöö jaoks vajalikud meetmed. Osaliselt on meetmete rahastamine ühendatud nii riiklike eriprogrammide kui ka Euroopa Liidu programmide kaudu piirkonda kanaliseeritava rahastamisega. Riikliku finantseerimise osas täpsustatakse regionaalseks arenguks suunatud sihtotstarbeliste eraldiste vajadust igal aastal koostatavas rakendusplaanis. Maakonna arengukava koostatakse neljaks aastaks.

Maakonna arengukava aastateks 2007–2010 keskendub kuuetele teemale ehk raskuspunktile, milleks on majandus (tegevusalad), oskused, elamine, heaolu, regionaalne struktuur (paranev infrastruktuur) ning keskkonna ja infrastruktuuri arendamine. Lisaks on selles horisontaalseid teemasid, nagu rahvusvahelisus, innovatiivsus, turvalisus, maakonna tasakaalustatud areng, säästlik areng ja võrdõiguslikkus.

Maakonna arengukavas on võimalik välja tuua projekti „Strateeg” raames prioriseeritud koostöövaldkondade järgmised strateegilised eesmärgid.

Tegevusalade arendamisega seotud eesmärgid on:

- soodustada uuenduste tekkimist ja edendada kommertsialiseerumist, et kindlustada äritegevuse ja ettevõtluse kasv Uusimaal;

- tagada Uusimaa võtmeklastrite kasv ja klastervaheline koostöö, toetada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete töötajate oskuste paranemist, tagada ettevõtete kasv ja rahvusvahelistumine regionaalse ettevõtetele teenuseid pakkuva (ettevõtluskeskuste) võrgustiku abil;

- arendada Helsingi piirkonna kui äri-, oskus- ja logistikakeskuse konkurentsivõimet Läänemere piirkonnas.

Majandusharude arendamisega seotud eesmärgid on:

- luua tugevad oskusteabe ahelad (töö kvaliteet ja uute toodete arendamine);

- tagada oskustööjõu saadavus;

- toetada õpingute lõpuleviimist;

- muuta välismaalt tulnud elanikud osaks Uusimaa tööjõust.

Keskkonna ja infrastruktuuriga seotud eesmärgid on:

- tagada veevarustus ja kanalisatsioon;

- tervendada veekogusid ja parandada nende seisundit;

- kliimamuutused ja õhu kvaliteet;

- looduse mitmekesisus ja säästlik kasutamine;

- loodusmaastike ja ehitatud keskkonna kvaliteet;

- jäätmehooldust puudutavad lahendused.

Lisaks on selles kontekstis strateegilise eesmärgina põhjust mainida paranevat infrastruktuuri, mis seondub regionaalse struktuuri arenguga, ja transpordi kahjulike mõjude minimeerimist, eriti aga Soome lahe naftavedudega seotud riskide vähendamist ja valmisolekut võimalikeks riskideks. Viimane on üks osa transpordi valdkonna strateegilistest eesmärkidest.

Maakonna arengukava rakendusplaan on maakonna ettepanek kõige olulisemate regiooni arendamiseks vajalike sihteraldiste (assigneeringute) kohta ehk nn maakonna eelarveprojekt. Sellesse rakendusplaani on tegevusaastate lõikes prioriteetide ja haldusalade kaupa koondatud realiseeritavad või käivituvad kõige olulisemad arengumeetmed ning nende elluviimiseks vajalikud sihteraldised. Rakendusplaan koostatakse igal aastal kaheks aastaks, kusjuures esimest aastat puudutavaid vajadusi on võimalik kontrollida ja täiendada. Rakendusplaani kinnitab maavalitsus ja seda käsitletakse maakonna eri valdkondade esindajatest moodustatud maakonna koostöötoimkonnas.

3.2 Läänemere programm

Uusimaa Läänemere programm aastateks 2007–2013 on koostatud Läänemere piirkonna võimalustele ja väljakutsetele vastamiseks. Läänemere programm toob Uusimaa maakonna arengukavva Läänemere dimensiooni, täiendades maakonna arengukavas esile toodud rahvusvahelise tegevuse prioriteete. Teisisõnu püüab programm Uusimaa vaatenurgast selgemaks muuta Läänemere piirkonna koostöövajadusi. Programmil on neli teemat. Teema „*Terve Läänemeri*” eesmärk on Läänemere keskkonnaseisundi parandamine. „*Läänemere Uus Hansa*” viitab majanduse (ettevõtluse) tegevuskeskkonna parandamisele, metropoliregiooni koostöö tihendamisele ning Uusimaa juurdepääsetavusele ja logistilise konkurentsipositsiooni tugevdamisele. Teema „*Oskav-teadev Läänemeri*” keskendub oskusteabel põhinevate „Läänemere-klastrite” arendamisele ja „*Jõukas (kõrge elatustasemega) Läänemere piirkond*” käsitleb heaalupiirkonna loomist.

Läänemere programmi ettepanekud meetmete kohta jagunevad kuude klassi järgmiselt.

1 Läänemere keskkonnaseisundi parandamine:

- hajakoormuse vähendamine tehnoloogia arendamise ja teavitamise lisamise teel;
- kliimamuutuste ohjeldamine:
 - tehnoloogiaprojektid, mh CO₂ kogumine ja talletamine ning CHP-tehnoloogia (ühendatud soojuse ja elektri tootmine, kombijaamad) lisamine;
 - energiasäästuprojektid;
 - üleujutustõrjeprojektid;
- kohaliku õlitõrjevalmiduse arendamine ja suurteks õlireostusteks valmisoleku parandamine.

2. Ettevõtluskeskkonna parandamine:

- tööjõu liikumise edendamine Läänemere piirkonnas;
- ettevõtluse arendamine Läänemere piirkonnas;
- turism kui Läänemere piirkonna trump.

3. Metropoliregioonide koostöö tihendamine:

- koostöö Läänemere imago tugevdamiseks;
- Peterburisse Soome keskuse rajamine;
- Helsingi-Tallinna kaksiklinnade koostöö tugevdamine.

4. Uusimaa kättesaadavuse ja logistilise konkurentsipositsiooni tugevdamine:

- Peterburi kiirrongiühenduse loomine;
- Uusimaa arendamine Aasiasse suunduva transpordisilla (lennu- ja rööbastransport) oluliseks punktiks.

5. Oskusteabel põhinevate „Läänemere-klastrite” arendamine:

- klastritevahelise koostöö Läänemere dimensiooni tugevdamine:
 - KIBS (*knowledge intensive business services*), loovpiirkonnad, elamine ja bioenergia;
 - kõrgkoolidevaheliste sidemete tugevdamine;
 - innovatsiooni- ja tehnoloogiaparkide tõhus koostöö.

6. Heaalupiirkonna (kõrge elatustasemega piirkonna) loomine:

- e-halduse praktilised rakendused;
- avaliku- ja erasektori kui teenuste tootjate uued rollid:
 - eakatele inimestel teenuste korraldamine.

3.3 Helsingi üldplaneering: maakasutuse arenguvisioon

Maakasutuse arenguvisioon on keskne strateegiline dokument, mis suunab Helsingi maakasutust. Arenguvisioonis vaadeldakse linna tulevikku ja arendamisvajadusi ning eri piirkondi mõjutavaid arenguimpulsse. Dokumendis esitatakse visioon linna maakasutusest ning tuuakse välja maakasutuse ja transpordi arendamise põhimõtted. See dokument on osa Helsingi arengustrateegiast, kuid see pole üldplaneeringu taoline täpne maade ja kruntide reserveerimise plaan. Maakasutuse arenguvisioon annab aluspõhja, millest lähtuvalt võib arutleda Helsingi maakasutuse arendamise üle, ja see on töövahend proaktiivses maakasutuse arendamises. Maakasutuse arenguvisioon tehakse vastavalt Helsingi planeerimissüsteemile üks kord volikogu tööperioodi jooksul, siis igal neljandal aastal.

Kõige uuem maakasutuse arenguvisioon „*Kaupungista seutu ja seudusta kaupunki*“ („Linnast piirkond ja piirkonnast linn”; 2007) sisaldab ühtekokku 76 strateegilist teesi ja tegevuspõhimõtet. Käsitletavaid teemasid on tutvustatud tabelis 3. Need raamivad Helsingi uut maakasutusvisiooni ja loovad sellele aluse. Tegevusprintsipi kaudu vaadeldakse füüsiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja maastikuliste tegurite mõju maakasutusele ja linnapiirkonna arengule. Tegevusprintsipi visualiseeritakse neljal kaardil („Metropolist ühtne”, „Laienev peakeskus ja erinevad klastrid”, „Mitmepalgeline linnaelu” ja „Elav linnamaastik”), mis näitlikustavad regionaalseid atraktiivseid lähenemisi ning mis üheskoos realiseerivad Helsingi maakasutusvisiooni. Maakasutuse arenguvisiooni neli kaarti määravad Helsingi regionaalse arendamise strateegiliselt olulised atraktiivsed tegurid.

Tabel 3: Helsingi maakasutuse arenguvisiooni teemad

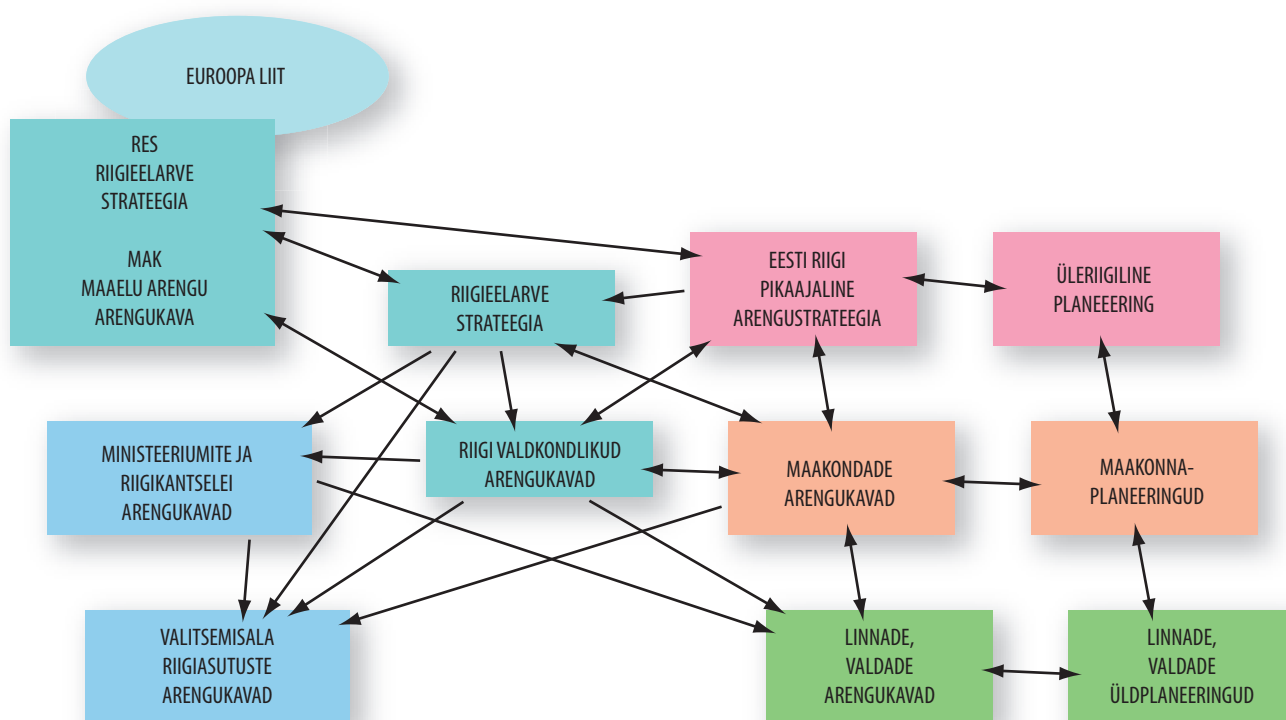
Metropoli planeerimise suunad	Edukad tegevusalad
<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa ühinemine ja globalisatsioon • Rahvuslikult kultuurist mitmekultuurilisuseni • Toimiv ühiskond • Euroopalik linna-identiteet • Helsingi piirkond kui nähtav (märgatav) rahvusvaheline tegutseja • Kliimamuutused • Linna arendamine ei peatu • Kasvu haldamine • Valglinnastumise tõkestamine • „Linnriik” • Sotsiaalse infrastruktuuri nurgakivid • Suurlinn on alternatiivide linn • Radiaalne ja ringikujuline struktuur • Mitme keskusega linnapiirkonna suunas • Soome lahe ranniku suunaline linna areng • Peakeskuse elujõud • Rahvusvaheline lennujaam, reisisadamad ja turism • Ühtne metropol 	<ul style="list-style-type: none"> • Tegevusalade (majandusharude) kasv • Helsingi kesklinn • Tööjõud • Peakeskus • Transpordiühendused • Vastutustundlik regionaalne planeerimine ja turujõud • Tehnoloogia areng • Töö, töökohad • Laienev peakeskus ja erinevad klastrid
Ahvatlev korter linnas	Muutuv linnakeskkond
<ul style="list-style-type: none"> • Elamise kvaliteeditegurid • Teenused • Vaba aeg, võimalused harrastustega tegelemiseks ja kultuuriüritused • Linna ehituspärand ja kihilisus • Hoonestusala täiendav ehitamine • Sotsiaalseid vaatenurki rõhutav planeerimine • Linna turvalisus • Loodus • „Läänemere tütar”, merelisis • Mitmetahuline linnaelu • Renessansipiirkonnad (vanade elurajoonide uuendamine) 	<ul style="list-style-type: none"> • Linnamaastik • Rohealade struktuur • Hoonestatud alade muutuv maakasutus vanades rajoonides • Transport • Elav linnamaastik • Rohealade võrgustiku kvaliteet paraneb

4 Strateegiline ja ruumiline planeerimine Tallinna metropoliregioonis

4.1 Maakondade ja kohaliku omavalitsuse üksuste arengu- ja planeeringdokumendid Eesti riigi arengudokumentide süsteemis

Arengudokumentide koostamise nõudeid ning protsessi iseloomu ja sisu reguleerivad mitmed seadused ja teised õigusaktid. Samuti on seadustes mitmel juhul sätestatud arengudokumentide omavahelised seosed. Üldistatult saab väita, et seadused reguleerivad Eestis eeskätt arengudokumentide süsteemi riiklikku ja omavalitsuslikku tasandit, samas kui regulatsioonid maakondliku tasandi kohta on oluliselt tagasihoidlikumad (joonis 2). Arengudokumentide liigi järgi on kõige süsteemsemalt seaduse tasandil sätestatud ruumiplaneeringud ning riigi tasandi puhul ka eelarvestrateegiat puudutav.

Joonis 2. Eesti riigi arengudokumentide süsteem

4.2 Strateegilised arengudokumendid

Maakondliku strateegiliste arengukava koostamise nõue puudub maavanema tegutsemist reguleerivas *Vabariigi Valitsuse seaduses*. Maakondlikele arengukavadele viitavad üksnes mõned eriseadused, nimelt jäätmeseadus ja ühistranspordiseadus. Niisiis on maakondlike arengukavade puhul valdavalt tegemist arengudokumentidega, mille koostamist ja sisu seadus ei reguleeri.

Rapla maakonna arengustrateegia aastani 2010 seab maakonna arengule neli peaesmärki:

- maakonna praegustele ja potentsiaalsetele elanikele inimsõbraliku elukeskkonna loomine, ökoloogilise elukvaliteedi tagamine;
- väikeettevõtluse arenguks soodsa ettevõtluskliima loomine ja säilitamine, seda eeskätt maapiirkondades;
- elanike toimetulekuvõime tagamine, seda nii uute tasuvate töökohtade tekkimise soodustamise kui ka raplamaalastele konkurentsivõimelise hariduse võimaldamise, nende aktiivsuse, omaalgatuse ja vaimsuse väärtustamise kaudu;
- kultuurilise järjepidevuse ning paikkonna traditsioonide säilitamine, oma kodukoha ja juurte teadvustamine, väärtustamine ja propageerimine.

Eraldi strateegilised arengudokumendid on maakonnas koostatud spordi- ning turismi- ja puhkemajanduse valdkonnas.

Harjumaa puhul sisalduvad kõige üldisemad strateegilised seisukohavõetud Harju maa maakonnaplaneeringus. Olulisi strateegilisi otsuseid maakonna arendamisel kajastab **Harjumaa kohalike omavalitsuste investeerimisvajaduste loetelu aastani 2015**, milles on välja toodud investeringute tegemise üldisem eesmärk – Harjumaa kui “terviklikult ja tasakaalustatult arenev, rahvusvahelisse koostöösse integreeritud ning Euroopa Liidu nõudeid arvestav maakond” ning samuti loend peaesmärkidest neljas keskses arenguvaldkonnas.

Sotsiaalse infrastruktuuri arengu peaesmärgid on:

- haritud ja töøjõuturul konkurentsivõimelised ning rahvuskultuuri traditsioone, ajalugu ja kultuuripärandit tundvad ning väärtustavad elanikud;
- noorte omaalgatust ja positiivset ellusuhtumist toetav koostööaldis Harju maakond;
- sotsiaalselt kaitstud, tervislike eluviiside ja hea tervisega elanikud (haiguste ennetamine, tervise edendamine ning kvaliteetne, efektiivne ja kättesaadav arstiabi) ning kogukonnakeskset turvalisust tagav elukeskkond.

Tehnilise infrastruktuuri arengu peaesmärgid on:

- nüüdisaegne kogu maakonda hõlmav infosüsteem ja kõigile kättesaadav töepärane teave;
- tänapäeva nõuetele vastav tõhusalt rakendatud tehniline infrastruktuur ja kogu maakonda hõlmav, hästi toimiv ning keskkonnasõbralik transpordisüsteem;
- majanduslikult põhjendatud kulutuste ja säästlikult kasutatud ressursside baasil ökonoomselt elektri- ja soojusenergiaga varustatud asumid;
- elektroonilise ja postside teenuste kiire kättesaadavus maakonna igas asustatud punktis.

Majanduse arengu peaesmärgid on:

- tervislik elukeskkond ja säästlikult arenev asustus;
- soodne ettevõtluskeskkond, säästev suhtumine inimressurssi;
- konkurentsivõime ja loodava lisaväärtuse kasv;
- metsa- ja põllumajandusmaa optimaalne kasutamine, et säiliks Eestile iseloomulik maastik ja maaelu kui elustiil;
- turismi ja puhkemajanduse arendamine.

Keskkonnavalased peaesmärgid on:

- keskkonnanõuetele vastav veemajandus;
- keskkonnanõuetele ja säästva arengu põhimõtetele vastav jäätmemajandus;
- puhas ja ehe looduskeskkond ning loodussõbralikud puhketingimused;
- loodusressursside ratsionaalsel ja säästlikul kasutamisel põhinev majandus.

Harjumaa turismi arengu strateegia soovib, et “aastal 2015 on Harjumaa koos Tallinnaga Euroopas tuntud ja Läänemere regioonis tunnustatud ning aastaringselt atraktiivne tervise-, pärandi- ja loodusturismi ning aktiivse puhkuse sihtkoht”. Harjumaa turismi strateegilistes eesmärkides käsitletakse Harjumaad kui osa Suur-Tallinna turismisihtkohast, mis peaks olema/saama Euroopas tuntud turismisihtkohaks koos suurema atraktiivsusega uutel turgudel. Lisaks on Harjumaaal ka **ühistranspordi arengustrateegia ja maakondliku koolivõrgu arengukava**.

Tallinna kui kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava koostamise nõue sisaldub kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (KOKS). Arengukava vastuvõtmine ja muutmine on kohaliku volikogu pädevuses. KOKS ning valla- ja linnaeljarve seadus sätestavad, et arengukava on aluseks kohaliku eljarve koostamisele. Tallinna linn on koostanud kahe üldistusastmega strateegilised arengudokumendid.

Strateegias “Tallinn 2025” tuuakse välja kuus allstrateegiat, milles on täpsemalt kirjas tegevussuunad ja astumist vajavad sammud. Need allstrateegiad on:

- Tallinna ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arendamise strateegia;
- Tallinna kultuuri ja turismi strateegia;
- Tallinna hariduse ja noorsootöö strateegia;
- Tallinna sotsiaalse heaolu strateegia;
- Tallinna elukeskkonna: linnaplaneerimise, -ehituse ja -arhitektuuri, elamumajanduse ja kommunaalmajanduse arendamise strateegia;
- Tallinna linnajuhtimise ja -rahanduse strateegia.

Iga allstrateegia hõlmab ühte või mitut valdkonda. Valdkondades ei ole harilikult sõnastatud konkreetseid eesmärke, välja tuuakse tegevussuunad ja tegevused (sammud).

Tallinna arengukava aastateks 2006–2021 esitab kuus strateegia "Tallinn 2025" allstrateegiatega haakuvat valdkondlikku peaesmärki:

- ettevõtlust soosiv, investeringuid ligitõmbav ning majandusstruktuuri moderniseerumist toetav majanduskeskkond;
- lai ja kvaliteetne kultuuriteenuste valik nii Tallinna elanikule kui ka turistile;
- optimaalne haridusvõrk ja kvaliteetne haridus ning laste ja noortesõbralik elukeskkond;
- kõigile Tallinna elanikele loodud võimalused elada inimväarikat ja turvalist elu;
- linnaelanikele vastuvõetav, elutegevuses abistav ja positiivseid emotsioone esilekutsuv ümbritsev elukeskkond;
- kõrge teeninduskultuuriga ja tegusad linnaasutused.

Iga peaesmärgi juures on välja toodud alleesmärgid, mis aitavad strateegiat ellu viia.

4.3 Planeeringud

Ruumi planeerimist kõigil haldus-territoriaalsetel tasanditel reguleerib planeerimisseadus.

Vastavalt seadusele koostatakse iga maakonna kohta "maakonnaplaneering, mille eesmärk on maakonna territooriumi arengu üldistatud käsitlemine, asustuse arengu tingimuste ja olulisemate infrastruktuuri objektide asukoha määramine".

Maakonnaplaneeringu kesksed seadusest tulenevad eesmärgid on:

- maakonna ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine;
- riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamine;
- säästva ja tasakaalustatud arengu aluste kujundamine ja sidumine ruumilise arenguga ning majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonna arengu vajaduste tasakaalustatud arvestamine planeeringu koostamisel;
- asustuse arengu suunamine.

Planeerimisseaduse § 4 ütleb, et planeerimisalase tegevuse korraldamine ja järelevalve maakonnas on maavalitsuse pädevuses.

Harjumaa maakonnaplaneering sisaldab kõige üldisemaid strateegilisi seisukohavõtte Harjumaa arengu kohta. Maakonnaplaneeringus seatakse eesmärgiks, et Harjumaa oleks:

- rahvusvahelisse koostöösse integreeritud ja Euroopa Liidu nõudeid sobivalt arvestav maakond;
- terviklikult ja tasakaalustatult arenenud maakond.

Planeeringu alleesmärgid on jagatud kolme suurde valdkonda: sotsiaalne infrastruktuur, tehniline infrastruktuur ja majandus.

Raplamaa maakonnaplaneeringu strateegiline osa kattub Rapla maakonna arengustrateegias aastani 2010 kokku lepitud positsioonidega. Nelja suure valdkonna peaesmärgi juures on maakonnaplaneeringus sõnastatud ka allvaldkondade eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused.

Tallinna linnal on planeerimisseadusest tulenev kohustus koostada "üldplaneering, mille eesmärk on valla või linna territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneerimise kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmiseks". Planeerimistegevuse korraldamine linna haldusterritooriumil on kohaliku omavalitsuse pädevuses. Kohalik omavalitsus:

- tagab maakasutuse ja ehitamise aluseks vajalike planeeringute olemasolu;
- tagab huvitatud isikute huvide arvessevõtmise ja tasakaalustamise, see on planeeringu kehtestamise eeldus;
- tagab kehtestatud planeeringute järgimise.

Tallinna linna üldplaneeringus sätestatakse arengu üldeesmärgina "soodsate eelduste loomine Tallinna igakülgeks sotsiaalseks ja majanduslikuks arenguks kultuuripärandit ja looduskeskkonda säästval viisil". Linna ruumilise arendamise peaesmärk on aga "soodustada põhjendatud ning üldistele huvidele orienteeritud maakasutuse suuniste ja kitsenduste kaudu linnaelanike jaoks tervisliku, turvalise ja nende sotsiaalsete vajaduste rahuldamist võimaldava elukeskkonna kujundamist". Peaesmärki täpsustavate sihiseadete ja tegevussuundadena kavandatakse järgmist:

- linnaruumi tihendamist eeldav säästlik keskkonnakasutus;
- Tallinna jäämine omanäoliseks ajalooliseks merelinnaks;
- linnakeskuse liikluskoormuse vähendamine;
- haljastute ühendamine rohelisteks võrguks;
- tasakaalustatud keskustevõrgu arendamine;

- elamuehituse võimaluste mitmekesistamine;
- ettevõtlusele arenguruumi ja asukohavaliku võimaluste tagamine;
- sotsiaalse infrastruktuuri tasakaalustatud paiknemine;
- sadamate, raudtee ja lennuvälja arengu soodustamine keskkonnasäästlikkuse tingimustes;
- kultuuripärandi ja loodusväärtuste kaitse.

4.4 Tallinna metropoliregiooni arengudokumentide omavaheline integreeritus ja Soomega koostöö suunad

Tallinna metropoliregiooni arengut kavandatakse domineerivalt valdkonniti, mitte integreerituna. Selle tagamaid võib mõista, sest kitsalt ühe valdkonna piires on tulevikku kavandada hõlpsam kui laiapõhjalise proaktiivse koostööna, millesse panustavad eri valdkondade esindajad. Iseloomulik on, et ei käsitleta arengudokumendi keskmes oleva valdkonna mõju teiste valdkondade arengule või kui seda tehakse, siis väga piiratult. Ka peetakse arengudokumentides üldjuhul väga rangelt kinni halduspiiridest. See võib osutada arengu kavandamist piiravaks teguriks.

Dokumentides on harvad viited teiste maakondade või omavalitsuste arengudokumentidele (neid esineb kohati Tallinna ja Harjumaa arengudokumentides), mis võiksid olla käsitletava teemaga seotud. Samuti on harv sidusus riiklike arengudokumentidega (esines Raplamaa turismi arengu strateegias), kuigi nendes esitatavad seisukohad on sageli väga määrava tähtsusega. Sagedamini viidatakse arengudokumentidele kohaliku omavalitsuse üksuse või maakonna piires (Tallinna arengukava aastateks 2006–2021 ja „Tallinn 2025“ seosed, Raplamaa arengustrateegia ja maakonnaplaneeringu seosed).

Soomega tehtava riigipiiriülese koostöö suunana nimetatakse nii Tallinna, Harjumaa kui ka Raplamaa arengudokumentides vaid turismi, seejuures Tallinna ja Harjumaa dokumentides tuuakse mõlemal puhul märksõnadena välja mereturism, loodusturism ja spa-turism. Tallinna arengudokumentides on lisaks veel osutatud koostöövõimalustele ja -vajadustele transpordi, hariduse, kultuuri ja spordi, ühise tööturu, ettevõtluse ja teaduse valdkonnas. Harjumaa arengu kavandamisel on peetud oluliseks Helsingiga transpordiühenduse (laevaühendus, raudteetunnel) tugevdamist, laevaliiklust Harjumaa ja Soome linnade vahel (Paldiski–Hanko, Loksa–Kotka), samuti külalissadamate alast koostööd. Harju- ja Raplamaal käsitletakse koostöösuunana ka ühisprojekte Läänemere programmi raames.

5 Järeldused ja ettepanek olulisimate koostöövaldkondade kohta

5.1 Soome strateegiate huvitavamad rõhupunktid eestlaste vaatenurgast ja vastupidi

Kolmandal tööseminaril läheneti võimalikule koostööle ülalesitatud materjali põhjal kummagi osapoole strateegiatest lähtuvalt. Osalejad jagati kahte rühma nii, et soomlased moodustasid ühe rühma ja eestlased teise. Neile jagati eelnevalt ettevalmistatud kokkuvõtte metropoliregiooni ja maakonnatasandi strateegilistest eesmärkidest. Ülesanne oli arutleda teise linna regiooni (soomlased Tallinna ja eestlased Helsingi) strateegiliste eesmärkide alusel koostöövaldkondade üle, mille põhjal oleks võimalus edasi arendada nii teise osapoole seatud eesmärke kui ka enda püstitatud strateegilisi eesmärke. Koostöö fookus oli varem valitud prioriteetsetes valdkondades (keskkonnakaitse, ühise tööturu arendamine, koolitus, kogu regiooni ühine turundus ja majanduspoliitika).

Rühmatöö tulemusena märkasid osapooled teineteise strateegiates huvitavaid ja kasulikke koostöövaldkondi. Tekkis arusaam, milliseid ühishuvisid on võimalik koostöös leida ja milliseid probleeme koos lahendada. Teisisõnu arutati, milliseid ühiseid probleeme on vaja tulevaste Interregi või muude koostööprojektide sisulise ühendamisega lahendada, lähtudes arengudokumentides väljendatust.

Eesti töögrupi lähtematerjaliks olid Helsingi metropoliregiooni strateegilise planeerimise eesmärgid maakonna strateegilises plaanis, maakonna arengukavas, Läänemere programmis ja Helsingi maakasutuse arenguvisionis (kahe esimese puhul projekti „Strateeg” prioriseerimisele vastavate rõhuasetustega). Diskussiooni kokkuvõttes tõsteti esile järgmisi koostöövaldkondi:

- ühtse majanduspoliitika arendamine, hõlmates majandustegevust ja innovatsiooni, klastreid ja tööturгу;
- logistika korraldamine Soome ja Eesti vahel ning Soome ja Eesti koostöö Läänemere logistilise tugialana;
- kvaliteetse linnaruumi arendamine ja sotsiaalse infrastruktuuri hajumise vältimine;
- teenuste, eriti e-teenuste arendamine (eakate hooldus);
- keskkonnariskide vältimine.

Soome töögrupi lähtematerjaliks olid Tallinna metropoliregiooni strateegilise planeerimise eesmärgid, mis on fikseeritud Harju maakonna strateegias aastani 2010, Tallinna arengukavas aastateks 2006–2021, Tallinna üldplaneeringus (2000) ja Rapla maakonna arengustrateegias aastani 2010. Diskussiooni tulemusena toodi välja järgmised strateegilised eesmärgid ja/või koostöövaldkonnad:

- energiatarbimise vähendamine, energiatõhusus (ka suhestumine infrastruktuuri arenemisega);
- koolitatud ja tööturul konkurentsivõimelised elanikud; investeringute meelitamine kvaliteetse tööjõuga piirkonda;
- koolitus;
- turismi arendamine;
- ulatuslik ja kvaliteetne kultuuriteenuste pakkumine.

Võimalikke koostöövaldkondi leiti rohkesti. Lisaks eelmainitutele nimetati näiteks kultuuripärandi, pärandmaastike ja omakultuuri väärtustamist, keskkonnakaitset, transpordiühendusi ja logistikat, noorte iseseisvust ja initsiatiivi ning positiivset ellusuhtumist, teenuste kättesaadavust ning sadamateenuseid turistidele.

5.2 Strateegiate sisu ja strateegilise lähenemise erinevused linnapiirkondade vahel

Kuigi mõlema linna regioonide strateegilistele eesmärkidele vastavate koostöövaldkondade ja -projektide äratundmine ja määramine võib olla isegi lihtne, tuleb siin välja tuua mõningaid olulisi erinevusi nii strateegiate sisu kui ka lähenemisviiside vahel.

Strateegiate sisuline analüüs näitab, et Helsingi metropoliregiooni strateegiates rõhutatakse kahte temaatilist valdkonda, mis Eesti strateegiates peaaegu puuduvad. Kõigepealt ei puudutata Eesti strateegiates sõnagagi kliimamuutuse teemat. Kui Soomes on kliimamuutuse vältimine (tõkestamine) ja sellega kohanemine strateegiaid läbiv, pole see Eestis veel keskseks teemaks tõusnud. Ka Tallinna piirkonnas toimuvat valglinnastumine ei tunnistata sellest vaatenurgast kui probleemi, kuigi just see on asjaolu, mille kaudu omavalitsustel või maakondadel oleks võimalus mõjutada süsinikdioksiidi emissiooni. Teiseks rõhutatakse Helsingi metropoliregioonis oskusteabe ja oskajate temaatikat, millele Tallinna metropoliregioonis viidatakse vaid kaudselt – ettevõtlusele tegevuskeskkonna loomise aspektist (kuhu muu hulgas kuulub ka inkubaatorite tegevus). Teise olulises valdkonnas, nimelt koolituse puhul keskendutakse Eesti strateegiadokumentides üksnes lastele ja noortele. Lisaks on Tallinna metropoliregiooni strateegiadokumentide erinevus võrreldes Soome omadega asjaolu, et nendes on indiviidi vastutus ja ettevõtte kõige keskses positsioonis.

Strateegilise lähenemisviisi puhul on tähelepanuväärne erinevus see, et Helsingi metropoliregiooni strateegiates on avaliku poliitika (*policy*) roll märgatavalt proaktiivsem: strateegiad on oma sisult mahukamad ja eesmärkidelt täpsemad. Tallinna metropoliregiooniga võrreldes "on need sammu võrra ees". Kui Soomes suunatakse riiklikku sekkumist teatud tagajärgede saavutamisele, keskendutakse Eestis üksikute inimeste ja ettevõtete tegevuskeskkonna loomisele. Soomlased justkui võtavad viimati mainitud iseenesest mõistetavana. Kokku võttes on Soomes riiklike sekkumiste valdkond märkimisväärselt laiem. Ka avaliku sektori ressursid Helsingi metropoliregiooni arendamiseks võrrelduna Tallinna metropoliregiooni omadega on kordades suuremad.

Analüüsitud Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide strateegiad on ka dokumentide kogumina üsna erinevad. Helsingi metropoliregioonis on maakonna ja pealinna arendamise tähtsaimad strateegilised eesmärgid omavahel kooskõlas ja samasuunalised. Maakonna arendamise dokumendid moodustavad süsteemse terviku (visioon, strateegia, programm, tegevuskava). Ka Helsingi maakasutuse arenguvisionil on oma kested ja uuenev roll Helsingi regionaalses arengus.

Projekti „Strateeg” raames analüüsitud Tallinna metropoliregiooni arengudokumentid moodustavad seevastu üsna laialivalguva kogumi, mis pole ühtlane oma terminoloogia poolest ega pole integreeritud ka sisuliselt. Üldjuhul puuduvad viited teistele samasuunalistele dokumentidele ja mõne viidatud dokumendi tähendus Eesti kiirelt muutuv kontekstis on juba aegunud. Dokumentides peetakse liialt palju kinni halduspiiridest, seda ka tõeliselt regionaalsetes küsimustes. Lisaks puudub strateegiatel sageli konkreetne rakendusplaan või rakendamise seire.

Lõpuks on erinevus ka planeerimissüsteemides. Regionaalset planeerimist on Eestis vähem ja see on nõrgemas positsioonis kui Soomes. Samuti ei tegele Tallinna Linnaplaneerimise Amet samavõrd strateegilise planeerimisega kui seda teevad nende partnerid Helsingis, paraku pole neil ka samasugust võimu ega ressursse. Tallinnas on üldplaneering üsna üldise tasemega maakasutusplaan ning eraomanikest kinnisvaraarendajate ja maaomanike positsioon linna arengu suunamisel Helsingiga võrreldes oluliselt tugevam.

Siinkohal on põhjust meenutada, et projekti „Strateeg” ülesanne ei olnud planeerimissüsteemide harmoneerimine ega integreerimine, vaid piiriülese projektikoostöö arendamine nii, et projektid ja tulemused toetaksid paremini ühiseid arendamise eesmärgi. On selge, et metropoliregioonidel on mitmeid ühiseid küsimusi, millele oleks mõistlik püüda üheskoos vastuseid otsida. Nende koostöövõimaluste äratundmine on lihtne planeerimissüsteemide erinevustest hoolimata.

1 Noorkõiv, R; Sahtel, K; Sepp, V. (2007) Tallinna linna, Harju- ja Rapla maakondade arengudokumentide võrdlev analüüs. Vahearuanne. Geomedia.

2 Ruoppila, S. (ilmeumas) Kaks linna - kaks mudelit: Linnaplaneerimine Tallinnas ja Helsingis. Helsingi: Kinnisvara koolituse sihtasutus. (Ilmub soome ja eesti keeles.)

5.3 Tähtsamad koostöövaldkonnad

Projekti „Strateeg” viimase tööseminari lõpus tehti harjutus, kus eesmärgiks oli prioriseerida Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide koostöö tulevikuvajadused ja -võimalused. Osalejad jagati paaridesse. Kõiki projekti „Strateeg” raames kogutud materjale ära kasutades tuli nimetada kaks kõige tähtsamat koostööteemat, lähtuvalt neljast temaatilisest prioriteetsest valdkonnast. Prioriteetsed valdkonnad olid keskkonnakaitse, ühtse tööturu areng, koolitus ja oskusteave ning piirkonna ühtne turundus ja majanduspoliitika. Ettepanekuid esitleti ja kõik seminaril osalejad andsid igaüks eraldi hääle kolmele enda arvates kõige olulisemale ettepanekule. Konsultandi juhitud arutelul grupeeriti enim hääli saanud ettepanekud. Samas nimetati teemade kaupa võimalikke tulevastes projektides osalejaid nii Helsingi kui ka Tallinna metropoliregionist.

Allpool on esitatud projektis „Strateeg” osalenud regionaalse arengu ja planeerimisametkondade esindajate rühmatöö tulemusena sündinud ettepanekud koostöö kõige olulisemate tulevikuvajaduste kohta. Ettepanekud on jagatud nelja teemagruppi ja sealt edasi allteemadeks (tabel 4). Teemagrupid on samad kui projektis prioriseeritud koostöövaldkonnad: 1) keskkonnakaitse ja säästlik areng, 2) ühtse tööturu areng, 3) koolitus ja oskusteave ning 4) regiooni turundus ja majanduspoliitika.

Keskkonnakaitse ja laiemas mõttes säästliku arengu kõige olulisemateks allteemadeks määrati kliimamuutus, energia kokkuhoid ja ehituspärandi säilitamine ning uue ja vana linnastruktuuri ühitamine. Temaatilised täpsustused (tabel 4) rõhutavad seost linnaplaneerimise, regionaalse arengu ja sotsiaalse infrastruktuuri kujunemise vahel.

Ühtse tööturu arengu puhul kerkisid kesksete allteemadena esile Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide tööturu-uuring ja linnadevahelist pendelrännet arvestav tööjõu liikumise uuring, samuti ühtse tööturu seadustausta selgitamine ja tööbörsi loomine. Fakt on see, et ennekõike teatud tegevusaladel, näiteks ehitustööstuses, on Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide jaoks juba ühine töölkäimise piirkond välja kujunenud, kus nii ettevõtete kui ka töötajate ”koduturg” ületab sujuvalt riigipiiri. Ühelt poolt puudutavad allteemad praeguse olukorra kohta paremat info kättesaadavust ja teisalt integratsiooni ladusust. Tööturu arengu seisukohalt on peetud oluliseks koolitusala koostöö tihenemist. Selles kontekstis esitati mõte ühisest turundusest, et meelitada kogu Helsingi–Tallinna piirkonda kõrgelt haritud tööjõudu.

Koolituse ja oskusteabe edendamise olulised allteemad on diplomite ühtsed standardid ja normid, eriti aga mudelite ja kogemuste vahetamine kutsehariduses. Kvalifikatsiooni tõendava dokumendini viiva koolituse standardite ja normide ühtlustamine lihtsustaks nii koolitussektori koostööd ja tööjaotust kui ka ühtse tööturu kujunemist.

Uut koostööpotentsiaali nähakse esmalt just rakendushariduses, eriti kutsehariduses, kus metropoliregioonide vaheline tööjaotus ja õppekavade ühitamine võiks olla kulude seisukohalt efektiivne lahendus. Kuigi küsimus haridussüsteemi harmoneerimisest on tegelikult Euroopa Liidu tasandi küsimus, võiks Helsingi–Tallinna regioon olla initsiaatoriks ja pionieriks, piloteerides näiteks ühiseid õppekavasid.

Regiooni turunduse ja majanduspoliitika kesksed allteemad on piirkonna ühtne turundus, ühtsete kultuuriteenuste arendamine ja Rail Baltica. Regiooni turunduse puhul oli kõne all jõudude ühendamine ja kahe suhteliselt väikese linnapiirkonna ühine profileerumine kolmandate maade suhtes, näiteks Aasia suunal. Turunduse võiks suunata nii turismi, otseinvesteeringute kui ka kõrgelt haritud oskajate rände regiooni suunamisele. Piirkonna praegusi elanikke ja turiste silmas pidades on astme võrra konkreetsem allteema ühtse kultuuriteenuste ala edendamine Helsingi–Tallinna teljel. Kolmandat allteemat – Rail Baltica ehk rongiühendus Soomest kas laevadega või piki tunnelit Eestisse ja sealt edasi Baltikumi kaudu Kesk-Euroopasse – peeti iseenesest kasulikuks ja vajalikuks projektiks ka Helsingi metropoliregiooni seisukohalt, kuid Soome vaatenurgast muutub see aktuaalseks alles siis, kui ühendus Eestist lõuna suunas on korras.

3 Ka Helsingi ja Tallinna ühiseid teenuseid käsitlevas uuringus tehti ettepanekuid turismi arendamiseks kolmandatesse maadesse ja ühiste linnaürituste arendamiseks. Vt leheküljed 18-27 selgituses Ruoppila, S., Drechsler, W., Lember, V. et al. (2007) Possibilities of Joint Public Services Provision between the Cities of Helsinki and Tallinn. Net Effect Ltd and Tallinn University of Technology, commissioned by the cities of Helsinki and Tallinn. http://www.tallinn.ee/est/g2402s31151?sess_admin=f054eb9b6427e492f63a54565ff5f89

Tabel 4. Helsingi ja Tallinna metropoliregioonide koostöö teemavaldkonnad ja võimalikud osalejad

Teemavaldkond 1: **Keskkonnakaitse ja säästlik areng**

Üheskoos prioriseeritud teemad	Võimalikud vastutajad Soomes	Võimalikud vastutajad Eestis
<p>Kliimamuutus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ühine valmisolek looduskeskkonnas toimuvateks muutusteks ja ökokatastroofideks • Seos linnaplaneerimisega 	<p>Info hankimine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimisasutused ja ülikoolid, näit. Helsingi Ülikool <p>Teostajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helsingi linn • Uusimaa Keskkonnakeskus • Uusimaa Liit 	<p>Info hankimine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimisasutused ja ülikoolid, näit. Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut, Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikooli geograafia instituut, Säästva Eesti Instituut <p>Teostajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna linn • Harjumaa vallad • Maavalitsused • Keskkonnaamet • Keskkonnainspeksioon • Keskkonnauuringute Keskus • Keskkonnaministeerium • Harjumaa Keskkonnateenistus • Tallinna Linnaplaneerimise Amet • Raplamaa Keskkonnateenistus
<p>Energia kokkuhoid ⁴</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energiatarbimise vähendamine planeerimise vahenditega • Energiatõhus regionaalne areng (energiakokkuhoid suhtes regionaalse arenguga) 	<p>Info hankimine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimisasutused ja ülikoolid, näiteks: Tehnikakõrgkool, Ruumilise Planeerimise Uurimis- ja Koolituskeskus, Riigi Tehniline Uurimisasutus <p>Teostajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uusimaa Keskkonnakeskus • Uusimaa vallad • Uusimaa Liit • Kohalikud, regionaalsed energiaettevõtted • Motiva Oy • Soojusjaamade Ühendus 	<p>Info hankimine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Säästva Eesti Instituut • Keskkonnainspeksioon • Tallinna Tehnikaülikool • Tartu Ülikool • Energiasäästubüroo OÜ • Keskkonnainstituut • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium <p>Teostajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinna Linnavalitsus • Harjumaa vallad • Harju Maavalitsus • Rapla Maavalitsus • Kohalikud, regionaalsed energiaettevõtted • Fortum • Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
<p>Ehitispärandi säilitamine ning uue ja vana linnastruktuuri ühitamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Muinsuskaitseamet • Linnaplaneerimis-ametkonnad 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallinna Kultuuriväärtuste Amet • Tallinna Muinsuskaitseamet • Tallinna Linnaplaneerimise Amet • Projekteerimisfirmad ja arhitektuuribürood • Arhitektide Liit, Ajaloo Instituut, Eesti Planeerijate Ühing

4 Energiasäästu vallas on põhjust arvestada lõpetatud ühisprojektidega "E4-portaali" (<http://e3portal.vtt.fi/>) ja "Energy saving network" (<http://www.esprojects.net/>)

Teemavaldkond 2: **Ühise tööturu areng**

Üheskoos prioriseeritud teemad	Võimalikud vastutajad Soomes	Võimalikud vastutajad Eestis
Ühine tööturu-uuring <ul style="list-style-type: none"> Helsingi-Tallinna regioonis 	<ul style="list-style-type: none"> Tööturuinstitutsioonid Regionaalne Tööjõu ja Ettevõtluse Arendamise Keskus 	<ul style="list-style-type: none"> Tööturuinstitutsioonid Kutseõppeasutused Ülikoolid Sotsiaalkindlustusamet Helsinki-Tallinn Euregio Tallinna Ettevõtlusamet Harjumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (HEAK) Raplamaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (RAEK) Sotsiaalministeerium
Töökäimisega seotud liikumise uuring <ul style="list-style-type: none"> pendeldamine 	<ul style="list-style-type: none"> Helsingi Teabekeskus Statistikakeskus Transpordilaboratoorium 	<ul style="list-style-type: none"> Statistikakeskus Tallinna Tehnikaülikool Tartu Ülikooli geograafia instituut Inseneribüroo Stratum
Ühise tööturu seadustaust <ul style="list-style-type: none"> tööandjate koolitus ühtsed suunad ja sätted 	<ul style="list-style-type: none"> Tööministeerium Tööandjate ühendused Tööturu-organisatsioonid 	<ul style="list-style-type: none"> Sotsiaalministeerium Tööandjate ühendused Tööturuamet Kodakondsus- ja Migratsiooniamet Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium
Töøbörs <ul style="list-style-type: none"> informatsioon töökohtade kohta info- ja tugisüsteemid töötajatele 	<ul style="list-style-type: none"> Regionaalne Tööjõu ja Ettevõtluse Arendamise Keskus Uusimaa Töökaitsepiirkond 	<ul style="list-style-type: none"> Tööturuamet Tööandjate Keskkliit Sotsiaalministeerium

Teemavaldkond 3: **Koolitus ja oskusteave**

Üheskoos prioriseeritud teemad	Võimalikud vastutajad Soomes	Võimalikud vastutajad Eestis
Ühised standardid ja normid <ul style="list-style-type: none"> Ühised koolitusstandardid Ühised õppekavad Võimalus õppekavu ühendada Kvalifikatsiooni tunnustamine 	<ul style="list-style-type: none"> Haridusministeerium Koolivalitsus Kutsekoolid Rakenduskõrgkoolid (näit. Laurea, Stadia, Omnia) Ülikoolid 	<ul style="list-style-type: none"> Tervisekeskus Haridus- ja Teadusministeerium Kutsekoolid Rakenduskõrgkoolid Ülikoolid Sotsiaalministeerium Tallinna Haridusamet Harju Maavalitsus
Kutsehariduse mudelite ja kogemuste vahetamine <ul style="list-style-type: none"> Ühised koolitussüsteemid, koolitussüsteemide integreerimine Kogu süsteemi ühised standardid 	<ul style="list-style-type: none"> Koolivalitsus Kutsekoolid Rakenduskõrgkoolid Kutsehariduse alased omavalitsusühendused 	<ul style="list-style-type: none"> Haridus- ja Teadusministeerium Tallinna Haridusamet Kutsekoolid Rakenduskõrgkoolid Regionaalsed kutsehariduskeskused

Teemavaldkond 4: **Regiooni turundus ja majanduspoliitika (ettevõtluspoliitika)**

Üheskoos prioriseeritud teemad	Võimalikud vastutajad Soomes	Võimalikud vastutajad Eestis
Regiooni ühine turundus	<ul style="list-style-type: none"> Greater Helsinki Promotion (riiklikult rahastatav ühendus, kelle taga on Helsingi, Espoo ja Vantaa linnad ning Uusimaa Liit) Helsinki-Tallinn Euregio 	<ul style="list-style-type: none"> Tallinna Ettevõtlusamet Helsinki-Tallinn Euregio Harjumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus Raplamaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus Põhja-Eesti Turismi SA
Ühise kultuuriteenuste regiooni arendamine	<ul style="list-style-type: none"> Helsingi Kultuuriküsimuste Keskus Helsingi Ettevõtluskeskus Reisibürood Kultuuriasutused, kultuuritegijad Ettevõtted (näit piletikeskused) 	<ul style="list-style-type: none"> Tallinna Ettevõtlusamet Turismifirmad Tallinna Kultuuriväärtuste Amet Harju Maavalitsus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus Kultuuritegijate liidud (näit Teatriliit ja Kinoliit) Ettevõtted Kultuuriministeerium
Rail Baltica	<ul style="list-style-type: none"> VR (Riigi Raudtee) Transpordiministeerium Helsingi Linnavalitsus Uusimaa Liit <p>Soome seisukohalt asjakohane alles siis, kui ühendus Eestist lõuna suunas on korras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium Raudteeamet Tallinna Linnavalitsus Harju Maavalitsus Rapla Maavalitsus

Sisällys

1	Johdanto	44
2	Mahdolliset yhteistyöalueet ja niiden priorisoiminen	46
3	Helsingin metropolialueen strateginen suunnittelu	47
3.1	Uudenmaan maakunnan kehittäminen	47
3.2	Itämeri-ohjelma	50
3.3	Helsingin yleiskaavoitus: maankäytön kehityskuva	51
4.	Strateginen toimintojen ja maankäytön suunnittelu Tallinnan metropolialueella	52
4.1	Kehittämissiasiakirjojen laatimisen vaatimuksia, prosessia, luonnetta ja sisältöä Virossa säätelevät monet lait ja muut säännökset	52
4.2	Strategiset kehittämissiasiakirjat	52
4.3	Kaavoitus	54
4.4	Tallinnan metropolialueen kehittämissiasiakirjojen keskinäinen integraatio ja yhteistyösuunnat Suomeen päin	55
5	Johtopäätökset ja ehdotus keskeisistä yhteistyöalueista	56
5.1	Suomalaisten strategioiden kiinnostavat painopisteet virolaisesta näkökulmasta ja toisinpäin	56
5.2	Strategioiden sisältöjen ja strategisen lähestymisen erot kaupunkiseutujen välillä	57
5.3	Ehdotus keskeisistä yhteistyöalueista	58
	Strateeg projektin työryhmiin osallistuneet	63

STRATEEG –

Helsingin ja Tallinnan metropolialueen kehittäminen

Lukijalle

Tähän saakka Helsingin ja Tallinnan kaksoiskaupunkikehitys on ollut melko heiveröistä, siihen ladatuista odotuksista huolimatta. Naapurimaiden pääkaupunkiseuduista ei ole muodostunut sellaista yhtenäistä työssäkäynti- ja asumisaluetta, mitä joskus ehkä ajateltiin. Kuitenkaan missään muualla EU:ssa eivät pääkaupunkiseudut ole yhtä lähellä toisiaan. Silti niiden yhteistyö ja verkottuminen rajan yli ei ole läheskään niin laajaa ja intensiivistä kuin karttaan katsomalla voisi olettaa. Miksi näin on?

Olemme oppineet, että jännite-erot synnyttävät virran, miksi siis Tallinnan ja Helsingin väliset hinta- ja elintaso- tai kulttuurierot eivät ole luoneet riittävän vahvaa yhteistyön virtaa? Yhteistyö on monesti jäänyt juhlapuheiden tasolle, ei ole osattu, tahdottu tai välitettykään ymmärtää toisen tavoitteita, naapurit ovat eläneet ikään kuin selät vastakkain, on tehty omia asioita. Tunnettu on myös ”yhteneväisten astiain laki”: kun kaksi astiaa, joissa nesteen pinta on eri tasoilla, yhdistetään, tasoittuvat pinnat ennen pitkää samalle korkeudelle. Tämäkin prosessi on vielä kesken Helsingin ja Tallinnan kaupunkiseutujen kehityksessä.

Kuitenkin on välttämätöntä, että Helsingin ja Tallinnan kaupunkiseudut tulevaisuudessa kehittävät nykyistä yhtenäisempänä metropolialuetta, joka sellaisenaan kykenee paremmin varautumaan ja vastaamaan tulevaisuuden suuriin haasteisiin, kuten globaali kilpailukyky, ilmaston lämpeneminen tai väestörakenteen nopeat muutokset.

Yhteisen aluekehittämisen ja -suunnittelun Strateeg-hanke lähti liikkeelle siitä havainnosta, että ei ollut tarpeeksi tietoa ja ymmärrystä toisen osapuolen strategisista, pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmista ja -tavoitteista.

Strateeg-hankkeen tavoitteena oli kartoittamalla ja analysoimalla Helsingin ja Tallinnan metropolialueiden aluekehitys- ja aluesuunnitteluohjelmia muodostaa yhteinen käsitys siitä, millaisia yhteistyöhankkeita tulevaisuudessa olisi mahdollista ja tarpeellista kehittää. Samalla tarkoituksena oli rakentaa aluehallinto-, aluekehitys ja -suunnitteluviranomaisten yhteistyöverkostoa ja kehittää uusia yhteistyömalleja.

Hankkeeseen osallistui Tallinnan ja Helsingin metropolialueen virkamiehiä ja suunnittelijoita, jotka yhteisissä kehitysryhmissä, tietoja ja kokemuksia vaihtamalla, oppivat ymmärtämään paremmin toistensa suunnitelmia ja tavoitteita. Kummatkin osapuolet saivat konkreettisen näkemyksen kehitys- ja suunnittelutoiminnasta ja tulevaisuuden suuntaviivoista naapurimaassa. Yhteistyö tarjosi molemmille osapuolille uusia kontakteja, osaamista ja mahdollisuuksia luoda parempia suunnitelmia, ohjelmia ja hankkeita.

Strateeg-hankkeen osapuolten oli helppo tunnistaa toistensa strategioista molempien kannalta kiinnostavia ja hyödyllisiä yhteistyön teemoja, joita voitaisiin kehittää konkreettisiksi kehityshankkeiksi tulevaisuudessa. Tällaisia teemakokonaisuuksia nimettiin neljä: (1) alueen globaalien kilpailukykyyn kehittäminen yhteisen elinkeinopolitiikan ja aluemarkkinoinnin avulla, (2) yhteisten työmarkkinoiden luominen, (3) koulutuksen kehittäminen sekä (4) ympäristön kestävä kehityksen edistäminen.

Yhteisessä elinkeinopolitiikassa ja markkinoinnissa tärkeänä pidettiin koulutettujen osaajien hankkimista ja suorien sijoitusten saamista alueelle sekä yhteistä matkailumarkkinointia. Kohdealueena mainittiin erityisesti Aasian nopeasti kasvavat alueet. Suomen ja Viron yhteistyö Itämeren logistisena sillanpääasemana nähtiin merkittävänä asiana, tähän liittyen mainittiin erityisesti Rail Baltica -hanke.

Yhteisten työ- ja koulutusmarkkinoiden luomiseksi puuttuu paljon tietoa. Tutkimusta tarvittaisiinkin kehittämistoimien pohjaksi. Työperäisen maahanmuuton ja siihen liittyvien ongelmien kartoittaminen yhdessä nähtiin tärkeäksi. Monikulttuurisuuden käsittämistä voimavarana mutta samalla myös oman kulttuurisen identiteetin varjelemista korostettiin. Väestörakenteen muutokset tulevaisuudessa pakottavat tarkastelemaan sosiaalisen infrastruktuurin kehittämistä aivan uudella tavalla. Innovatiiviset ratkaisut tällä alalla ovat kuntien ja alueiden mielenkiinnon keskiössä ja myös toimivallassa, ainakin osittain.

Ympäristön kestävässä kehityksessä ilmastonmuutoksen hallinta, energiansäästö sekä kaupunki- ja aluerakenteen kehittäminen kietoutuvat tiiviisti toisiinsa aluekehityksessä ja maankäytön suunnittelussa. Paikallis- ja aluetasolla on mahdollisuus vaikuttaa energiankulutukseen ja hiilidioksidipäästöihin nimenomaan maankäytön ja yhdyskuntarakenteen suunnittelun kautta.

Tallinnan ja Helsingin kehityssuunnitelmissa on paitsi yhteisiä tavoitteita, myös eroavaisuuksia, jotka selittyvät pääosin Viron ja Suomen suunnittelujärjestelmien eroilla, jotka puolestaan ovat historiallista ja kulttuurista perua. Virolaisessa kehittämisajattelussa korostuu tällä hetkellä ehkä enemmän yksilön vastuu ja yrittäjäyys, yhteiskunnan tehtävänä on vain luoda riittävät reunaehdot. Suomessa taas yhteiskunnallisen suunnittelun ja julkisen intervention käytäntö ja perinne on nykyisin Viroa huomattavasti vahvempi.

Strateeg-hankkeen tavoitteena ei kuitenkaan ollut suunnittelujärjestelmien ja strategisten tavoitteiden samankaltaistaminen vaan tiedon ja ymmärryksen lisääminen ja yhteisten kehittämistavoitteiden etsiminen. Pyrkimyksenä on löytää parhaat käytännöt kummastakin maasta ja alueelta ja soveltaa niitä tulevaisuuden yhteisissä kehittämishankkeissa. Raportin lopuksi onkin esitetty koko joukko yhteisiin kehittämistavoitteisiin perustuvia hanke-ehdotuksia toteutettavaksi seuraavalla ohjelmakaudella.

Juhan Savander, Heino Alaniit

Helsingissä ja Tallinnassa. Joulukuun 6. päivänä 2007

1 Johdanto

Strateeg-hankkeen tavoitteena on ollut kartoittaa ja analysoida Helsingin ja Tallinnan metropolialueen strategiaa aluekehitys- ja aluesuunnitteluohjelmia ja tärkeimpiä hankkeita. Näiden perusteella on pyritty priorisoimaan yhteistyöalueita ja preferoimaan hanketeemoja seuraavalle Interreg-ohjelmakaudelle. Strateeg-hankkeeseen on osallistunut ryhmä aluekehitys- ja aluesuunnitteluviranomaisia Harjumaalta, Uudenmaan liitosta, Raplamaalta sekä Helsingin ja Tallinnan kaupungeista. Hankkeen vastuullisena projektipäällikkönä on toiminut Juhan Savander Uudenmaan liitosta. Hanketta ovat fasilitoineet konsultit Sampo Ruoppila (Net Effect Oy Ltd), Rivo Noorköiv (Geomedia Oy Ltd) ja Maarit Vuorela (Net Effect Oy Ltd). Työ on rahoitettu Etelä-Suomi - Viro Interreg IIIA- ohjelmasta.

Aluekehittämisellä tarkoitetaan alueen (esim. maakunnan) toiminnallista kehittämistä. Aluesuunnittelulla taas viitataan maankäytön suunnitteluun, eli kaavoitukseen ja sitä tukeviin strategisiin selvityksiin.

Hankkeen taustalla ovat kuluneen Etelä-Suomi - Viro Interreg IIIA ohjelmakauden aikana saadut kokemukset ja palaute. Yhdeksi ongelmaksi on koettu, että esitetyt hankkeet ovat olleet erillisiä, yksittäisiä ja hajanaisia, eivätkä ne ole tukeneet riittävästi Suomen ja/tai Viron alueellisia kehittämisstrategioita ja -tavoitteita. Strateeg-hanke on tulevaa yhteistyötä valmisteleva työ, jolla tämä ongelma yritetään ratkaista. Se pyrkii lisäämään tulevien hanketoimijoiden, paikallisten ja alueellisten suunnittelu- ja kehitysviranomaisten sekä rahoittajien tietoisuutta ja tietämystä olemassa ja suunnitteilla olevista aluekehitykseen strategisesti vaikuttavista asiakirjoista rajan kummallakin puolen. Tavoiteltu lopputulos on rajan ylittävän hankeyhteistyön ja sen tulosten paraneminen niin, että toteutettavat hankkeet tukevat paremmin yhteisiä kehittämistavoitteita. Hanke tukee omalta osaltaan myös Helsingin ja Tallinnan alueiden kehittämistä yhtenäisempänä metropolialueena, joka kykenee paremmin varautumaan ja vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Hankkeen kohderyhmä ovat olleet Helsingin ja Tallinnan metropolialueen aluekehitys- ja aluesuunnittelusta vastaavat viranomaiset ja virkamiehet. Hyödynsaajia ovat myös tulevan yhteistyöohjelman hankkeistajat.

Hanke on koostunut kahdesta limittäisestä, toisiaan täydentävästä osasta: yhtäältä strategisten asiakirjojen analyysistä ja toisaalta Helsingin ja Tallinnan metropolialueen aluekehitys- ja aluesuunnitteluviranomaisten työpajatyöskentelystä, jossa on valikoitu ja priorisoitu mahdollisia yhteistyöalueita ja hanketeemoja.

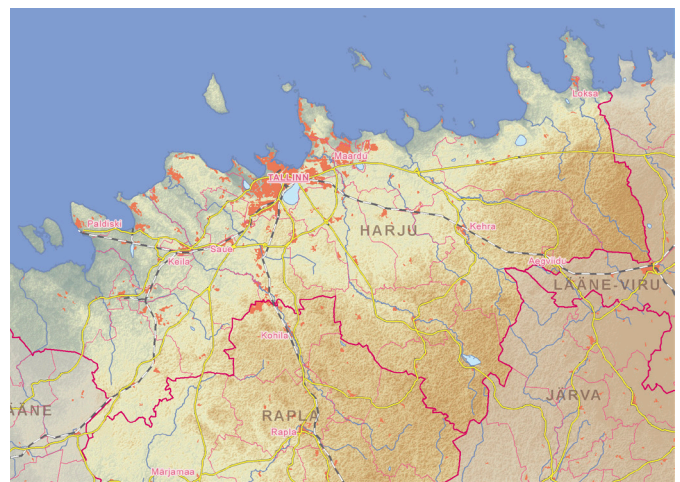
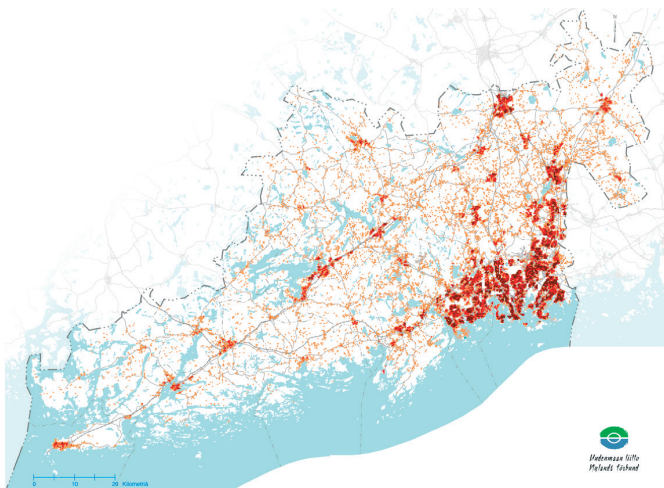
Suomessa ja Virossa ollaan siirtymässä yhä vahvemmin strategiseen ohjelmaperustaiseen aluekehitystyöhön: Strateeg-hanke esittelee keskeisimmät näistä asiakirjoista. Helsingin metropolialueen osalta esitellään Uudenmaan maakuntakaava, maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma, Uudenmaan Itämeri-ohjelma, ja Helsingin yleiskaavaan kuuluva maankäytön kehityskuva.

Virossa on laadittu lyhyt yleiskatsaus valtakunnantason ja paikallista itsehallintoa koskevista laeista ja säännöksistä, jotka säätelevät kehittämis- ja kaavoitusasiakirjojen laatimista. Tallinnan metropolialueella oli analyysin kohteena Tallinnan kaupungin yleiskaava, strategia Tallinna 2025 ja Tallinnan kehittämissuunnitelma 2006-2021. Harjun ja Raplan maakunnissa analysoitiin maakuntatason kehittämis- ja kaava-asiakirjoja, yhteensä oli tarkastelun kohteena 15 kaavaa, strategiaa ja määrättyjä aihepiirejä koskevaa kehittämisohjelmaa ja strategiaa. Niiden joukossa oli myös asiakirjoja, jotka käsittelevät sellaisia aiheita kuten koulutusta, joukkoliikennettä ja matkailua.

Helsingin pääkaupunkiseudun (Uusimaa) ja Tallinnan pääkaupunkiseudun (Harjumaan ja Raplaman) pinta-ala ovat lähes samanlaisia, mutta Helsingin alueella on asukkaita yli 2,5 kertaa enemmän, näin ollen on siellä myös oleellisesti suurempi asukastiheys. Kummassakin paikassa asukasluku kasvaa, sitä paitsi Tallinnan alueella kasvutrendi on hiljattain alkanut eikä kasvu ole ollut kovinkaan merkittävä. Yhtenä syynä tässä on myös kaupunginalueiden kansallisen takamaan vieläkin suurempi ero Helsingin eduksi. Jos Tallinnan kaupunginalueen väestö muodostaa 42 % koko maan väestöstä (elikkä ulkopuolella asuu 58 %), niin Uudellamaalla on se suhde 26% ja vastaavasti suurempi on myös takamaan väestö, puhumattakaan maitten asukasluvun eroista.

Alueitten väestön sivistystason vertailun tekee jossain määrin monimutkaiseksi erilainen järjestelmä, miten koulutusasteita määritellään. Jos vertaillaan puhtaasti korkea-asteen koulutuksella kansalaisten osuuksia, niin Helsingin kaupunginalue on 7,5 prosenttiyksikön verran Tallinnaa edellä. Lisäämällä Tallinnan kaupunginalueen korkeakoulutuksella asukkaille ammattikoulututkinnon suorittaneet, niin eroa sivistystasossa ei ole.

Kansantuotteen vertailu osoittaa suurinta eroa alueitten kehitystasossa, virallisten kurssien pohjalta oli se v. 2005 yli 3-kertainen. Ostovoiman vertailussa tämä kuilu hiukan kapenee, entä silti on se voimakkaasti Helsingin kaupunginalueen eduksi. Toisaalta onhan Helsinki yhden EU:n vauraimpien maitten joukkoon kuuluvan Suomen pääkaupunki, samassa Viro pääkaupunkiseutuineen on jatkuvasti EU:n viimeisen neljänneksen joukossa. Työttömyyden taso on Tallinnan alueella oleellisesti alhaisempi Helsingin metropolialueeseen verrattuna. Väestön alhaisemmasta elintasosta huolimatta on Tallinnassa autojen määrän kasvu korkeampi.

Uusimaa (2006)

Pinta-ala: 6 365,6 km²

Väkiluku: 1 359 150, kasvava

Väestöosuus Suomessa: 26 %

Korkea-asteen koulutuksen suorittaneita 32,5 %

Asuntokuntia: 664 371

Asuntotuotanto 1000 asukasta kohden: 7,6

BKT asukasta kohden (2005): 40 943 €

BKT asukasta kohden (2005), kun EU 27 = 100: 157,3

Työttömyysaste 7,6 %

Työpaikkaomavaraisuus 105,3 %

Työpaikat toimialoittain: alkutuotanto, jalostus, palvelut

- Helsinki 0.1%, 13.6%, 86.2%

- Uusimaa 0.6%, 18.6%, 80.8%

Henkilöautot per 1000 asukasta: 401

Lähteet: Uusimaa lukuina 2006

(<http://www.uudenmaanliitto.fi/files/981/UusimaaLukuina.pdf>), Sisäasiainministeriö

Harjumaa ja Raplmaa (2007)

Pinta-ala: 7 312,8 km²

Väkiluku: 559 961, nõrk kasvutrend alates 2005 (31.12.2007)

Väestöosuus Virossa: 42%

Korkea-asteen koulutuksen suorittaneita: 34,3%

Asuntotuotanto 1000 asukasta kohden: 9,7

BKT asukasta kohden (2005): 12 045 €

BKT asukasta kohden (2005), kun EU 27 = 100: 46,3

Työttömyysaste: 3,4%

Henkilöautot per 1000 asukasta: 445

Lähteet: www.stat.ee; www.ehr.ee; www.ark.ee

2 Mahdolliset yhteistyöalueet ja niiden priorisoiminen

Strateg-hankkeen puitteissa selvitettiin useissa Virossa ja Suomessa järjestetyissä työseminaareissa mahdolliset yhteistyöalueet ja toimintalinjat. Ensimmäisessä työseminaarissa laadittiin 10 kohdasta koostuva luettelo mahdollisista alueellisen kehityksen yhteistyöalueista erikseen Virossa ja Suomessa. Niitten pohjalta esittelivät projektikumppanit omia etuja sekä perustelivat valintojaan. Toisessa työseminaarissa olivat lähtökohtana niitten yhteistyöalueitten toimintalinjat (Taulukko 1). Hyödyntäen luetteloa edellisen Interreg ohjelmakauden aikana järjestettyjen hankkeiden tuloksista, laadittiin kattava kymmentä yhteistyöaluetta käsittävä matriisi (Taulukko 2). Seuraavassa on esitetty työseminaarien tuloksena luettuja yhteistyöalueita ja toimintalinjoja 5-pisteen skaalasta lähtien.

Seuraavaksi laadittiin matriisi, jossa yhteistyöalueet yhdistettiin mahdollisiin eturyhmiin (Taulukko 2) Projektikumppaneitten kanssa keskusteltiin mahdollisesta yhteistyöstä ja kyvykkyydestä.

Taulukko 1. Uudenmaan ja Tallinnan metropolialueiden yhteistyöalueet

1. **Ympäristönsuojelu** (4,1)
 - öljyntorjunta
 - ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit
 - energian kulutus / säästäminen
2. **Yhteisten työmarkkinoiden kehittäminen** (4,0)
 - pendelöinti, työllisyys, työvoiman koulutus
3. **Koulutus** (3,6)
 - korkeakoulujen ja tiedeyhteisön yhteistyö, tiedepuistot
4. Koko alueen **yhteinen markkinointi ja elinkeinopoliittika** (3,5)
 - tavoitteena uudet investoinnit, talouskehitys turismin avulla jne.
5. **Turismi ja virkistystalous** (vapaa-aikaan liittyvä liiketoiminta) (3,4)
6. **Liikenne** (3,4)
 - matkustaja- ja tavaraliikenne
7. **Hyvinvoinnin kehittäminen**; yhteisten hyvinvointipalvelujen kehittäminen (3,4)
 - esimerkiksi kylpylät
 - terveydenhuolto, sosiaalipalvelut, työmarkkinatoimenpiteet
8. **Valtion rahoittamat infrastruktuurit** (3,1)
 - satamat, lentokentät, kaasuputki (ym. energiahuolto), tiet, rautatiet
9. **Asuntopoliittika** (2,9)
10. **Itämeren taloudellinen hyödyntäminen** ja siitä aiheutuvien riskien hallinta (2,7)
 - logistiset toiminnot, kaasuputki, sähkökaapelit

Taulukko 2. Yhteistyömatriisi

	Yliopistot ja ammattikorkeakoulut	Oppilaitokset	Tutkimus- ja kehittämissyksiköt/keskukset	Kaupungit ja kunnat	Maakuntien liitot	Muut kuntien väliset yhteistyöelimet	Yritykset	Yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt	Kansalaisjärjestöt	Seurakunnat	Valtion laitokset, ministeriöt, virastot
Ympäristönsuojelu	X		X	X					X		X
Yhteisten työmarkkinoiden kehittäminen	X	X	X				X	X			X
Koulutus	X	X	X	X	X			X			X
Koko alueen yhteinen markkinointi ja elinkeinopoliittika	X		X	X	X			X			X
Turismi ja virkistystalous	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X
Kuljetus				X	X	X	X				X
Hyvinvointipalveluiden kehittäminen	X	X	X	X		X	X		X	X	X
Valtion rahoittaman infrastruktuurin kehittäminen			X		X		X				X
Asuntopoliittika	X	X	X	X	X		X	X	X		X
Itämeren taloudellinen hyödyntäminen ja siitä aiheutuvien riskien hallinta	X		X	X	X				X		X

3 Helsingin metropolialueen strateginen suunnittelu

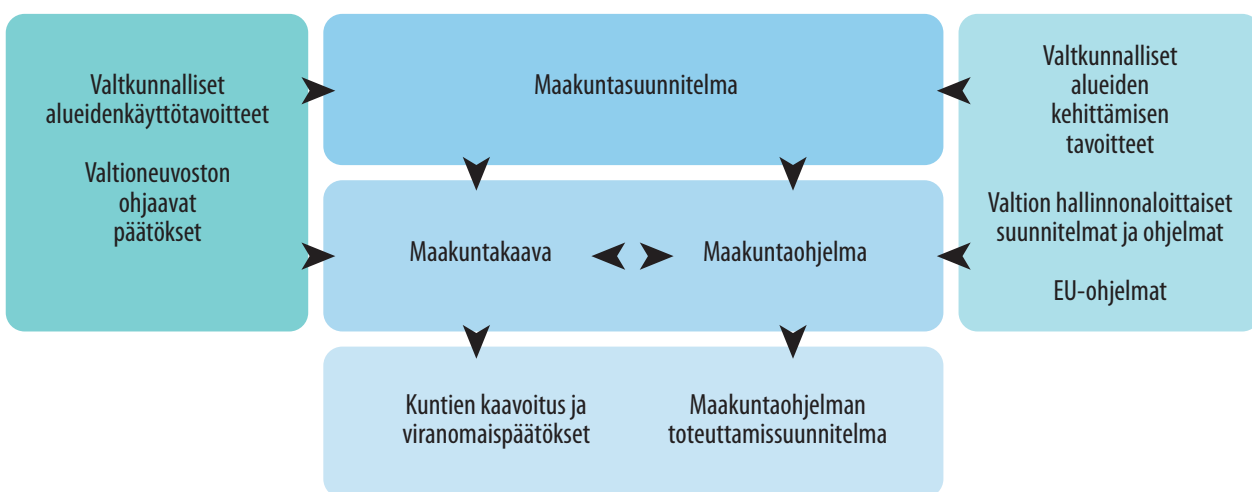
Luvussa esitellään keskeiset Helsingin metropolialueen suunnittelua koskevat asiakirjat. Ensinnäkin maakunnan kehittämissasiakirjat Uudenmaan *maakuntasuunnitelma* 2030: visio ja strategia, Uudenmaan *maakuntakaava*, Uudenmaan *maakuntaohjelma* 2007-2010: tavoitteena Uudenmaan hyvinvointi ja kilpailukyky, ja Uudenmaan *maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma* 2007-2008, jotka muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Lisäksi maakuntatason kansainvälisen yhteistyön ohjelma eli Uudenmaan *Itämeri-ohjelma* 2007-2013, ja Helsingin yleiskaavoituksen keskeisin strategia-asiakirja *Helsingin maankäytön kehityskuvan luonnos*.

Uudenmaan ja etenkin sen ydinalueen Helsingin seudun strategista suunnittelua tehdään paljon myös vapaaehtoisen yhteistyön pohjalta, erilaisissa alue- ja aihekokonaisuuksissa. Maankäytön pitkän aikavälin suuntaviivoja ja mahdollisuuksia Helsingin seudun 14 kunnan alueella mm. etsittiin vuonna 2007 kansainvälisessä Greater Helsinki Vision -kilpailussa. Vuonna 2007 valmistuivat myös niin sanotun PARAS -puitelain mukaiset kaupunkiseutusuunnitelmat maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistyötarpeista kuntien välillä. Strateginen suunnittelu maakuntatasolla on etenkin yhteen sovittavaa suunnittelua, jossa otetaan huomioon iso määrä lakisäätteisiä ja vapaaehtoisia sektori- ja aluekohtaisia suunnitelmia.

3.1 Uudenmaan maakunnan kehittäminen

Maakuntasuunnitelma on pitkän aikavälin strateginen suunnitelma. Se osoittaa maakunnan tavoitellun kehityksen ja vastaa kysymyksiin *mitä* pitäisi tehdä ja *miksi*, jotta toivottu kehitys saataisiin aikaan. Se osoittaa maakunnan keskeisten toimijoiden tahdon maakunnan kehittämiseksi pitkällä aikavälillä. Keskeisiä toimijoita ovat kunnat ja kuntayhtymät, yritykset, valtion aluehallintoviranomaiset, tutkimus- ja koulutuslaitokset sekä tietyt järjestöt ja yhteisöt. Suunnitelma valmistellaan laajassa yhteistyössä liiton jäsenkuntien ja eri sidosryhmien kanssa. Maakuntasuunnitelma on pohja kaikelle muulle maakunnan suunnittelulle. Sen laatiminen perustuu alueiden kehittämislakiin sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin. Se laaditaan tai päivitetään maakuntavaltuustokausin eli kerran neljässä vuodessa. Maakunnan kehittämisen keskeiset välineet suomalaisessa järjestelmässä ja niiden suhde toisiinsa on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1: Maakunnan kehittämisen malli

Viimeisimmän eli Maakuntasuunnitelma 2030:n visio on, että ”*Uusimaa on hyvinvoivien ihmisten kansainvälisesti kilpailukykyinen metropolialue*”. Maakuntasuunnitelmalle on määritelty neljä strategista painopistettä: asuminen, elinkeinot ja osaaminen, hyvinvointi, sekä infrastruktuuri ja ympäristö. Asumisella viitataan kansainvälisesti kilpailukykyiseen, tasa-arvoiseen ja houkuttelevaan Uusimaahan, jossa kasvavalle työvoimalle ja muille asunnon tarvitsijoille on tarjolla kohtuuhintaisia, laadukkaita asuntoja työpaikkojen ja palvelujen läheltä.

Elinkeinoilla ja osaamisella viitataan siihen, että Uusimaa on globaalisti kilpailukykyinen, houkutteleva, luovien uusien innovaatioiden ja korkean osaamisen toimintaympäristö sekä Itämeren yhteisön liiketoiminnan ja logistiikan keskus. Hyvinvoinnin osalta kärki on, että Uudellamaalla hyvinvointipalvelut tuotetaan innovatiivisesti ja asiakaslähtöisesti siten, että ihmisten elämänlaatu on kansainvälistä huippua.

Infrastruktuurin ja ympäristön kannalta määritellään kaksi tärkeää päämäärää. Ensinnäkin aluerakenteen ja liikkumisen yhteensovittamisella varmistetaan, että ympäristö on Uudellamaalla viihtyisä sekä yhdyskuntarakenne toimiva ja ekologisesti kestävä. Toiseksi Uusimaa profiloituu sekä kansallisesti että kansainvälisesti aktiivisen ympäristöpolitiikan maakuntana, jonka yhdyskuntarakenne on kestävä kehityksen mukainen. Alueella toimitaan aktiivisesti erityisesti ilman laadun ja Itämeren tilan parantamiseksi sekä vesi- ja jätehuollon ratkaisujen kehittämiseksi. Neljän painopistealueen

lisäksi ”läpäisyperiaatteella” tavoiteltavia hyviä asioita ovat kansainvälisyys, tietoyhteiskunta, turvallisuus ja Uudenmaan tasapainoinen kehitys.

Maakuntasuunnitelman osalta nostamme tässä esiin strategisia päämääriä tarkemmin kahdelta Strateeg-hankkeesta priorisoidulta yhteistyöalueelta.

Maakuntasuunnitelman strategiset päämäärät elinkeinoja ja osaamista koskien:

- edistetään uusien luovien innovaatioiden syntymistä ja hyödyntämistä sekä niiden muuntumista uusiksi toimintamalleiksi, liiketoiminnaksi ja työpaikoiksi;
- edesautetaan olemassa olevan yritystoiminnan jatkuvaa uudistumista parantamalla edellytyksiä uuden korkean teknologian ja muun huipputaamisen siirtämiseksi yrityksiin sekä vauhdittamalla yritysten välistä verkottumista;
- vahvistetaan Uudenmaan globaalia kilpailukykyä kehittämällä avainklustereita, niiden toimintaympäristöjä sekä edistämällä klustereiden välistä yhteistyötä;
- edistetään Helsingin seudun metropoliasemaa alueen vahvimpana liiketoiminta- ja logistiikkakeskuksena, joka perustuu Helsingin seudun houkuttelevuuteen yritysten, osaajien ja pääomien sijoittumiskohteena sekä alueen liiketoimintaosaamiseen, verkottumiseen ja logistiikkaan.

Maakuntasuunnitelman strategiset päämäärät infrastruktuuria ja ympäristöä koskien:

- eheytetään yhdyskuntarakennetta joukkoliikenteeseen tukeutuen sekä kulttuuriympäristön arvoja ja luonnon asettamia reunaehtoja kunnioittaen;
- kehitetään kansallisia ja kansainvälisiä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiä sekä niihin liittyviä palveluja uusiin innovaatioihin panostaen;
- ympäristöä ja infrastruktuurin kehittämistä koskevissa ratkaisuisa otetaan huomioon niiden haavoittuvuus ja varautumisen näkökulma;
- tehostetaan energian käyttöä ja monipuolistetaan sen tuotantoa kansainvälisen ilmastopimuksen toteuttamiseksi;
- kehitetään yhteistyössä vesiensuojelun ja jätehuollon ratkaisuja;
- materiaalivirtojen kokonaistarkasteluilla varmistetaan ympäristötaseeltaan paremmat ratkaisut;
- kehitetään tutkimusta, opetusta ja yritysten ympäristöyhteistyötä.

Maakuntakaava on rakennus- ja maankäyttölain mukainen maakunnan tai sen osan yleispiirteinen suunnitelma, joka tarkastelee alueen infrastruktuuria ja alueidenkäyttöä 20-30 vuoden perspektiivissä. Maakuntakaava toteuttaa maakunnan strategisen ohjelman näkemykset ja suunnitelmat ja luo maankäytölliset edellytykset maakunnan kehityssuunnitelmaa vastaaville toimenpiteille. Kaava sisältää kartan selityksineen, lisäksi kaavaan kuuluu selvitys, jossa perustellaan ja esitellään maakuntakaavan ratkaisujen taustaa. Maakuntakaava voi olla koko alueen kokonaiskaava tai rajottua tietyn alueen käsittäväksi nk. teemasuunnitelmaksi. Teemasuunnitelma voi olla maakuntakaavaa täydentävä ja se luodaan tarpeiden mukaan. Maakuntakaavan vahvistaa aina Ympäristöministeriö. Hyväksytty kaava vastaa lakia.

Maakuntaohjelma on aluekehittämisen kokonaissuunnitelma: se kokoaa ja sovittaa yhteen kaikki maakunnan alueella toteutettavat kehittämisohjelmat. Maakuntaohjelman tarkoitus on suunnata lähivuosien kehittämistoimia. Sitä käytetään ohjeena alueellisten toimenpiteiden kohdentamisessa ja aluekehittämismäärärahojen jaossa. Maakuntaohjelma on operatiivinen suunnitelma, joka vastaa kysymykseen *miten* toivottu kehitys saataisiin aikaan. Se sisältää toimenpidelinjaukset alueelliseen yhteistyöhön. Toimenpiteiden rahoitus on kytketty osittain kansallisten erityisohjelmien ja EU-ohjelmien kautta alueelle kanavoitavaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen osalta aluekehittämisen määrärahatarve tarkennetaan vuosittain laadittavissa toteuttamissuunnitelmissa. Maakuntaohjelma laaditaan joka neljäs vuosi.

Maakuntaohjelma

Maakuntaohjelma on alueellisen kehittämisen kokonaissuunnitelma: se keskittää ja sovittaa yhteen kaikki maakunnan alueella sovellettavat kehitysohjelmat. Maakuntaohjelman päämääränä on lähivuosien kehitystoiminnan ohjaaminen. Sitä käytetään ohjenuorana alueellisten toimenpiteiden suuntaamisessa ja alueellisen kehityksen määrärahojen jakamisessa. Maakuntaohjelma on operatiivinen suunnitelma, joka antaa vastauksen kysymykseen – miten haluttua kehitystä voidaan aikaansaada. Siihen sisältyy alueellisen yhteistyön menetelmien määrittäminen. Osittain on menetelmien rahoittaminen yhdistetty sekä valtakunnallisten että EU-ohjelmien kautta alueelle kanavoitavaan rahoitukseen. Valtakunnallista rahoitusta koskien täsmennetään alueellisen kehityksen määrärahoituksen tarvetta vuosittain laadittavassa soveltamissuunnitelmassa. Maakuntaohjelma laaditaan neljäksi vuodeksi.

Maakuntaohjelma 2007-2010 fokusoituu kuuteen teemaan eli painopistealueeseen, joita ovat elinkeinot, osaaminen, asuminen, hyvinvointi, aluerakenne (eheytyvä yhdyskuntarakenne), liikenne, sekä ympäristön ja infrastruktuurin kehittäminen. Lisäksi maakuntaohjelmassa on horisontaalisia teemoja kuten kansainvälisyys, innovatiivisuus, turvallisuus, maakunnan tasapainoinen kehitys, kestävä kehitys, tasa-arvo.

Myös maakuntaohjelman osalta nostamme tässä esiin strategisia päämääriä Strateg-hankkeessa priorisoiduilta yhteistyöalueilta.

Maakuntaohjelman strategiset päämäärät elinkeinoiden kehittämistä koskien:

- edistetään uusien innovaatioiden syntymistä ja kaupallistumista liiketoiminnan ja yrittäjyyden kasvun varmistumiseksi Uudellamaalla;
- vahvistetaan Uudenmaan avainklustereiden kasvua ja klustereiden välistä yhteistyötä;
- vahvistetaan pk-yritysten osaamista, kasvua ja kansainvälistymistä seudullisen yrityspalveluverkoston avulla;
- edistetään Helsingin seudun kilpailuasetelmaa Itämeren piirissä liiketoiminnan, osaamisen ja logistiikan keskuksena.

Maakuntaohjelman strategiset päämäärät elinkeinoiden kehittämistä koskien:

- vahvat osaamisketjut (työn laatu ja uusien tuotteiden kehittäminen);
- turvataan osaavan työvoiman saatavuus;
- varmistetaan opintojen loppuun saattaminen;
- ulkomaalaistaustaiset asukkaat osaksi Uudenmaan työvoimaa.

Maakuntaohjelman strategiset päämäärät ympäristöä ja infrastruktuuri koskien:

- vesihuollon turvaaminen;
- vesistöjen kunnostaminen ja niiden tilan parantaminen;
- ilmastonmuutos ja ilmanlaatu;
- luonnon monimuotoisuus ja kestävä käyttö;
- maiseman ja rakennetun ympäristön laatu;
- Uudenmaan jätehuoltoa koskevat ratkaisut.

Lisäksi on syytä mainita tässä yhteydessä eheytyvä yhdyskuntarakenne aluerakenteen kehitykseen liittyvänä strategisena tavoitteena ja liikenteen haittavaikutusten minimoiminen, ja erityisesti Suomenlahden öljykuljetusten riskien vähentäminen ja niihin varautuminen, yhtenä osana liikenteeseen liittyviä strategisia tavoitteita.

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma on maakunnan esitys keskeisistä alueen kehittämiseen tarvittavista määrärahoista, eli niin sanottu maakunnan talousarvioesitys. Suunnitelmaan on koottu toimintalinjoittain ja hallinnonaloittain toimintavuosina toteutettavat tai käynnistytävät keskeiset kehittämistoimenpiteet ja toteuttamisen määrärahatarpeet. Toteuttamissuunnitelma laaditaan vuosittain kahdelle vuodelle, jolloin ensimmäistä vuotta koskevia tarpeita on mahdollisuus tarkistaa ja täydentää. Toteuttamissuunnitelman hyväksyy maakuntahallitus ja se käsitellään maakunnan eri toimijoista koostuvassa maakunnan yhteistyöryhmässä.

3.2 Itämeri-ohjelma

Uudenmaan Itämeri-ohjelma 2007-2013 on laadittu Itämeren alueen mahdollisuuksiin ja haasteisiin vastaamiseksi. Itämeri-ohjelma tuo Uudenmaan maakuntaohjelmaan Itämeri-ulottuvuuden täydentämällä maakuntaohjelmassa esille tuotuja kansainvälisen toiminnan prioriteetteja. Ohjelma pyrkii toisin sanoen selkeyttämään Itämeren alueen yhteistyön tarpeita Uudenmaan näkökulmasta. Ohjelmalla on neljä teemaa. *Terve Itämeri* -teeman tavoitteena on Itämeren ympäristön tilan parantaminen. *Itämeren Uusi Hansa* -teema viittaa elinkeinojen toimintaympäristön parantamiseen, metropolialueiden yhteistyön tiivistämiseen, sekä Uudenmaan saavutettavuuden ja logistisen kilpailuaseman vahvistamiseen. *Osaava Itämeri* -teema viittaa osaamis pohjaisten ”Itämeri-klustereiden” kehittämiseen ja *Itämeren hyvinvointialue* -teema hyvinvointialueen luomiseen.

Itämeri-ohjelman toimenpide-ehdotukset jakautuvat kuuteen luokkaan seuraavalla tavalla:

1. Itämeren ympäristön tilan parantaminen:

- hajakuormituksen vähentäminen teknologiaa kehittämällä ja tiedottamista lisäämällä;
- ilmastonmuutoksen hillitseminen:
 - teknologiahankkeet, mm. CO₂:n keräys ja varastointi sekä CHP:n (yhdistetty lämmön ja sähkön tuotanto) lisäys;
 - energiansäästöhankeet;
 - tulvasuojeluhankkeet;
- paikallisen öljyntorjuntavalmiuden kehittäminen ja varautuminen mittaviin öljyonnettomuuksiin.

2. Elinkeinojen toimintaympäristön parantaminen:

- työvoiman liikkuvuuden edistäminen Itämeren alueella;
- itämerisen yrittäjyyden vahvistaminen;
- matkailu Itämeren valttina.

3. Metropolialueiden yhteistyön tiivistäminen:

- yhteistyö Itämeri-brändin vahvistamiseksi;
- Suomi-keskuksen perustaminen Pietariin;
- Helsinki-Tallinna kaksoiskaupunkiyhteistyön vahvistaminen.

4. Uudenmaan saavutettavuuden ja logistisen kilpailuaseman vahvistaminen:

- nopean Pietari-junayhteyden aikaansaaminen;
- Uudenmaan kehittäminen Aasian liikenteen (lento- ja raideliikenne) sillanpääksi.

5. Osaamis pohjaisten ”Itämeri-klustereiden” kehittäminen:

- klusteriyhteistyön Itämeri-ulottuvuuden vahvistaminen:
 - KIBS (*knowledge intensive business services*), luovat alat, asuminen ja bioenergia;
 - korkeakouluverkostojen vahvistaminen;
 - innovaatio- ja teknologiapuistojen rajaton yhteistyö.

6. Hyvinvointialueen luominen:

- e-hallinnon käytännön sovellukset;
- julkisen ja yksityisen sektorin uudet roolit palveluiden tuottajina:
 - Ikääntyvien palveluiden järjestäminen Itämeren alueella.

3.3 Helsingin yleiskaavoitus: maankäytön kehityskuva

Maankäytön kehityskuva on keskeinen Helsingin maankäyttöä strategisella tasolla ohjaava asiakirja. Kehityskuvassa tarkastellaan kaupungin tulevaisuutta ja kehittämistarpeita sekä eri alueilla vaikuttavia kehitysvoimia. Siinä esitetään visio kaupungin maankäytöstä ja periaatteet maankäytön ja liikenteen kehittämiseksi. Se toimii osana Helsingin kehittämisstrategiaa olematta yleiskaavan tapainen tarkka aluevarausuunnitelma. Maankäytön kehityskuva tarjoaa ”alustan” keskustella Helsingin maankäytön kehittämistä ja voi toimia työkaluna proaktiivisessa maankäytön kehittämisessä. Maankäytön kehityskuva valmistellaan Helsingin suunnittelujärjestelmän mukaan kerran valtuustokaudessa, joka neljäs vuosi.

Uusin maankäytön kehityskuva, ”Kaupungista seutu ja seudusta kaupunki” (2007), sisältää kaiken kaikkiaan 76 strategista teesiä, toimintaperiaatetta. Näiden teemoja on esitelty taulukko 3. Ne kehystävät ja luovat pohjan Helsingin uudelle maankäyttövisiolle. Toimintaperiaatteiden kautta tarkastellaan fyysisten, taloudellisten, sosiaalisten ja maisemallisten tekijöiden vaikutuksia maankäyttöön ja kaupunkiseudun kehitykseen. Toimintaperiaatteet visualisoidaan neljällä kartalla (Metropolista yhtenäinen, Laajentuva pääkeskus ja erilaiset klusterit, Monimuotoinen kaupunkiasuminen, Elävä kaupunkimaisema), jotka havainnollistavat alueellisia vetovoimatekijöitä. Ne yhdessä toteuttavat Helsingin maankäyttövisio. Maankäytön kehityskuvan neljä karttaa määrittävät Helsingin alueellisen kehittämisen strategisesti merkittävät vetovoimatekijät, joiden pohjalta Helsinkiä kehitetään.

Taulukko 3: Helsingin maankäytön kehityskuvan teesien teemoja

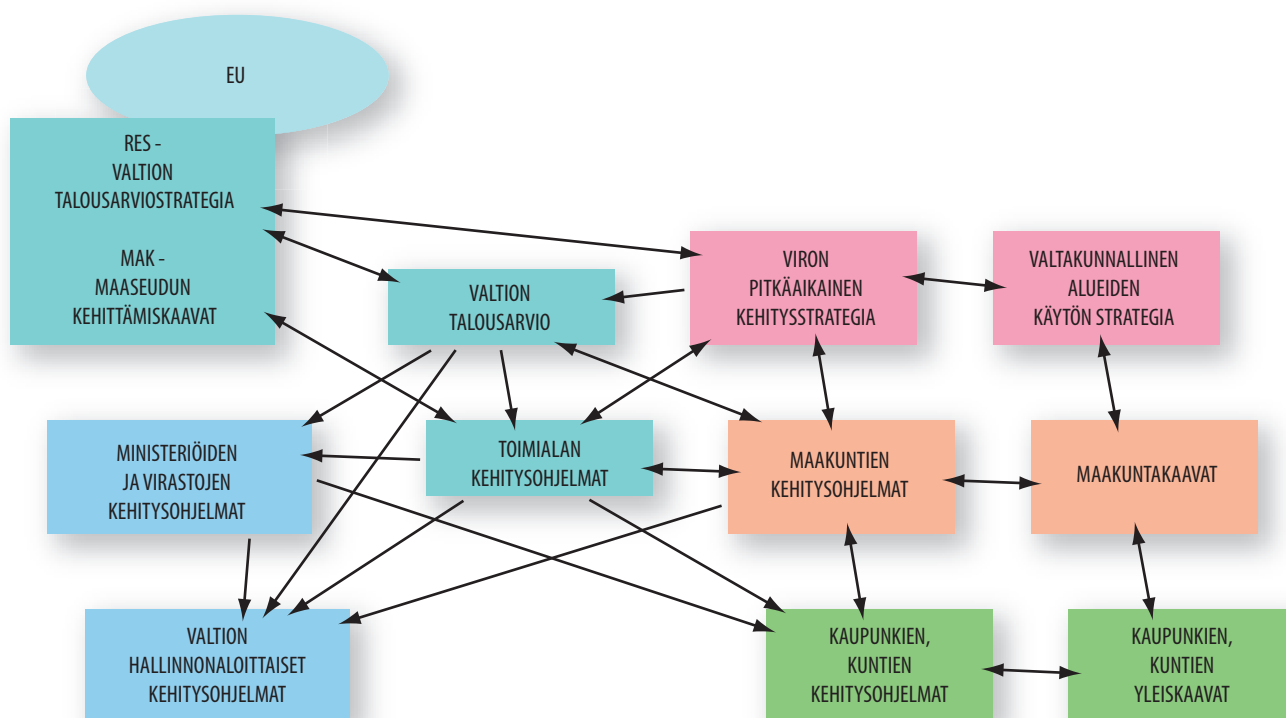
Kohti metropolin suunnittelua	Menestyvät elinkeinot
<ul style="list-style-type: none"> • Euroopan yhdentyminen ja globalisaatio • Kansallisesta kulttuurista monikulttuuriseksi • Toimiva yhteiskunta • Eurooppalainen kaupunki-identiteetti • Helsingin seutu näkyvänä kansainvälisenä toimijana • Ilmastonmuutos • Kaupungin kehittäminen ei pysähdy • Kasvun hallinta • Hajaantumisen (urban sprawl) torjuminen • ”Kaupunkivaltio” • Yhdyskuntarakenteen kulmakivet • Suurkaupunki on vaihtoehtojen kaupunki • Säteittäinen ja kehämäinen rakenne • Kohti monikeskuksista kaupunkiseutua • Suomenlahden rannikon suuntainen kaupunkikehitys • Pääkeskuksen elinvoima • Kansainvälinen lentoasema, matkustajasatamat ja matkailu • Metropolista yhtenäinen 	<ul style="list-style-type: none"> • Elinkeinojen kasvu • Helsingin keskusta • Työvoima • Pääkeskus • Liikenneyhteydet • Vastuullinen aluesuunnittelu ja markkinavoimat • Teknologian kehitys • Työ, työpaikat • Laajentuva pääkeskus ja erilaiset klusterit
Houkutteleva asunto kaupungissa	Muuttuva kaupunkiympäristö
<ul style="list-style-type: none"> • Asumisen laatutekijät • Palvelut • Vapaa-aika, harrastusmahdollisuudet ja kulttuuritarjonta • Kaupungin rakennusperintö ja kerroksellisuus • Täydennysrakentaminen • Sosiaalisia näkökantoja painottava suunnittelu • Kaupunkiturvallisuus • Luonto • ”Itämeren tytär”, merellisyys • Monimuotoinen kaupunkiasuminen • Renessanssialueet (vanhojen asuinalueiden uudistaminen) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaupunkimaisema • Viheralueiden rakenne • Rakennettujen alueiden muutos (muuttuvat maankäytöt vanhoilla alueilla) • Liikenne • Elävä kaupunkimaisema • Viheralueverkoston laatu paranee • Elävä kaupunkimaisema

4. Strateginen toimintojen ja maankäytön suunnittelu Tallinnan metropolialueella

4.1 Kehittämissasiakirjojen laatimisen vaatimuksia, prosessia, luonnetta ja sisältöä Virossa säätelevät monet lait ja muut säännökset.

Monissa tapauksissa on laissa säädetty myös asiakirjojen keskinäisistä yhteyksistä. On todettava, että lait säätelevät ennenkaikkea kehittämissasiakirjojen laatimista valtio- ja kuntatasolla, samassa on säätely maakuntatasolla oleellisesti vähäisempää. (Kuvio 2). Kaikkein järjestelmällisemmin säädellään yhdyskuntasuunnittelua ja valtion tasolla myös talousarviostrategian laatimista.

Kuvio 2. Viron valtion kehitysasiakirjojen järjestelmä

4.2 Strategiset kehittämissasiakirjat

Strategisen **maakunnan kehittämissuunnitelman** laatimisen vaatimusta ei löydy maaherran toimintaa säätelevästä laista Tasavallan Hallituksesta. Maakunnan kehittämissuunnitelmiin viitataan vain muutamissa erikoislaeissa, nimittäin jätelaissa ja joukkoliikennelaissa. Näin ollen maakunnan kehittämissuunnitelma on kehittämissasiakirja, jonka laatimisesta ja sisällöstä ei lailla säädetä.

Raplan maakunnan kehitysstrategia 2010 määrittelee maakunnalle 4 päätavoitetta:

- maakunnan nykyisille ja mahdollisille uusille asukkaalle ihmisystävällisen elinympäristön luominen ja ekologisesti kestävä elämänlaadun takaaminen;
- pienyrittäjyydelle suotuisan yrittäjyysilmaston luominen ja säilyttäminen, ennen kaikkea maaseudulla;
- asukkaiden toimeentulokyvyn takaaminen – sekä uusien työpaikkojen synnyn tukemisen että Raplamaan asukkaiden kilpailukykyisen koulutuksen, aktiivisuuden, oma-aloitteisuuden ja henkisen pääoman edistämisen kautta;
- kulttuurisen jatkuvuuden sekä alueen perinteiden säilyttäminen, oman kotiseudun ja juurten tiedostaminen ja arvostaminen.

Raplan maakunnassa on laadittu myös strategiset kehityssuunnitelmat liikunnan, urheilun, matkailun ja virkistyksen aloilla.

Harjumaan kaikkein yleisimmät strategiset kannanotot sisältyvät Harjumaan maakuntakaavaan (ks. jäljempänä). Oleellisia maakunnan kehittämistä koskevia strategisia päätöksiä löytyy **Harjumaan kuntien investointitarpeiden luettelosta vuoteen 2015**, jossa on esitetty investointien yleinen päämäärä – Harjumaa – “kokonaisvaltaisesti ja tasapainoisesti kehittyvä, kansainväliseen yhteistyöhön integroitava sekä EU:n vaatimuksia huomioonottava maakunta” sekä luettelo päätavoitteista neljässä keskeisessä asiakokonaisuudessa:

1. Sosiaalisen infrastruktuurin kehityksen päätavoitteet:

- koulutetut ja työvoimamarkkinoilla kilpailukykyiset asukkaat, kansanperinnettä, historiaa sekä kulttuuriperintöä tuntevat ja arvostavat kansalaiset;
- nuorten oma-aloitteisuutta ja positiivista elämään suhtautumista tukeva ja yhteistyövalmis Harjun maakunta;
- sosiaalisesti turvattu, terveellisiä elämäntapoja ja hyvää terveyttä arvostava väestö (sairauksien ennaltaehkäiseminen, terveyden edistäminen sekä laadukas, tehokas ja kaikkien saatavilla oleva sairaanhoito. Maakunta, jossa on yhteisökeskeistä turvallisuutta takaava elinympäristö.)

2. Teknisen infrastruktuurin kehityksen päätavoitteet:

- koko maakuntaa käsittävä nykyaikainen tietojärjestelmä, kaikkien saatavilla oleva totuudenmukainen tieto;
- nykyajan vaatimuksia vastaava tehokas tekninen infrastruktuuri ja koko maakuntaa käsittävä hyvin toimiva ympäristöystävällinen kuljetusjärjestelmä;
- taloudellisesti perustelluin kustannuksin ja säästäväisesti tuotetulla sähkö- ja lämpöenergialla varustetut asuinalueet;
- sähköisten – ja postipalvelujen hyvä saatavuus maakunnan kaikissa asutuissa paikoissa.

3. Elinkeinoelämän kehityksen päätavoitteet:

- terveellinen elinympäristö ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti kehittyvä asutus.
- suotuisa yrittäjyyssympäristö ja kestävä kehityksen periaatteiden mukainen suhtautuminen ihmisresursseihin;
- kilpailukyky ja luotavan lisäarvon kasvu;
- metsä- ja maatalousmaiden optimaalinen käyttäminen, jotta säilyisi Virolle luonteenomainen maisema ja maalaiselämä omana perinteisenä elämäntyylinään;
- erilaisen matkailun ja virkistysmahdollisuuksien kehittäminen.

4. Ympäristötavoitteet:

- ympäristövaatimuksia noudattava vesistöjen hoito ja vesihuolto;
- ympäristövaatimuksia ja kestävä kehityksen periaatteita noudattava jätehuolto;
- puhdas ja aito luonnonympäristö sekä luonnonystävälliset virkistys- ja lomailuolosuhteet;
- luonnonresurssien järkevään ja kestäväan käyttöön perustuva talous.

Harjumaan matkailun kehittämisstrategian visiossa tavoitteena on, että “vuonna 2015 Harjumaa ja Tallinna ovat Euroopassa tunnettuja ja Itämeren alueella tunnustettuja ja ympärivuotisesti kiehtovia kylpylä-, museo- ja luontomatkailun sekä aktiivisen lomanvieton kohteita” Harjumaan matkailun kehittämisstrategian tavoitteissa käsitellään Harjumaata osana Suur-Tallinnaa, josta pitäisi tulla yksi Euroopan tunnetuimpia matkailukohteita ja entistä houkuttelevampi myös monilla uusilla markkina-alueilla.

Harjumaalla on laadittu myös joukkoliikenteen kehittämisstrategia ja maakunnan kouluverkoston kehittämisohjelma.

Tallinnan kehityssuunnitelman laatiminen perustuu kuntalakiin. Kehityssuunnitelman hyväksyminen ja muuttaminen on kunnallisvaltuuston päätösvallassa. Kuntalaki sekä kunnan ja kaupungin talousarviolaki säätävät myös, että kehityssuunnitelma on talousarvion laatimisen perustana.

Tallinnan kaupungilla on kahden yleisyystason strategiset kehittämisasiakirjat:

Strategiassa “Tallinna 2025” tuodaan esiin 6 alastrategia, joissa määritellään toimintasuunnat ja niiden toimeenpanovaiheet. Mainitut alastrategiat ovat:

- Tallinnan yrittäjyyden ja yritys ympäristön kehittämisstrategia;
- Tallinnan kulttuuri- ja matkailustrategia;
- Tallinnan sivistys- ja nuorisotyöstrategia;
- Tallinnan sosiaalisen hyvinvoinnin strategia;
- Tallinnan elinympäristön: kaupunkisuunnittelun, kaavoituksen, rakentamisen ja arkkitehtuurin, asuinrakentamisen ja kunnallistalouden kehittämisstrategia;
- Tallinnan kaupungin johtamis- ja rahoitusstrategia.

Jokaiseen alastrategiaan sisältyy yksi tai useampia alueita. Strategioissa ei ole säännönmukaisesti tuotu esiin konkreettisia tavoitteita, esiin on tuotu vain toimintasuunnat ja toiminnot (kehitysaskeleet).

Tallinnan kehitysohjelma 2006-2021. Siihen sisältyy kuusi Strategian “Tallinna 2025” alastrategioiden kanssa yhteydessä olevaa päätavoitetta:

- yritystoimintaa suosiva, sijoituksia houkutteleva sekä talouden rakenteiden nykyaikaistamista tukeva talousympäristö;
- laaja ja laadukas kulttuuripalveluiden tarjonta sekä tallinnalaisille että kävijöille;
- optimaalinen koulutusverkko ja laadukas koulutus sekä lapsi- ja nuorisoystävällisempi elinympäristö;
- kaikille Tallinnan asukkaille mahdollisuus elää ihmisarvoista ja turvallista elämää;
- elinympäristön pitää olla kaupunkilaisille hyväksyttävä, päivittäistä elämää tukeva ja positiivisia tunteita herättävä;
- tehokkaat kaupungin virastot ja laitokset, jossa on korkea palvelukulttuuri

Jokaisen päätavoitteen saavuttamiseksi on esitetty konkreettisia osatavoitteita, jotka auttavat toteuttamaan strategiaa.

4.3 Kaavoitus

Alueiden käytön suunnittelua kaikilla aluehallinnon tasoilla säätelee kaavoituslaki.

Lain mukaan jokaiselle maakunnalle on laadittava “maakuntakaava, jonka päämääränä on koko maakunnan alueen yleispiirteinen kehittäminen, asutuksen kehittymisedellytysten ja suuntien sekä tärkeimpien infrastruktuurikohteiden sijainnin määrittely” (2§ kohta 2).

Maakuntakaavan keskeiset lainmukaiset tavoitteet ovat:

- maakunnan alueiden käytön kehityksen periaatteiden ja suuntien määrittäminen;
- valtion ja kunnallisen alueiden käytön tarpeiden määrittäminen ja intressiristiriitojen sovittelu ja ratkaisu;
- kestävän ja tasapainoisen kehityksen perustan määrittäminen ja nivominen yhteen alueellisen kehityksen kanssa sekä taloudellisen, sosiaalisen-kulttuurisen ja luonnonympäristön kehityksen tarpeiden tasapainotettu huomioiminen kaavan laatimisessa; asutuksen kehityksen suuntaaminen

Lain 4§ määrittelee, että kaavoituksen järjestäminen ja valvonta maakunnassa on lääninhallituksen toimivallassa.

Harjumaan maakuntakaava sisältää kaikkein yleisempiä strategisia kannanottoja Harjumaan kehityksen ja kehittämisen näkökulmasta. Maakuntakaavassa asetetaan tavoite, että Harjumaa olisi:

- kansainväliseen yhteistyöhön integroitunut ja EU vaatimuksia sopivasti huomioon ottava maakunta;
- kokonaisvaltaisesti ja tasapainoisesti kehittynyt maakunta.

Kaavoituksen alatavoitteet on jaettu 3 suureksi asiakokonaisuudeksi: sosiaalinen infrastruktuuri, tekninen infrastruktuuri ja elinkeinoelämä.

Raplamaan maakuntakaavan strateginen osa on yhteneväinen Raplamaan maakuntasuunnitelmassa 2010 esitetyn kanssa. Neljän suuren kokonaistavoitteen lisäksi on maakuntakaavassa määritelty myös muitten asiakokonaisuuksien päätavoitteet ja toiminnot.

Tallinnan kaupungilla on kaavoituslaista johtuva velvollisuus laatia “yleiskaava, jonka tavoitteena on määritellä kunnan tai kaupungin alueen kehittämisen perussuunnat ja ehdot, perusteiden valmisteleminen asemakaavan laatimiseksi niillä alueilla, jossa on asemakaavan laatimisvelvollisuus sekä myös alueilla, jossa velvollisuutta ei ole, silloin kun tulee esiin tarve maankäyttö- ja rakentamisharjojen asettamiseksi” (§ 2 kohta 2). Kaavoitustoiminnan järjestäminen kaupungin hallintoalueella kuuluu paikallishallinnon toimivaltaan.

Paikallishallinto:

- takaa maankäytön ja rakentamisen perustaksi tarvittavien kaavojen olemassaolon;
- takaa asiasta kiinnostuneiden henkilöiden etujen huomioon ottamisen ja tasapainottamisen; se on kaavan vahvistamisen edellytyksenä;
- takaa vahvistettujen kaavojen valvonnan.

Tallinnan kaupungin yleiskaavassa kehityksen yleispäämääränä on “suotuisten edellytysten luominen Tallinnan sosiaaliselle ja taloudelliselle kehitykselle kulttuuriperintöä ja luonnonympäristöä säästävällä tavalla.” Kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämisen päätavoitteena on “suuntaamalla ja rajoittamalla maankäyttöä perustellusti ja yleisen edun huomioon ottaen aikaansaada kaupungin asukkaille terveellinen, turvallinen ja heidän sosiaalisten tarpeidensa tyydyttämisen mahdollistava elinympäristö”. Tavoitetta täsmentävillä konkreettisimmilla suunnilla tarkoitetaan seuraavaa:

- kestävä ympäristön käyttö edellyttää yhdyskuntarakenteen tiivistämistä;
- Tallinna pysyy omannäköisenään historiallisena merikaupunkina;
- keskikaupunkialueen liikennekuormituksen vähentäminen;

- viheralueiden yhdentäminen viherverkostoksi;
- tasapainoisen keskusverkon kehittäminen;
- asuinrakentamisen mahdollisuuksien monipuolistaminen;
- yritystoiminnalle tilaa kehittyä ja valita sijaintinsa;
- sosiaalisen infrastruktuurin tasapainoinen sijoittuminen;
- satamien, rautateiden ja lentokentän kehityksen edistäminen kestävän kehityksen mukaisesti;
- kulttuuriperinnön ja luonnonarvojen suojeleminen.

4.4 Tallinnan metropolialueen kehitysasiakirjojen keskinäinen integraatio ja yhteistyösuunnat Suomeen päin

Suunnitteluasiakirjojen analyysissä kävi ilmi, että Tallinnan metropolialueen kehitystä suunnitellaan valtaosin asiakokonaisuuksittain, ei integroituna. Asian taustaa voi ymmärtää, koska kapeasti otettuna yhden alan puitteissa on tulevaisuuden kaavaileminen helpompaa kuin laajana proaktiivisena yhteistyönä, johon panostavat eri asiakokonaisuuksien ja alueiden edustajat. Luonteenomaista on, että ei käsitellä - tai jos käsitellään - siis kovin rajoitetusti kehitysasiakirjan keskipisteenä olevan aihepiirin vaikutusta muiden asiakokonaisuuksien kehitykseen. Kehitysasiakirjoissa pidetään kiinni myös tiukasti hallinnollisista rajoista, jotka saattavat olla rajoittavana tekijänä kehityksen suunnittelulle.

Asiakirjoissa viitataan harvoin muiden maakuntien tai kuntien kehitysasiakirjoihin (esiintyy paikoittain Tallinnan ja Harjumaan kehitysasiakirjoissa), jotka voisivat liittyä käsiteltävän aiheen tai alueen kehitykseen tai kehittämiseen. Samoin ovat harvassa yhteydet valtakunnallisiin kehittämissasiakirjoihin (esiintyy Raplan matkailun kehittämissstrategiassa), vaikka niissä esitetyt kannanotot ovat usein määräävässä asemassa. Useimmiten niihin viitataan jonkun kunnan yksittäisen hallintokunnan tai maakunnan tason suunnitelmissa (Tallinnan kehitysohjelma 2006-2021, Tallinna 2025, Raplamaan maakuntasuunnitelma ja maakuntakaava).

Rajat ylittävää yhteistyötä Suomeen suuntaan tuodaan esiin sekä Tallinnan, Harjumaan että Raplamaan kehitysasiakirjoissa vain matkailun osalta, sitä paitsi Tallinnan ja Harjumaan asiakirjoissa mainitaan vain merimatkailu, luontomatkaileminen ja kylpylämatkailu.

Tallinnan kehitysasiakirjoissa on viitattu yhteistyömahdollisuuksiin ja -tarpeisiin liikenneyhteyksien, koulutuksen, kulttuurin ja urheilun, yhteisten työmarkkinoiden, yritystoiminnan ja tieteen kehittämisen alueella.

Harjumaan kehityssuunnitelmissa on pidetty oleellisena liikenneyhteyksien vahvistamista Helsingin suuntaan (laivayhteys, rautatietunneli), laivayhteyttä muitten Harjumaan ja Suomen kaupunkien välillä (Paldiski-Hanko, Loksa-Kotka), samoin kuin vierasvenesatamien yhteistyötä. Harjumaalla ja Raplamaalla mainitaan yhteistyösuuntana myös yhteistyöhankkeet Itämeri -ohjelman puitteissa sellaisenaan.

5 Johtopäätökset ja ehdotus keskeisistä yhteistyöalueista

5.1 Suomalaisen strategioiden kiinnostavat painopisteet virolaisesta näkökulmasta ja toisinpäin

Kolmannessa työseminaarissa mahdollisia yhteistyöteemoja lähestyttiin molempien osapuolten strategioista käsin yllä esitetyn materiaalin perusteella.

Osanottajat jaettiin kahteen ryhmään siten, että suomalaiset muodostivat yhden ryhmän ja virolaiset toisen. Heille jaettiin ennalta valmistettu kooste kaupunkiseutu- ja maakuntatason strategisista tavoitteista. Tehtävänä oli pohtia toisen kaupunkiseudun (siis suomalaiset Tallinnan ja virolaiset Helsingin) strategisten tavoitteiden pohjalta yhteistyöalueita, joilla voitaisiin edistää sekä näitä toisen määrittelemiä tavoitteita että omia strategisia tavoitteita. Työskentelyn fokus oli aiemmin valituilla prioriteettialueilla (ympäristönsuojelu, yhteisten työmarkkinoiden kehittäminen, koulutus, koko alueen yhteinen markkinointi ja elinkeinopolitiikka).

Ryhmätyön tulos oli, että osapuolien oli helppo tunnistaa toistensa strategioista molempien kannalta kiinnostavia ja hyödyllisiä yhteistyöalueita. Toisin sanoen tulevien INTERREG- tai muiden vastaavien yhteistyöhankkeiden sisällöllinen kytkeminen olemassa oleviin aluekehitysstrategioihin ei ole ongelma. Osaltaan tätä toki selittää eri strategioihin kirjattujen päämäärien yleisluontoisuus. Strategioiden seutukohtaisiin eroihin palataan tuonnempana.

Virolaisten ryhmän lähdemateriaalina olivat Helsingin metropolialueen strategisen suunnittelun päämäärät maakuntasuunnitelmassa, maakuntaohjelmassa, Itämeri-ohjelmassa ja Helsingin maankäytön kehityskuvassa (kahden ensimmäisen osalta Strateeg-hankkeen priorisoinnin mukaisin painotuksin). Keskustelun tuloksena he nostivat esiin seuraavat yhteistyöalueet:

- yhteisen elinkeinopolitiikan kehittämisen (koskien elinkeinotoimintaa ja innovaatiota, klustereita ja työmarkkinoita);
- logistiikka Suomen ja Viron välillä sekä Suomen ja Viron yhteistyö Itämeren logistisena sillanpääasemana;
- laadukkaan kaupunkitilan kehittäminen ja yhdyskuntarakenteen hajanaistumisen ehkäiseminen;
- palveluiden, etenkin e-palveluiden kehittäminen (vanhusten huolto kiinnostava osa-alue);
- ympäristöriskien ennaltaehkäisy.

Suomalaisten ryhmän lähdemateriaalina olivat Tallinnan metropolialueen strategisen suunnittelun osalta Harjun maakuntasuunnitelman (vuoteen 2010), Tallinnan kehittämissuunnitelman (2006-2021), Tallinnan yleiskaavan (2000), ja Raplan maakunnan kehitysstrategian (vuoteen 2010) tavoitteet. Keskustelun tuloksena he nostivat esiin erityisesti seuraavat strategiset tavoitteet ja/tai yhteistyöalueet:

- energiankulutuksen vähentäminen, energiatehokkuus (myös suhteessa yhdyskuntarakenteen kehittämiseen);
- koulutetut ja työmarkkinoilla kilpailukykyiset asukkaat; investointien huokuttelu laadukkaalla työvoimalla;
- koulutus;
- matkailun kehittäminen;
- laaja ja laadukas kulttuuripalveluiden tarjonta.

Kaiken kaikkiaan mahdollisia yhteistyöalueita löydettiin runsaasti. Edellisten lisäksi mainittiin esimerkiksi kulttuuriperinnön, kulttuurimaiseman ja oman ympäristön arvostaminen, ympäristönsuojelu, liikenneyhteydet ja logistiikka, nuorten itsenäisyys ja oma-aloitteisuus sekä positiivinen suhtautuminen elämään, saavutettavuus ja esteettömyys, ja satamapalvelut turisteille.

5.2 Strategioiden sisältöjen ja strategisen lähestymisen erot kaupunkiseutujen välillä

Vaikka molempien kaupunkiseutujen strategisten päämäärien mukaisten yhteistyöalueiden ja -hankkeiden tunnistaminen ja määrittely on jopa helppoa, on oleellista havaita myös joitain oleellisia eroja niin strategioiden sisältöjen kuin lähestymistapojenkin välillä.

Strategioiden sisällöllinen analyysi osoittaa, että Helsingin metropolialuetta koskevissa strategioissa korostuu kaksi vahvaa temaattista aluetta, jotka virolaisista strategioista käytännössä puuttuvat. Ensinnäkin virolaisissa strategioissa ei huomioida sanallakaan ilmastonmuutosta. Siinä missä Suomessa pyrkimys ilmastonmuutoksen ennaltaehkäisyyn ja siihen sopeutumiseen on hyvin strategiat läpäisevää, Virossa se ei ole noussut vielä keskeiseksi teemaksi. Tallinnan seudullakin käynnissä olevaa yhdyskuntarakenteen hajautumista ei tunnisteta vielä ongelmaksi tästä näkökulmasta, vaikka juuri tämä on se seikka jonka kautta kunnilla tai maakunnilla on mahdollisuus vaikuttaa hiilidioksidipäästöihin. Toiseksi Helsingin metropolialueella korostuu osaamisen ja osaajien tematiikka, johon Tallinnan metropolialueella viitataan vain epäsuorasti yritysten taloudellisen toimintaympäristön luomisen osalta (johon kuuluu mm. hautomotoimintaa). Toisella välillisesti merkittävällä alueella, koulutuksessa, keskitytään virolaisissa strategiadokumenteissa vain lapsiin ja nuoriin. Tallinnan metropolialueen strategiadokumenttien yksi ero suomalaisiin dokumentteihin verrattuna on lisäksi, että niissä yksilö(n vastuu) ja yritys ovat keskeisemmässä asemassa.

Strategisen lähestymistavan osalta keskeisin ero on, että Helsingin metropolialuetta koskevissa strategioissa julkisen politiikan (policy) rooli on huomattavasti proaktiivisempi: strategiat ovat sisällöltään laajempia ja tavoitteeltaan tarkemmin määriteltyjä, Tallinnan metropolialueeseen verrattuna ne ”menevät askeleen pidemmälle”. Siinä missä Suomessa julkisia interventioita kohdennetaan tiettyjen vaikutusten aikaansaamiseksi, Virossa keskitytään yksittäisten ihmisten ja yritysten toimintaympäristön luomiseen. Suomalaiset ikään kuin ottavat tämän jälkimmäisen itsestäänselvytenä. Kaiken kaikkiaan Suomen osalta julkisten interventioiden alue on huomattavasti laajempi. Myös julkishallinnon resurssit ovat toista luokkaa.

Työssä analysoidut Helsingin ja Tallinnan metropolialueiden strategiat ovat myös asiakirjakokonaisuuksina varsin erilaiset. Helsingin metropolialueella maakunnan kehittämisen ja pääkaupungin tärkeimmät strategiset päämäärät ovat keskenään linjassa. Maakunnan kehittämissasiakirjat muodostavat keskenään järjestelmällisen kokonaisuuden (visio, strategia, ohjelma, toimintasuunnitelma). Myös Helsingin maankäytön kehityskuvalla on oma jatkuva ja päivittyvä roolinsa Helsingin alueellisessa kehittämisessä.

Projektin raameissa analysoidut Tallinnan metropolialueen suunnitteludokumentit ovat sen sijaan melko hajanainen kokoelma dokumentteja, jotka eivät ole terminologialtaan yhdenmukaisia, sisällöltään integroituja tai edes viittaa toisiin dokumentteihin, ajanjaksotukseltaan linjassa, ja joista osa on jo Viron nopeasti muuttuvassa kontekstissa melko vanhoja. Dokumenteissa pidetään myös liiaksi kiinni hallinnollisista rajoista aidosti seudullisissa kysymyksissä. Lisäksi strategioiden yhteydestä puuttuu monesti konkreettinen toimeenpanosuunnitelma tai toteutumisen seuranta.¹

Viime kädessä ero on suunnittelujärjestelmissä. Seudullinen suunnittelu on Virossa vähäisempää ja heikommassa asemassa kuin Suomessa. Samoin Tallinnan kaupunkisuunnitteluvirasto ei kerta kaikkiaan harjoita strategista suunnittelua samalla tavalla kuin Helsingin vastinparinsa, sillä ei ole samalla tavalla valtaa eikä resursseja. Tallinnassa yleiskaavoitus on varsin yleisen tason maankäytön suunnittelua ja yksityisten kiinteistökehittäjien ja maanomistajien asema kaupunkikehityksen suuntaamisessa huomattavasti vahvempi kuin Helsingissä.²

Tässä vaiheessa on kuitenkin syytä muistuttaa, ettei Strateeg-hankkeen päämääränä ollut suunnittelujärjestelmien harmonisoiminen tai integroiminen, vaan rajan ylittävän hankeyhteistyön kehittäminen niin, että hankkeet ja tulokset tukevat paremmin yhteisiä kehittämistavoitteita. ON selvää, että metropolialueilla on monia yhteisiä haasteita, joihin on mielekästä myös pyrkiä vastaamaan yhdessä. Näiden yhteistyömahdollisuuksien tunnistaminen on helppoa suunnittelujärjestelmien eroista huolimatta.

1 Noorköiv, R.; Sahtel, K.; Sepp, V. (2007) Tallinna linna, Harju- ja Rapla maakondade arengudokumentide võrdlev analüüs. Vahearuanne. Geomeedia.

2 Ruoppila, S. (ilmestyy) Kaksi kaupunkia – kaksi mallia: kaupunkisuunnittelu Tallinnassa ja Helsingissä. Helsinki: Kiinteistöalan koulutussäätiö. (Ilmestyy suomeksi ja viroksi.)

5.3 Ehdotus keskeisistä yhteistyöalueista

Hankkeen viimeisen työseminaarin lopuksi tehtiin harjoite, jossa oli tarkoitus priorisoida keskeisiä tulevaisuuden yhteistyötarpeita ja -mahdollisuuksia Helsingin ja Tallinnan metropolialueiden välillä. Osanottajat jaettiin pareihin. Kaikkea Strateeg-hankkeen tuottamaa materiaalia hyödyntäen heidän tuli nimetä kaksi (2) tärkeintä yhteistyöteemaa koskien kutakin neljää temaattista prioriteettialuetta. Prioriteettialueita olivat siis ympäristönsuojelu, yhteisten työmarkkinoiden kehitys, koulutus ja osaaminen, sekä koko alueen yhteinen markkinointi ja elinkeinopolitiikka. Ehdotukset tuotiin esiin. Sen jälkeen seminaarin osanottajat, kukin yksilönä, antoivat äänen kolmelle omasta mielestään tärkeimmälle ehdotukselle. Eniten ääniä saaneet ehdotukset ryhmiteltiin yhdessä, konsultin johtamassa keskustelussa. Samalla nimettiin teemoittain mahdollisia tulevien projektien osallisia Helsingin ja Tallinnan metropolialueilla.

Alla olevaa luettelo on nähtävä nimenomaan Strateeg-hankkeeseen osallistuneiden aluekehitys- ja aluesuunnitteluviranomaisten ryhmätyön tuloksena syntyneenä ehdotuksena keskeisistä yhteistyötarpeista tulevaisuudessa. Ehdotukset on ryhmitelty neljään teemakokonaisuuteen ja edelleen niiden alateemoihin. Teemakokonaisuudet ovat samat kuin hankkeessa priorisoidut yhteistyöalat: 1) Ympäristönsuojelu ja kestävä kehitys, 2) Yhteisten työmarkkinoiden kehitys, 3) Koulutus ja osaaminen, ja 4) Alueen markkinointi ja elinkeinopolitiikka.

Ympäristönsuojelun ja laajemmin kestävä kehityksen kannalta keskeisimmiksi alateemoiksi määriteltiin ilmastonmuutos, energian säästö, ja rakennusperinteen säilyminen sekä uuden ja vanhan kaupunkirakenteen yhteensovittaminen. Temaattiset täsmennökset (Taulukko 4) korostavat kautta linjan yhteyttä kaupunkisuunnitteluun, aluekehityksen ja yhdyskuntarakenteen muotoutumiseen.

Yhteisten työmarkkinoiden kehittymisen osalta keskeisiksi alateemoiksi määriteltiin Helsingin ja Tallinnan kaupunkiseutuja koskeva työmarkkinatutkimus ja niiden välistä pendelöintiä koskeva työliikennetutkimus, sekä yhteisten työmarkkinoiden lainsäädännöllisen taustan selvittäminen ja työpörssin luominen. Fakta on, että etenkin tietyillä toimialoilla, kuten rakennusteollisuudessa, Helsingin ja Tallinnan kaupunkiseuduille on jo muodostumassa yhtenäinen työssäkäyntialue, jossa sekä yritysten että työntekijöiden ”kotimarkkina-alue” ylittää sujuvasti valtakunnan rajan. Alateemat koskevat luontevasti yhtäältä parempaa tiedonsaantia nykytilanteesta ja toisaalta integraation fasilitointia. Työmarkkinoiden kehittymisen kannalta oleellisena pidettiin myös koulutusyhteistyön tiivistymistä. Tässä yhteydessä esitettiin myös ajatus yhteismarkkinoinnista korkeasti koulutetun työvoiman houkuttelemiseksi koko Helsinki-Tallinna -alueelle.

Koulutuksen ja osaamisen edistämisen osalta keskeisiksi alateemoiksi määriteltiin yhteiset standardit ja normit tutkinnoissa, sekä etenkin ammatillisen koulutuksen mallien ja kokemusten vaihto. Tutkintoon johtavan koulutuksen standardien ja normien yhdenmukaistaminen helpottaisi niin koulutussektorin yhteistyötä ja työnjakoa kuin yhtenäisten työmarkkinoiden kehittymistäkin.

Uutta yhteistyöpotentiaalia nähdään etenkin soveltavammassa koulutuksessa, varsinkin ammattikoulutuksessa, joissa jonkinlainen kaupunkiseutujen välinen työnjako ja opetusohjelmien yhdistäminen voisi olla kustannustehokas ratkaisu. Vaikka kysymys koulutusjärjestelmän harmonisoinnista on viimekädessä EU-tasoinen asia, voisi Helsinki-Tallinna alue olla alullepanija ja edelläkävijä esim. pilotoimalla yhteisiä opetusohjelmia.

Alueen markkinoinnin ja elinkeinopolitiikan osalta keskeisiksi alateemoiksi määriteltiin alueen yhteinen markkinointi, yhteisen kulttuuripalvelualueen edistäminen ja Rail Baltica.

Alueen markkinoinnin osalta kysymyksessä olisi voimien yhdistäminen ja kahden verrattain pienen kaupunkialueen profiloituminen yhdessä suhteessa kolmansiin maihin, esimerkiksi Aasiassa. Markkinointi voisi kohdistua niin turismiin, suorien sijoitusten kuin korkeasti koulutettujen osaajien muuttoliikkeen suuntaamiseen alueelle. Sekä alueen nykyisiä asukkaita että turisteja ajatellen astetta konkreettisempi alateema on yhteisen kulttuuripalvelualueen edistäminen Helsinki-Tallinna -akselilla – ajatellen sekä alueen asukkaita että turisteja muilta alueilta.³ Kolmas alateema Rail Baltica eli junayhteys Suomesta laivakuljetuksin tai tunnelia pitkin Viroon ja edelleen Baltian läpi Keski-Eurooppaan, katsottiin sinänsä hyödylliseksi ja tarpeelliseksi hankkeeksi myös Helsingin metropolialueen kannalta, mutta Suomen näkökulmasta ajankohtaiseksi vasta kun yhteys Virosta etelään on kunnossa.

3 Myös Helsingin ja Tallinnan yhteispalveluita koskeneessa tutkimuksessa tehtiin ehdotuksia turismien kehittämistä yhdessä suhteessa kolmansiin maihin ja yhteisten kaupunkitapahtumien edistämistä. Ks. sivut 18-27 selvityksessä Ruoppila, S., Drechsler, W., Lember, V. et al. (2007) Possibilities of Joint Public Services Provision between the Cities of Helsinki and Tallinn. Net Effect Ltd and Tallinn University of Technology, commissioned by the cities of Helsinki and Tallinn. (http://www.tallinn.ee/est/g2402s31151?sess_admin=f054eb9b6427e492f63a54565ff5f895)

Taulukko 4. Helsingin ja Tallinnan metropolialueiden yhteistyön teemat ja mahdolliset osallistujat.

Teemakokonaisuus 1: **Ympäristönsuojelu ja kestävä kehitys**

Yhdessä priorisoidut teemat	Mahdolliset vastuutahot Suomi	Mahdolliset vastuutahot Viro
<p>Ilmastonmuutos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhteinen varautuminen luonnonmuutoksiin ja ekokatastrofeihin • Yhteys kaupunki-suunnitteluun 	<p>Tiedon hankinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutkimuslaitokset ja yliopistot, esim. Helsingin Yliopisto <p>Toteuttajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helsingin kaupunki • Uudenmaan ympäristökeskus • Uudenmaan liitto 	<p>Tiedon hankinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutkimuslaitokset ja yliopistot, esim. Viron Meteorologinen ja Hydrologinen instituutti, Tallinnan Teknillinen Yliopisto, Tarton Yliopisto (Maantieteen instituutti), SEI (Säästvä Eesti Instituut) <p>Toteuttajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinnan kaupunki • kunnat • lääninhallitukset • Ympäristövirasto • Ympäristövalvonta • Ympäristötutkimuskeskus • Ympäristöministeriö • Harjumaan Ympäristöpalvelut • Tallinnan Kaupunkisuunnittelu-virasto • Raplamaan Ympäristöpalvelut
<p>Energiansäästö ⁴</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energiankulutuksen vähentäminen yhdyskuntasuunnittelun keinoin • Energiatehokas aluekehitys (energiansäästö suhteessa alueelliseen kehitykseen) 	<p>Tiedon hankinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutkimuslaitokset ja yliopistot (Teknillinen korkeakoulu, Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus (TKK), Maantieteen laitos (HY), Valtion teknillinen tutkimuslaitos) <p>Toteuttajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uudenmaan ympäristökeskus • Uudenmaan kunnat • Uudenmaan liitto • Paikalliset, alueelliset energiayhtiöt • MOTIVA Oy • Lämpölaitosyhdistys 	<p>Tiedon hankinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SEI • Ympäristövalvonta • Tallinnan Teknillinen Yliopisto • Tarton Yliopisto • Energiansäästötoimisto Oy • Ympäristöinstituutti • Talous- ja viestintäministeriö <p>Toteuttajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tallinnan kaupunki • kunnat • Harjun lääninhallitus • Raplan lääninhallitus • Paikalliset, alueelliset energiayhtiöt • FORTUM • Talous- ja viestintäministeriö
<p>Rakennusperinteen säilyminen sekä uuden ja vanhan kaupunkirakenteen yhteensovittaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Museovirasto • Kaupunkisuunnittelu-virastot 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallinnan kulttuurivirasto • Museovirasto (Muinsuskaitseamet) • Tallinnan kaupunkisuunnittelu-virasto • Suunnitteluyritykset ja arkkitehtitoimistot • Arkkitehtiliitto, Tarton Yliopiston Historian instituutti, Viron Suunnittelijoiden Liitto)

⁴ Energiansäästön osalta on syytä huomioida jo toteutetut yhteishankkeet “E4-portaali” - tietoa kuntien kiinteistöjen energianhallintaan (<http://e3portal.vtt.fi/>) ja “Energy saving network” (<http://www.esprojects.net/>)
Linkkien alla lisätietoa suomeksi, viroksi ja englanniksi.

Teemakokonaisuus 2: **Yhteisten työmarkkinoiden kehitys**

Yhdessä priorisoidut teemat	Mahdolliset vastuutahot Suomi	Mahdolliset vastuutahot Viro
Yhteinen työmarkkina-tutkimus <ul style="list-style-type: none"> Helsinki-Tallinna alueella 	<ul style="list-style-type: none"> Työmarkkinalaitokset TE-keskus 	<ul style="list-style-type: none"> Työmarkkinavirastot Ammattioppilaitokset Yliopistot Sosiaalivakuutusvirasto Helsinki-Tallinn Euregio Tallinnan Elinkeinovirasto Harjumaan Elinkeino- ja kehittämiskeskus (HEAK) Raplamaan Elinkeino- ja kehittämiskeskus (RAEK) Sosiaaliministeriö
Työmatkaliikennetutkimus <ul style="list-style-type: none"> pendelöinti 	<ul style="list-style-type: none"> Helsingin tietokeskus Tilastokeskus TKK, liikennelaboratorio 	<ul style="list-style-type: none"> Tilastokeskus Tallinnan Teknillinen Yliopisto Tarton Yliopisto, Maantieteen Instituutti Insinööritoimisto Stratum
Lainsäädännöllinen tausta yhteisille työmarkkinoille <ul style="list-style-type: none"> työnantajien koulutus yhteiset linjaukset ja säännöt 	<ul style="list-style-type: none"> Työministeriö Työantajatahot Työmarkkinajärjestöt 	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaaliministeriö Työantajatahot Työmarkkinavirasto Kansalaisuus- ja muuttoliikevirasto Talous- ja viestintäministeriö
Työpörssi <ul style="list-style-type: none"> informaatio työpaikoista info- ja tukijärjestelmät työntekijöille 	<ul style="list-style-type: none"> TE-keskus Uudenmaan työsuojelupiiri 	<ul style="list-style-type: none"> Työmarkkinavirasto Työnantajien keskusliitto Sosiaaliministeriö

Teemakokonaisuus 3: **Koulutus ja osaaminen**

Yhdessä priorisoidut teemat	Mahdolliset vastuutahot Suomi	Mahdolliset vastuutahot Viro
Yhteiset standardit ja normit <ul style="list-style-type: none"> Yhteiset koulutusstandardit Yhteiset opintosuunnitelmat Mahdollisuus yhdistellä opinto-ohjelmia Pätevyyden tunnustaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Opetusministeriö Opetushallitus (ammattikoulut) Ammattikorkeakoulut (esim. Laurea, Stadia, Omnia) Yliopistot 	<ul style="list-style-type: none"> Lääkintähallitus (lääkärit) Opetus- ja tiedeministeriö Ammattikoulut Ammattikorkeakoulut Yliopistot Sosiaaliministeriö (lääkärit) Tallinnan opetusvirasto Harjun maakunta
Ammatillisen koulutuksen mallien ja kokemusten vaihto <ul style="list-style-type: none"> Yhteiset koulutusjärjestelmät, koulutusjärjestelmien integrointi Yhteiset standardit koko järjestelmälle 	<ul style="list-style-type: none"> Opetushallitus, ammattikoulut Ammattikorkeakoulut Ammatillisen koulutuksen kuntayhtymät 	<ul style="list-style-type: none"> Opetus- ja tiedeministeriön ammatti- ja täydennyskoulutuksen osasto Tallinnan opetusvirasto Ammattikoulut Ammattikorkeakoulut Alueelliset ammattikoulutus-keskukset

Teemakokonaisuus 4: **Alueen markkinointi ja elinkeinopoliittika**

Yhdessä priorisoidut teemat	Mahdolliset vastuutahot Suomi	Mahdolliset vastuutahot Viro
Alueen yhteinen markkinointi	<ul style="list-style-type: none"> Greater Helsinki Promotion (julkisesti rahoitettu yhtiö, jonka takana ovat Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit sekä Uudenmaan liitto) Helsinki-Tallinna Euregio 	<ul style="list-style-type: none"> Tallinnan elinkeinovirasto Helsinki –Tallinn Euregio Yrityskeskukset Harjumaan elinkeino- ja kehittämiskeskus (HEAK) Raplamaan elinkeino- ja kehittämiskeskus (RAEK) Pohjo-Viron Matkailun kehittämissäätiö
Yhteisen kulttuuripalvelualueen edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Helsingin Kulttuuriasiainkeskus Helsingin elinkeinokeskus Matkailutoimistot Kulttuuritoimijat Yritykset (esim. lippupalvelut) 	<ul style="list-style-type: none"> Tallinnan elinkeinovirasto Matkailutoimistot Tallinnan kulttuurivirasto Harjunmaan lääninhallituksen kulttuuriosasto Viron Elinkeinoelämän kehittämissäätiö Kulttuuritoimijoiden liitot (esim. teatteriliitto ja elokuva-liitto) Yritykset Kulttuuriministeriö
Rail Baltica	<ul style="list-style-type: none"> VR Liikenne- ja viestintäministeriö Helsingin kaupunki Uudenmaan liitto <p>Erittäin hyödyllinen ja tarpeellinen hanke myös Suomen kannalta, mutta ajankohtainen Suomen näkökulmasta vasta, kun yhteys Viirasta etelään on kunnossa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Talous- ja viestintäministeriö Ratahallintokeskus Tallinnan kaupunki Harjun lääninhallitus Raplan lääninhallitus

Photo: Olli-Pekka Hatanpää

Strateeg - workshop in Laulasmaa, Estonia, 26.-27. September 2007, persons from left:

Tavo Kikas, Alpo Tani, Sanna Jylhä, Katti Mägi, Marianne-Elisabeth Agu, Raivo Kiis, Alan Rood, Rivo Noorkõiv, Anna Semjonova, Hülle Saarts, Sampo Ruoppila, Tiiu Susi, Juhan Savander, Inga Skurihhin, Tiiv Koovit, Heino Alaniit, Merle Tambur, Maija Stenvall.

Participants of the Strateeg project workshops

Projektis „Strateeg” seminaridel osalenute nimekiri

Strateeg projektin työryhmiin osallistuneet

1. Petteri Aarnos
2. Marianne-Elisabeth Agu
3. Heino Alaniit
4. Tiina Beldsinsky
5. Tarja Hartikainen
6. Olli-Pekka Hatanpää
7. Sanna Jylhä
8. Raivo Kiis
9. Tavo Kikas
10. Markus Liikkanen
11. Katti Mägi
12. Raimo Nenonen
13. Tiina Nigul
14. Silvi Ojamuru
15. Martti Preem
16. Alan Rood
17. Kristjan Roosild
18. Hülle Saarts
19. Juhan Savander
20. Anna Semjonova
21. Andre Sepp
22. Inga Skurihhiin
23. Maija Stenvall
24. Tiiu Susi
25. Kärt Talimaa
26. Merle Tambur
27. Alpo Tani
28. Kalle Toomet
29. Seija Vanhanen

Tallinna Linnakantselei
Tallinn City Office

Vabaduse väljak 7
15199 TALLINN
+372 640 4420
info@tallinnlv.ee
www.tallinn.ee

Harju Maavalitsus
Harju County Government

Roosikrantsi 12
15077 TALLINN
+372 611 8601
info@mv.harju.ee
www.harju.ee

Harjumaa Omavalitsuste Liit
Union of Harju County Municipalities

Valge tn 13
11415 TALLINN
+372 631 1989
info@hol.ee
www.hol.ee

Rapla Maavalitsus
Rapla County Government

Tallinna mnt 14
79513 RAPLA
+372 484 1162
raplamvs@raplamv.ee
www.raplamv.ee

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

Raplamaa Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities
of Rapla County

Tallinna mnt 14
79513 RAPLA
+372 489 6241
direktor@raplamaa.ee
www.raplamaa.ee/rol

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Uudenmaan Liitto
Uusimaa Regional Council

Aleksanterinkatu 48 A
00100 HELSINKI
+358 9 4767 411
office@uudenmaanliitto.fi
www.uudenmaanliitto.fi

Tallinna Linnakantselei

Tallinn City Office

Vabaduse väljak 7

15199 TALLINN

Arenguteenistus

+372 6404 420

info@tallinnlv.ee

www.tallinn.ee

Harju Maavalitsus

Harju County Government

Roosikrantsi 12

15077 TALLINN

+372 611 8601

info@mv.harju.ee

www.harju.ee

Harjumaa Omavalitsuste Liit

Union of Harju County Municipalities

Valge tn 13

11415 TALLINN

+372 631 1989

info@hol.ee

www.hol.ee

Rapla Maavalitsus

Rapla County Government

Tallinna mnt 14

79513 RAPLA

+3724841162

raplamvs@raplamv.ee

www.raplamv.ee

Raplamaa Omavalitsuste Liit

Association of Local Authorities of Rapla County

Tallinna mnt 14

79513 RAPLA

+372 489 6241

direktor@raplamaa.ee

www.raplamaa.ee/rol

Uudenmaan Liitto

Uusimaa Regional Council

Aleksanterinkatu 48 A

00100 HELSINKI

+358 9 4767 411

office@uudenmaanliitto.fi

www.uudenmaanliitto.fi